

Arrels cristianes, arrels apostòliques

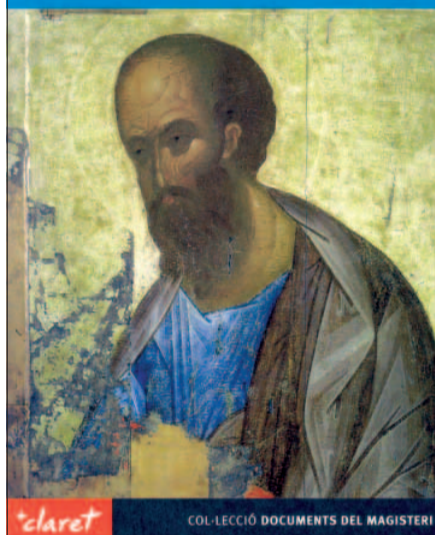
RAMON PRAT, JOSEP M. DOMINGO, JOSEP M. GAVALDÀ, LUCÍA CARAM, ANTONI M. ORIOL I SALVADOR PIÉ ANALITZEN EL DARRER DOCUMENT DELS BISBES CATALANS

La nova pastoral conjunta dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, *Pau, apòstol del nostre poble*, analitza l'aportació de sant Pau al cristianisme i la posa en relació amb els temps actuals, temps també difícils per a la transmissió de l'evangeli. Ramon Prat, Josep M. Domingo, Josep M. Gavalrà, Lucía Caram, Antoni M. Oriol Tàtaret i Salvador Pié analitzen per a *Catalunya Cristiana* el nou document dels bisbes catalans des de diversos punts de vista. Seguint el fil dels anteriors documents, *Pau, apòstol del nostre poble* parla del repte de l'evangelització en el context actual —Catalunya viu en estat de missió—, albira un futur esperançador alhora que destaca les arrels cristianes i apostòliques de què som hereus: «Som una Església d'arrels paulines! Som una Església apostòlica!»

Pàg. 3, 4 i 5

ELS BISBES DE CATALUNYA

PAU, APÒSTOL DEL NOSTRE POBLE

JÜRGEN MOLTSMANN:

«Cal una nova comprensió de la terra com a creació de Déu»

Simposi «La teologia de la creació en el si del diàleg Teologia-Ciències»

Els dies 30 i 31 de gener la Facultat de Teologia de Catalunya va organitzar un simposi sobre *La teologia de la creació en el si del diàleg Teologia-Ciències*. Aquest esdeveniment s'emmarca dins del Projecte STOQ, una iniciativa impulsada per les universitats eclesiològiques romanes per promoure el diàleg de la teologia amb les ciències empíriques. Un dels ponents «estrella» de les jornades va ser el teòleg alemany Jürgen Moltmann, que, en una entrevista concedida al director de *Catalunya Cristiana*, veu necessària una nova comprensió de la terra com a creació de Déu.

Pàg. 18

Emotiva entrevista als pares de Rosa Deulofeu Pàg. 17

150è aniversari de la Família Salesiana

El 31 de gener, solemnitat de sant Joan Bosco, s'obrien oficialment les celebracions pel 150è aniversari de la Família Salesiana. El rector major dels salesians, Don Pascual Chávez, s'adreçava als joves per animar-los a continuar la missió iniciada fa 150 anys per Don

Bosco a Torí. Actualment la Família Salesiana és present a 129 països i compta amb 16.000 salesians, 16.000 filles de Maria Auxiliadora, 30.000 salesians cooperadors i 26 grups de la família carismàtica.

Pàg. 7

Exposició de Sant Pere de les Puel·les al Museu d'Història de Catalunya

Fins a l'1 de març es pot visitar al Museu d'Història de Catalunya l'exposició *Sant Pere de les Puel·les, un monestir de dones*. La mostra repassa els més de mil anys de vida d'aquest cenobi

benedictí de Barcelona, n'explica l'activitat actual i exposa alguns documents i objectes artístics notables procedents de l'arxiu de la comunitat.

Pàg. 20 i 21

Sumari

Pàg. 7 Sri Lanka: un bisbe en vaga de fam en suport als desplaçats

Pàg. 8 Reflexió del Papa per a la Quaresma

Pàg. 9 Emilio Benedetti analitza la nova etapa de l'Església ortodoxa russa

Pàg. 19 Missatge d'esperança dels bisbes catalans davant la crisi

Pàg. 32 El Vaticà posa en marxa el seu canal a Youtube

La cultura andorrana premia Mn. Ramon Rosell pels seus articles

La plataforma Àgora Cultural, que aplega la pràctica totalitat de les entitats culturals del Principat d'Andorra, ha atorgat un dels premis Àgora 2008 a Mn. Ramon Rosell en reconeixement a la «vocació didàctica» dels articles que

escriu regularment als mitjans de comunicació andorrans des del 1975. Mn. Rosell, fa 43 anys que és rector de Canillo i del santuari de Meritxell, i és *alma mater* de la casa de colònies d'Aina.

Pàg. 23

Editorial

25è aniversari de Vida Creixent

Quan un moviment d'Església celebra un aniversari important, tots els qui en formem part hauríem de celebrar-ho i donar-ne gràcies. Era l'any 1984 quan el cardenal i arquebisbe de Barcelona, Dr. Narcís Jubany, aprovava els estatuts d'una associació laical d'Església d'àmbit internacional, que li havien presentat el periodista Joan Viñas Bona i el jesuïta P. Lluís Antoni Sobreroca. D'aleshores ençà, han passat moltes persones per aquest moviment que hi han aportat la seva entrega, il·lusió, seriós engatjament i, especialment, pregària. Avui, Vida Creixent és una realitat a tots els bisbats de Catalunya, juntament amb Mallorca, Menorca i Andorra (que pertany al bisbat d'Urgell). Fins i tot algun bisbe ha declarat que Vida Creixent és un dels moviments més actius i dinàmics de la seva diòcesi. És un motiu d'alegria i d'esperança certa la contribució d'una associació compromesa en la millora del teixit social i eclesial.

Amb motiu de l'Any de les Persones Grans, que l'ONU va instaurar el 1999, el Pontifici Consell per als Laics, va publicar el document *La dignitat de l'ancià i la seva missió en l'Església i en el món*. Alguns carismes propis dels ancians segons aquest document són: *La gratuïtat*: en una societat «massa ocupada» és necessari trencar amb una indiferència que disminueix, desanima i atura els impulsos altruistes. *La memòria*: la manca del sentit històric pot ser

causa d'un sistema de vida que ha allunyat i aïllat els ancians, posant obstacles al diàleg entre les generacions. *L'experiència*: vivim en un món en el qual les respostes de la ciència i de la tècnica sovint han suplantat la utilitat de l'experiència de vida acumulada pels ancians al llarg de tota la existència. *La interdependència*: ningú no pot viure sol, això no obstant, l'individualisme i el protagonisme sovint amaguen la naturalesa social de l'home i la necessitat de restablir la xarxa de relacions interpersonals i socials. *Una visió més completa de la vida*: una vida dominada pels afanys, l'agitació i, en ocasions per la neurosi, és una vida desordenada, que no recorda els interrogants fonamentals sobre la vocació, la dignitat i el destí de l'home. Els valors afectius, morals i religiosos que viuen els ancians constitueixen un recurs indispensable per a l'equilibri de les societats, de les famílies, i de les persones. El primer capítol acaba dient: «Les societats humanes seran millors si saben aprofitar els carismes dels ancians.»

Les àvies *babuskas* de Rússia van saber guardar la seva fe durant molts anys, i transmetre-la als seus néts. A les nostres societats occidentals no es criminalitza explícitament la fe, però, potser sí de manera subtil. Els moviments d'Església tenen la sagrada missió de l'anunci de l'Evangelí que salva i fa viure en el goig d'estimar i sentir-se estimat.

Per molts anys, Vida Creixent!

CATALUNYA+ CRISTIANA

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Mónica García, BARCELONA; Guillem Farré, CASTELLÓ; Víctor Gay, GIRONA; Jordi Curcó, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Marta Nin, ROMA; Ramon Estany, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; David Codina, URGELL; Xavier Bisbal i Jordi Castellet, VIC

Col·laboradors: Fabrizio Assandri, Pilarín Bayés, Agustí Codinach, Francesc Gamissans, Enric Graupera, Joan Guiteras, Dani Majà, Joan A. Mateo, Victòria Molins, Francesc Nicolau, Cristóbal Sàrrias, Lluís Serra, Pere Tena, Ferran L. Tognetta, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 820

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.com

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Gerent: Òscar Corominas

Publicitat: Josep Harris

Promoció: Alfons Miralles

Administració: Isabel Giralte (comptabilitat), Eduard Masllorens (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la **UCIP**
International Catholic Union of Press

Membre de l'**APPEC**
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 111,30 €

Gibraltar i Portugal: 111,30 €

Resta d'Europa: 181,70 €

Amèrica i Àfrica: 217,06 €

Àsia i Oceania: 290,38 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya

La Frase / Rogelio Garrido Montañana

«A la natura hi és tot: lleis, harmonies, salut i sobretot hi ha Déu»

(Antoni Gaudí Cornet. Arquitecte català. 1852-1926)

Si volguéssim sintetitzar la natura en un llibre, tindria tants capítols com boscos, prades, muntanyes, fonts, llacs, rius, mars, bonics paisatges assolats (i també els nocturns, banyats per la llum de la lluna), mons estel·lars contemplats en les solemnes i diàfanes nits estelades, i tantes coses més que ens inonen pau, serenor i elevació espiritual. Quantes persones amb la salut malmesa, amb l'ànim decaigut, amb tristesa i desolació,

s'han sentit alleujades, enfortides i recompensades en contacte amb la naturalesa! Diuen els filòsofs i els teòlegs que «Déu és un en essència», però és múltiple i variadíssim en les seves manifestacions. I si les sovintegéssim, hi trobaríem salut, harmonia, art, «transcendència, creativitat i espiritualitat». Amb raó deia el comte De Buffon (1707-1788), il·lustre naturalista francès: «La naturalesa és el tron exterior de la magnificència divina.»

LA TIRA DEL PRIMER PLA

Per Pilarín

en primer pla

«Pau, apòstol del nostre poble»

■ Amb motiu de l'Any de Sant Pau, els bisbes catalans conviden a imitar les petjades i l'exemple de l'apòstol de les nacions

Per voluntat del papa Benet XVI, l'Església universal celebra un Any jubilar Paulí, des de la festa dels apòstols sant Pere i sant Pau del 2008, fins a la mateixa festa de l'any 2009. En aquest marc, els bisbes cata-

lans presenten el document *Pau, apòstol del nostre poble*, una reflexió sobre l'extraordinària figura del missioner per excel·lència i apòstol ple d'esperança, sant Pau, aquell que invitava la comunitat de Roma a imitar

el pare en la fe, Abraham, aquell que, «esperant contra tota esperança, va creure i va arribar a ser pare d'una multitud de pobles» (Romans 4,18). Per aprofundir sobre aquest nou document que segueix el fil dels anteri-

ors (*Arrels cristianes de Catalunya, Creure en l'evangeli i anunciar-lo amb nou ardor*), hem demanat a diverses personalitats de l'Església catalana que l'analitzin des de diferents punts de vista.

Què vol dir que Catalunya és país de missió?

Ramon Prat i Pons
Director de l'IREL

Per «país de missió» s'havia entès sempre que era aquell territori on l'evangeli no havia estat anunciat mai i on calia donar-lo a conèixer per primera vegada. Tanmateix, a partir del Renaixement, a Europa es va anar creant un distanciament entre l'Església i determinats sectors de la societat, en països que havien estat evangelitzats als inicis del cristianisme i, novament, després de la caiguda de l'Imperi Romà.

Aquest distanciament es va generar en el món científic i cultural; després, es va desenvolupar en la revolució industrial i obrera; més endavant va emergir amb efervescència en l'univers juvenil; actualment, ha afectat assenyaladament el món de la dona.

El resultat d'aquest procés de distanciament és que molta gent dels països anomenats cristians tenen notícies del món eclesial, però desconeixen l'Evangeli, amb l'agreujant que fins i tot quan es parla del cristianisme, en l'imaginari popular sovint ressona com a quelcom del passat.

Hi ha unes causes externes, d'ordre econòmic, polític, cultural i social que expliquen aquesta situació, però també hi ha unes causes internes de la comunitat cristiana que, de vegades, en lloc d'esmerçar les seves energies en la comunicació de l'Evangeli, en la formació catequètica i en el testimoni de la caritat, ha reaccionat a la defensiva, des de la lamentació i l'autocompassió. Tanmateix, des de fa dècades, molts cristians a Catalunya han orientat la seva vida des del testimoni humil de l'amor i l'anunci joiós de l'evangeli. En aquesta perspectiva, cal subratllar l'aportació significativa dels moviments apostòlics d'ambient.

El Concili Provincial Tarraconense (1995) es va fer ressò d'aquesta situació de les Esglésies de Catalunya i en les seves resolucions conciliars, especialment les cinc primeres, va fer una anàlisi de la realitat social, un diagnòstic teològic pastoral i va elaborar unes línies d'acció evangelitzadora.

A la llum de la vida i l'obra de Pau de Tars —que havia perseguit els cristians i va acabar donant la vida pel Crist— l'Església sempre ha de viure en estat de missió, perquè la vitalitat de l'Església depèn de l'harmonia entre un moviment centrípet de comunió eclesial, i un moviment centrífug d'amor a la humanitat sencera, vivint com Crist va viure i estimant com Ell va estimar. D'una Església que, des de l'arrelament en el Crist, «renta els peus» davant el dolor del món, no se'n riu ningú...

La concòrdia eclesial: una almoïna recíproca de perdó i tolerància

Josep M. Domingo Ferrerons

Director del Centre d'Estudis Pastoral

«Atorgueu-vos sense defallències, ara i en créixer, de grans i de vells, una almoïna recíproca de perdó i tolerància.

Eviteu el màxim crim, el pecat de la guerra entre germans. Penseu que el mirall de la veritat s'esmicolà a l'origen en fragments petitíssims, i cadascun dels trossos recull tanmateix una engruna d'autèntica llum» (Salvador Espriu, *Primera història d'Esther*).

En el monòleg final d'aquesta magnífica creació del poeta de Sinera s'expressa amb èmfasi la consigna de perdó i tolerància adreçada a la comunitat del poble català refent-se de les ferides profundes de la guerra civil.

No cal arribar a un referent tan dramàtic per conveir que aquesta almoïna mútua és un element indispensable per a una bona convivència eclesial. En el seu origen és un do de Déu, una participació en la comunió trinitària, però en la seva plasmació concreta i històrica és una voluntat concreta de superar recels, judicis previs i desqualificacions, per anar construint activament aquella unitat espiritual que fa poble i fa cos eclesial.

La carta dels nostres bisbes s'hi refereix principalment en dos moments: en l'apartat quart, *Pau, pastor de l'Església*, citant el lloc clàssic de 1Co 12,12: «Hem estat batejats en un sol Esperit per a formar un sol cos.» I comenten: «Quan la vinculació al Crist creix i s'enforteix, aleshores la desconfiança es torna confiança i les separacions passen a ser residuals.» Però és sobretot en l'apartat 8, *L'Esperit Sant, ànima de la unitat de l'Església*, on els bisbes conden-

sen la teologia de la comunió eclesial i els seus requisits i conseqüències pràctiques: «No hauríem de veure la pluralitat com a problema, sinó com a do», «ens cal superar les tensions i els ressentiments que sovint es donen entre maneres de viure i expressar la fe en Crist».

Aquesta preocupació no és nova, de fet, forma part de tota la història de l'Església. Però si cerquem en el passat recent, trobem un pronunciament solemne en la resolució primera del Concili Provincial Tarraconense: «Reconciliació generosa de grups i tendències, reconèixer i acceptar la pluralitat interna.» I encara, fent un salt en el temps cap a la nostra contemporaneïtat estricta, aquesta exhortació a la unitat ressonava el 21 de gener passat a l'amfiteatre de Tarragona, en el missatge dels bisbes als fidels al final de l'any jubilar de sant Fructuós: «L'amor ens ha de portar a no criticar, a no interpretar malament els altres, a ser comprensius...»

Aquest és un camí d'ecumenisme intern molt necessari a les nostres diòcesis. Tenim facilitat —almenys en la intenció— per buscar el diàleg amb els més allunyats de l'univers mental i espiritual de la comunió catòlica, però ens costa molt l'acceptació sincera —no exempta de discerniment i de correcció fraterna si cal— de persones i grups que pertanyen a una o altra de les «petites galàxies» del corpus catòlic. Aquesta veritable «confraternització» requereix un fonament profund, com el que sant Pau expressa a 1Co 1,10 i a tants altres llocs: «Germans, en nom del Senyor nostre Jesucrist us demano que aneu tots d'acord i que no hi hagi divisions entre vosaltres...»

Però també requereix d'uns instruments eficaços i reals de diàleg, de discerniment. Cal poder expressar amb llibertat el propi parer, cal escoltar sincerament els punts de vista dels qui pensen diferent, cal relativitzar allò que realment és opinable i no afecta l'essència de la fe. Cal un exercici d'humilitat i d'autocrítica, concedir el benefici del dubte abans de desqualificar *a priori* les propostes i les intencions «dels altres», concedir que hi ha una bona intenció bàsica en la preocupació comuna per l'evangelització, encara que les vies proposades siguin diverses.

I com que la vivència de la comunió no és únicament descendent, sinó que és sobretot circular, els promotors i garants de la unitat —ministeri apostòlic— han de fomentar aquest intercanvi sincer i aquest exercici real dels factors de comunió. I per damunt de tots els factors pràctics de la unitat interna, hi ha la raó decisiva, el consell de l'apòstol que recorda l'ensenyament de Jesús: «Si us estimeu feu-vos servents els uns dels altres» (Ga 5,13).

ELS BISBES DE CATALUNYA PAU, APÒSTOL DEL NOSTRE POBLE

Som una Església apostòlica!

Josep M. Gavaldà Ribot
Director de l'Institut Superior de Ciències Religioses
Sant Fructuós de Tarragona

Els bisbes de Catalunya, en la seva carta pastoral *Pau, apòstol del nostre poble*, afirmen: «Som una Església d'arrels paulines! Som una Església apostòlica! Hi ha raons fonamentades per afirmar que l'Església primada de Tarragona i les Esglésies de la Tarraconense que van anar-se fundant probablement des de Tarragona, han begut a la font viva de l'Evangeli predicat i testimoniats per Pau, l'apòstol dels pobles, i per Fructuós, el primer màrtir hispànic.»

El papa Benet XVI, amb motiu de la clausura de l'Any Jubilar de sant Fructuós de Tarragona, escrivia: «La commemoració d'aquests màrtirs ens porta a pensar en una comunitat que, havent rebut a l'alba del cristianisme el missatge evangèlic transmès pels apòstols, va saber confessar, viure i celebrar la seva fe sense temor, fins i tot en un ambient d'incomprensió i d'hostilitat.»

Providencialment l'Any Jubilar de Sant Fructuós i l'Any Jubilar de Sant Pau s'han entrelaçat en aquest 2009, talment l'apòstol i el bisbe, en un gest simbòlic, s'han donat la mà en aquest inici de segle, per recordar-nos que van compartir els inicis en l'evangelització a les nostres terres i que encara vetllen pels seus fruits. Aquesta visió joiosa ha estat reflectida de forma meravellosa en l'oratori *Pau i Fructuós*, estrenat amb motiu de l'Any Jubilar, amb lletra de Mn. Joan Roig i música de Mons. Valentí Misrach.

També, en un nivell més científic el congrés *Pau, Fructuós i el cristianisme primitiu a Tarragona (segles I-VIII)*, celebrat a Tarragona el mes de juny del 2008, ha estat l'ocasió de revifar la investigació històrica sobre els darrers anys de la vida de Pau i el seu projecte d'evangelització a Hispània. L'Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós de Tarragona s'ha compromès en els propers anys a continuar les línies d'investigació que el congrés va assenyalar.

Certament ens queda molt camí per recórrer. Com molt bé ho assenyalen els bisbes de Catalunya, el fet que avui valorem «amb goig i profunda emoció» les arrels paulines de les nostres Esglésies, «com aquell que rescata del tresor de la història una realitat esplendorosa que, des de sempre, havia estat present a les diòcesis catalanes», ens ha de portar «a revifar l'esperit missioner, a renovar l'anunci de la paraula de Jesús i a comunicar l'Evangeli de la pau». L'esperit de l'apòstol de les nacions i el testimoni del bisbe Fructuós, que era un model de bisbe segons les ensenyances de Pau, ens insten a continuar avui sent una comunitat paulina que només viu per anunciar l'Evangeli de la salvació.

El segell que continuarà acreditant-nos com a Església de Pau i Fructuós no serà cap altre que el d'uns cristians que viuen de l'Evangeli i que treballen per

poder-hi tenir part, a semblança de l'apòstol: «M'he fet feble amb els febles per guanyar els febles; m'he fet tot amb tots per salvar-ne alguns, costés el que costés. Tot ho faig a causa de l'evangeli, per poder-hi tenir part» (1Co 9,22-23). L'Església primada de Tarragona i les altres Esglésies catalanes només podran enorgullir-se d'ésser esglésies paulines si accepten de ser imitadores de Pau: «Germans, sigueu imitadors meus i fixeu-vos en els qui viuen segons el model que teniu en mi» (Fl 3,17). I més endavant l'apòstol concreta: «Interesseu-vos per tot allò que és respectable, just, pur, amable, lloable, tot allò que sigui virtuós i digne d'elogi. Poseu en pràctica allò que de mi heu après i rebut, vist i sentit. I el Déu de la pau serà amb vosaltres» (Fl 4,8-9).

Estic segur que la comunitat primitiva de Tarraco, amb el seu bisbe Fructuós, tenia plena consciència d'aquestes paraules de l'apòstol i que, per tant, les vivien com a pròpies. El redactor de les actes no va dubtar gens a posar per escrit que Fructuós havia estat un model segons Pau, i així, manifestava que la

Estrena de l'oratori «Pau i Fructuós».

comunitat de Tarraco tenia, a més de l'apòstol, un altre testimoni en qui poder fixar-se: «Siguiu imitadors meus i fixeu-vos en els qui viuen segons el model que teniu en mi» (Fl 3,17). El nostre destí passa per continuar essent imitadors de Pau, de Fructuós i de tots aquells que viuen la fe segons l'esperit de Pau.

L'Església de Tarragona i les altres Esglésies catalanes, per una tradició ben fonamentada, es poden gloriar de ser Esglésies apostòliques, hereves de l'anunci de l'Evangeli des dels primers temps, gràcies al designi salvador de Jesucrist que per mitjà de l'apòstol Pau així ho havia determinat: «Sé que quan us vingui a trobar [a Roma i a Hispània], hi vindré amb la plena benedicció de Crist» (Rm 15,29); tanmateix, continuem essent apostòliques i hi romandran així només si viuen en l'esperit missioner de l'apòstol Pau. Som hereus d'una benedicció que encara avui continua donant fruits.

Respectar els carismes i els dons de l'Esperit

Sor Lucía Caram, o.p.
Dominica contemplativa
Convent de Santa Clara de Manresa

«Si creiem, de veritat, que la fe és alliberament, força d'amor i d'unió entre els homes i missatge de salvació, de consoli i d'esperança per a les hores de temença, què ens impedeix de viure com els apòstols, com els deixebles de Crist?...»

Aquesta afirmació, col·locada al capítol novè, és una autèntica perla i és sens dubte la clau de lectura de la vida de l'apòstol dels gentils i el motor dels qui avui estem cridats a anunciar l'evangeli en circumstàncies difícils, tant personals com col·lectives. La força de l'amor i el missatge de salvació manifestat per Crist desterren tot temor i ens fan viure en una esperança activa.

Els nostres bisbes han parlat i han parlat molt bé, segurament perquè han parlat com a pastors d'allò que els correspon prioritàriament: la Paraula de Déu i com aquesta paraula viva, Jesús, es va revelar a l'apòstol en un encontre personal camí de Damasc.

Pau, pres per la Paraula, està «enamorat» de Jesucrist, i no es lliurarà a l'anunci del seu missatge perquè li ho manin, sinó perquè hi veu a través d'una altra «llum», perquè té la urgència que els homes i les dones sàpiguen que Jesús és el Fill de Déu.

Els bisbes insisteixen en una cosa que és fonamental i important que se'ns recordi i que tots ho tinguem present: és l'Esperit Sant el que anima l'Església; el mateix Esperit que va animar Pau i que ens ha d'animar a cadascun dels cristians.

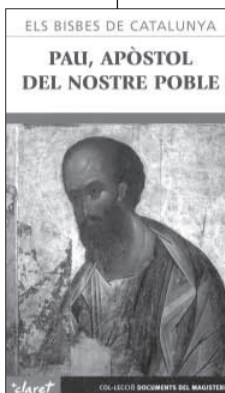
Sent Ell qui ens anima, se'ns insta a viure en la unitat del Cos de Crist, però no ens hem de confondre —i això és fonamental per respectar els carismes i dons de l'Esperit—: «La unitat no s'ha de confondre mai amb l'homogeneïtat, ni menys encara amb la dissolució dels carismes propis dels cristians que la integren.» I diuen una cosa que dona la clau per viure amb llibertat gaudint de la riquesa d'aquest Esperit: «No hauríem de veure aquesta pluralitat com a problema, sinó com a do.» El fet de ser diferents mai no és una amenaça, és una oportunitat per aprofundir en la veritat que ens ha manifestat Crist a cadascú.

«La unitat és un element fonamental i necessari per al testimoni dels cristians en el món i per a la credibilitat de la nostra missió.» Aquesta unitat, volguda per Jesús abans de partir, i predicada per Pau amb el símil del Cos de Crist, és el gran repte per a la comunitat dels deixebles de Jesús que no poques vegades estem dividits entre nosaltres, i això compromet el missatge, i per això amb raó es pregunten i ens pregunten: «Quina autoritat moral tindrem per construir un món unit i en pau, si aixequem murs dins de la mateixa comunitat de fe?» A la pregunta responen: «Som ja una unitat en el Crist, perquè som d'Ell i vivim en Ell, però no el posseïm amb exclusivitat, ni podem apropiarnos-el.»

El Poble de Déu que peregrina a Catalunya té una fe que enfonsa les seves arrels en la predicació apostòlica. Pau és un referent per no claudicar davant de les dificultats i per deixar que sigui Crist el qui visqui en nosaltres i revitalitzi les nostres comunitats de fe i de vida.

Val la pena aprofundir en la lectura orant del document, repassar l'itinerari de l'apòstol i el propi itinerari de la fe.

Agraïm als bisbes aquestes paraules sàvies i oportunes, i desitgem viure amb ells la comunió en la caritat, gaudint de la riquesa dels carismes tan nous i diversos amb què l'Esperit beneeix les nostres Esglésies en l'aquí i l'ara de la nostra història.

«Som hereus d'una benedicció que encara avui continua donant fruits»

Sobre el darrer missatge dels nostres bisbes

Antoni M. Oriol,
Autor de «Nació i magisteri pontifici»

El document *Pau, apòstol del nostre poble* se centra en una primera part en la persona de sant Pau i, acte seguit, reflexiona sobre la dimensió paulina de l'Església a Catalunya. Pel que fa al primer punt, exposa que Jesucrist s'apoderà de Pau per convertir-lo en apòstol, mestre dels pobles i pastor de l'Església, amb vista a anunciar l'Evangeli de Déu. En efecte, Pau esdevingué comunicador nat i obligat de l'Evangeli, fins al punt de considerar que la seva salvació restava inseparablement unida a la dita comunicació.

Ell testimonià a la carta als Romans (15,14-33) la seva voluntat d'evangelitzar Espanya. A la pregunta de per què Pau escollí la península Ibèrica i no la Gàl·lia (l'actual França) o bé el nord d'Àfrica, els nostres bisbes responen que Pau volia arribar fins a la fi del món llavors conegut, ja que entenia la seva missió a la llum de la profecia d'Isaïes 49,1-6, que parla de portar la salvació de

Déu a l'extrem de la terra. «En el segle I, l'expressió "l'extrem de la terra" designava el territori més occidental del món conegut, és a dir, Hispània.»

A una nova pregunta sobre si Pau realment dugué a terme el seu viatge, els nostres bisbes troben resposta en la primera carta de Climent, on es diu que Pau va ser exiliat i va arribar fins al límit d'Occident. Ara bé, «la ciutat de la Hispània romana on devia transcórrer el seu exili, abans de ser retornat a Roma, és molt probablement Tarragona, la capital de la Hispània citerior o Tarraconensis, que era la província romana més extensa de l'Imperi. No és casual, en aquest sentit, que el primer màrtir documentat de tota la península Ibèrica sigui precisament sant Fructuós, bisbe de Tarragona, la ciutat on, gràcies a l'apòstol Pau, el missatge evangèlic hauria ressonat a Hispània per primera vegada.»

D'ací que els nostres bisbes, d'una manera ben raonable, arribin a la següent «feliç conclusió: som una Església d'arrels paulines! Som una Església apostòlica! (...) Catalunya és un poble mil·lenari, però la llavor de l'Evangeli va ser sembrada en aquesta terra fa quasi dos mil anys!».

L'esmentada dimensió evangelitzadora de Pau que el document pondera

connecta amb un escrit anterior dels nostres bisbes, publicat el 2 d'abril del 2007, amb el títol *Creure en l'Evangeli i anunciar-lo amb nou ardor*. Hom hi reflexiona conjuntament amb els fidels catòlics del nostre poble, en el marc del gran procés de canvi que Catalunya experimenta en la darrera part del primer decenni i dins d'un context tant de crisi com d'allunyament de la fe catòlica. Aquest context convida a aprofundir la qüestió dels valors i dels malentesos de la laïcitat i a conscienciar-nos de la missió actual de l'Església que ens duu a renovar la nostra confiança en Jesús, i a servir allò que és essencial en el treball pastoral amb una voluntat simultània d'autoevangelització i de comunió.

Els nostres bisbes s'adrecen al Poble de Déu que és a Catalunya, portador de la torxa de sant Pau, poble que, com ell, té la missió d'anunciar l'Evangeli al món present, sovint reticent a acollir la Bona Nova.

L'exclamació dels nostres bisbes «Som una Església apostòlica!» no té un sentit universal, sinó, en aquest cas, molt concret, referit a l'Església que és a Catalunya, on la llavor de l'Evangeli fou sembrada fa quasi dos mil anys! Aquesta afirmació ens porta a evocar un altre document de l'episcopat català publicat el 27 de desembre del 1985

amb el títol *Arrels cristianes de Catalunya*. Aquest escrit es pot resumir en dos apartats, el primer dels quals presenta Catalunya triplement, com la nostra pàtria, que ens cal estimar i servir, com la nostra nació, els drets juridicopolítics de la qual ens cal instar i exercir, i com la nostra cultura, els trets de la qual ens cal assumir, discernir i envigorir. La segona part exposa l'influx de la fe catòlica en el passat de Catalunya, la seva acció en el present i la seva projecció desitjable de cara al futur.

Els missatges episcopals que acabem de resumir ens esperonen, doncs, d'una banda a prendre consciència de l'origen apostòlic de l'Església que és a Catalunya, la nostra pàtria, cultura i nació; i, de l'altra, a prosseguir incansablement la nostra tasca auto i heteroevangelitzadora.

L'avinentesa d'aquests documents em dóna peu a insistir novament en una idea que vaig reiterant «oportunament i importuna»: la de demanar als nostres pastors que es plantegin la gran conveniència d'enriquir-nos amb un nou document que ens esperoni a tots —a ells i a tots els fidels— a renovar una consciència real i eficaç (fets afegits a les paraules!) del contingut profètic d'*Arrels cristianes de Catalunya*.

Pau: la seva unió amb Pere i l'Església de Roma

Salvador Pié
Professor de la Facultat de Teologia de Catalunya i de la Pontifícia Universitat Gregoriana de Roma

La presència de Pau juntament amb Pere en la fundació de l'Església de Roma es troba testimoniada al segle III per un dels Pares de l'Església més rellevants com va ser Ireneu de Lió en un text que diu així: «Ja que seria molt llarg enumerar la successió de totes les esglésies apostòliques, ho farem a partir d'aquella que és la més gran, la més antiga i la més coneguda i que els dos apòstols més gloriosos, Pere i Pau, fundaren i establiren a Roma; cal, doncs, que tota església estigui en comunió amb aquesta Església per raó del seu origen més excel·lent» (Adv. Haer. III, 3,2).

En efecte, per a Ireneu els dos apòstols Pere i Pau encarnen de forma exemplar la perfecció reconeguda a tots els apòstols, ja que comparteixen el coneixement ple del misteri i treballen pel mateix Déu: Pere per als jueus i Pau per als gentils. Alhora comparteixen el martiri i per això ensenyen inspirats per l'Esperit Sant. El qualificatiu que els dóna d'apòstols més gloriosos està en relació amb la perfecció de l'amor de Déu i el testimoni de la

sang, ja que l'acompliment de la perfecció està en l'amor testimoniada pel martiri.

Ja a començaments de l'edat mitjana el papa Lleó Magne (segle V), que subratllava amb força que el bisbe de Roma era el successor de Pere, enfatitzarà que Pere i Pau són els «pares» de Roma. En aquest context els comparava als tradicionals fundadors de Roma, Ròmul i Rem, tot i que aquests van crear una ciutat «mestra en l'error», i en canvi, a través de Pere i Pau, Roma esdevingué «deixeble de la veritat» (Sermó 82).

«No és estrany que la litúrgia des d'antic celebrés la memòria de Pere i Pau conjuntament»

No és estrany que la litúrgia des d'antic (segle III) celebrés la memòria de Pere i Pau conjuntament, celebració que després es va perdre a Occident per por de menystenir la primacia de Pere, però que Pau VI el 1970 en el Missal

Romà va recuperar renovant la festa conjunta de tots dos el 29 de juny.

Heus ací, doncs, un signe ben clar de la unió vital i romanitat profunda entre Pau i Pere que ha d'ajudar també a refermar la nostra comunió eclesial «catòlica, apostòlica i romana» (Credo popular català), tal com ens recorda amb finor el recent document dels nostres bisbes de Catalunya, *Pau, apòstol del nostre poble*.

El Centre d'Estudis Pastoral de les diòcesis catalanes

US

convida a la presentació del número 211-212 de *Quaderns de Pastoral*, sobre

«EL SÍNODE DE LA PARAULA I L'ANIMACIÓ BÍBLICA DE LA PASTORAL»

amb la intervenció de:

- IGNASI RICART**, professor de Bíblia a la Facultat de Teologia de Catalunya i al CEP
M. JESÚS RUBIO, membre de l'Escola d'Animació Bíblica
JUSTINO MARTÍNEZ, biblista, coordinador d'aquest número

Dia: dimarts, 24 de febrer 2009

Hora: 7 h del vespre

Lloc: **CEP**
 Rivadeneyra, 6, 3r — Barcelona
 Tel.: 933 174 858

**AJUDA A L'ESGLÉSIA. SI POTS, VIATJA AMB NOSALTRES.
SI NO, FES-NE DIFUSIÓ.**

PELEGRINATGE A FÀTIMA

VIATJAREM EN AVIÓ A LISBOA. VISITAREM AQUESTA CIUTAT I D'ALTRES DE GRAN INTERÈS CULTURAL I ARTÍSTIC
DEL 25 AL 29 DE MARÇ

PELEGRINATGE A ROMA AMB MOTIU DE L'ANY PAULÍ

ASSISTIREM A LA CERIMONIA DE CLAUSURA DE L'ANY SANT PAULÍ OFICIADA PER BENET XVI

JUNY DE 2009

MÉS VIATGES EN PREPARACIÓ.

VIATJA DE MANERA
ESPIRITUAL, CULTURAL,
LÚDICA, ACOLLIDORA I
RESPECTUOSA AMB ELS
AMICS DE CATALUNYA
CRISTIANA

PLACES LIMITADES.

PER A MÉS INFORMACIÓ:

ASSOCIACIÓ D'AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA

COMTES DE BELL-LLOC, 67 -69 • 08014 BARCELONA

TELÈFON: 93 409 27 70 • FAX: 93 409 27 75 • CORREU ELECTRÒNIC: AMICS@AMICSCC.CAT

església en el món

Itàlia

La Família Salesiana celebra el seu 150è aniversari

■ Actualment és present en 129 països

Fabrizio Assandri
Torí

La Família Salesiana va començar gràcies al «petit grup de joves que aquella freda tarda del 18 de desembre del 1859 es van aplegar a la cambra de Don Bosco per fer l'opció més important de la seva vida: quedar-se amb Don Bosco, lliurant-se totalment al Senyor. Així, d'una manera senzilla i humil, fa 150 anys, va ser plantada una llavor». En la solemnitat de sant Joan Bosco, el 31 de gener passat, el mexicà Don Pascual Chávez, rector major dels Salesians i nou successor de Don Bosco, es va adreçar als joves en la celebració de la missa, en el dia de l'obertura oficial del 150è aniversari de fundació dels Salesians (el text complet del missatge es pot descarregar a la pàgina web www.infoans.org). Aquella llavor «ha esdevingut un gran arbre: la Família Salesiana», que avui és present en 129 països i compta amb 16.000 salesians, 16.000 filles de Maria Auxiliadora, 30.000 salesians co-operadors i 26 grups de la família carismàtica, com el dels exalumnes (també el nou bisbe auxiliar de Barcelona, Sebastià Taltavull, és antic alumne salesià).

En l'acta redactada durant aquella trobada de fa 150 anys podem llegir que els joves es van reunir per «promoure i conservar l'esperit de veritable caritat que es requeria en l'obra dels Oratoris per a la joventut abandonada i en perill». «Eren joves pobres, limitats en la seva experiència humana i cultural —va dir el rector major, parlant des de la basílica de Maria Auxiliadora, a Torí, on va començar l'aventura de Don Bosco—. Però en Don Bosco havien trobat Jesucrist, que els va llençar a una missió humanament impossible, una aventura boja: "Sereu testimonis meus fins als confins de la terra."» Com fa 150 anys, la missió començada pel sant de Torí ha de continuar enmig dels joves, als quals el rector major va convidar a col·laborar amb el seu entusiasme i dinamisme «per fer de la Família Salesiana un gran moviment, vast com el món, per a la salvació dels joves. No sou només els destinataris de la missió salesiana, sinó que amb la vostra frescor juvenil sou el cor palpitant d'aquest gran moviment». Don Pascual Chávez va exhortar els joves que omplien la basílica i que representaven el Moviment Juvenil Salesià difós arreu del món, a tenir com a meta compartida el «planeta jove», sent presents allí on es troben com les universitats, el món laboral, els indrets de la diversió i també «els deserts on brolla només l'herba amarga de la soledat». En aquest «planeta» cal promoure «una qualitat de vida més gran, una comunicació més intensa i profunda, una solidaritat que faci superar tant d'individualisme i tanta soledat en què viuen tants joves».

La basílica de M. Auxiliadora, a Torí, va acollir la celebració.

Projecte Europa

Amb una carta datada el mateix 31 de gener, Don Chávez va presentar als salesians el «Projecte Europa», amb el qual es vol relançar el carisma del seu fundador al continent, en particular entre els joves. Amb aquest projecte els salesians volen respondre a la invitació que Benet XVI els va fer en una trobada durant el seu XXVI Capítol General, que es va celebrar a Roma el 2008, en què els demanava «reforçar la proposta cristiana, la presència de l'Església i el carisma de Don Bosco» a Europa. Després del treball i la reflexió dels inspectors d'Europa, el rector major i el consell general van elaborar el Projecte que ara serà lliurat a tots els salesians perquè puguin compartir aquesta iniciativa. Durant la seva estada a Torí, el 30 de gener Don Chávez va participar en la inauguració d'una aula-oficina, feta per la fàbrica de cotxes Fiat, per a la formació de joves de l'Institut Tèc-

nic Industrial. En aquesta ocasió va ser inaugurat el projecte «ProTech2», amb el qual Fiat «invertirà» en el món salesià per a la formació professional de joves amb un programa d'estudis que es faran en part als instituts salesians i en part, en forma d'estades, a les oficines Fiat. L'objectiu és el de «descobrir, formar i integrar en el món de l'automoció joves que comptin amb una alta qualificació tècnica». El projecte ja involucra altres seus dels salesians a Itàlia i al món: un protocol ha estat firmat a Espanya i hi ha contactes en aquest sentit a Polònia, mentre que durant l'any la iniciativa s'estendrà també per Sud-amèrica, en particular al Brasil. «És una iniciativa profètica —va dir el rector major— perquè, malgrat l'actual precarietat econòmica, continuem creient en l'educació i en la formació professional amb una inversió molt concreta.»

El rector major va recordar quan Domènec Savio va portar Don Bosco davant d'un malalt de pesta que havia estat abandonat: «Així també vosaltres heu d'allargar la mà a la Família Salesiana perquè s'ocupi dels malalts del nostre temps. Si no entreu vosaltres en aquesta realitat, probablement no hi anirà ningú en lloc vostre.» Calen noves formes de solidaritat, i això per a la Família Salesiana «significa promoure la tasca compartida davant dels grans reptes de la vida, de la pobresa en les seves expressions diverses, de l'evangelització, de la pau, dels drets humans». Al mateix temps, Don Pascual Chávez va convidar els joves a promoure entre els adults una visió positiva del món juvenil, les iniciatives bones del qual no apareixen en els mitjans de comunicació, i a compartir el compromís missioner del moviment amb les expedicions o amb el suport als missioners des dels seus països. L'objectiu comú dels salesians, que el rector major va fixar en «l'educació cristiana i l'orientació del jove en la vida», necessita aprofundiment espiritual i formació pastoral. «Formem part d'una gran Família nascuda del cor de Don Bosco —va concloure— i creixuda amb el do de Maria Mazzarello i de tots els sants i santes que l'han vivificat, especialment els sants joves Domènec Savio, Laura Vicuña, Ceferí Namuncurá, els cinc joves màrtirs de l'Oratori de Poznan, i molts més. El Senyor ens crida avui a continuar aquesta bonica aventura per al bé i la salvació dels joves.»

L'any 2009, amb motiu de l'aniversari de la fundació dels salesians, tindrà com a etapes importants el 25 de maig, solemnitat de Maria Auxiliadora; el 24 de juny, dia de sant Joan; el 16 d'agost, dia del naixement de Don Bosco, i culminarà el 18 de desembre amb la renovació de la professió per part de tots els salesians. A més, al juliol començarà des de Xile la peregrinació d'una urna amb una relíquia del sant per totes les regions de la Congregació, que conclourà l'any 2015, bicentenari del naixement de Don Bosco.

SRI LANKA

Un bisbe en vaga de fam en suport als desplaçats

OMPRESS / Jaffna

El bisbe de Jaffna, Sri Lanka, Mons. Thomas Savundaranayagam, i el clergat de la península de Jaffna duen a terme una vaga de fam per cridar l'atenció sobre els milers d'homes, dones i infants atrapats enmig del foc i la violència al nord-est del país. Els durs enfrontaments entre les forces de seguretat del govern i els Tigres Tàmils han deixat atrapades 250.000 persones en una zona

d'uns pocs quilòmetres quadrats a Vanni. Les agències humanitàries han informat de la impossibilitat de fer-los arribar l'ajuda vital que necessiten a causa dels combats. Els preveres i les religioses que treballen a Càritas Sri Lanka es troben enmig dels milers de persones que s'han vist forçades a abandonar casa seva. Mons. Thomas ha declarat que «els meus preveres i religioses m'han dit que no abandonaran la gent sinó que aniran amb ells vagin on vagin». També

ha fet una crida tant al govern de Sri Lanka com als Tigres Tàmils perquè amplii la zona en què està atrapada la gent i que aturin el foc perquè els civils puguin arribar a un indret segur. El bisbe de Jaffna afirmava que defensarà els oprimits malgrat el risc. A través de Càritas Sri Lanka, l'Església continuarà aportant aliment, roba i ajudes als milers de persones que s'han vist forçades a abandonar casa seva a causa de la violència que colpeja la regió.

VATICÀ

El missatge del Papa per Quaresma reflexiona sobre el dejuni

■ Va presentar el text el cardenal Paul Josef Cordes

SIC
Ciutat del Vaticà

El 13 de febrer, a l'oficina de premsa vaticana, es va presentar el missatge del Papa per a la Quaresma, que enguany es titula *Jesús, després de dejunar quaranta dies i quaranta nits, va tenir fam*. Van intervenir en la presentació el cardenal Paul Josef Cordes, president del Pontifici Consell Cor Unum; Mons. Karel Kasteel i Mons. Giampietro Dal Toso, respectivament secretari i sostsecretari del mateix dicasteri, i Josette Sheeran, directora executiva del Programa Mundial d'Aliments de les Nacions Unides (PMA).

La directora executiva del PMA, Josette Sheeran, va dir que «una de cada sis persones pateix fam al món. (...) El problema té a veure amb la distribució d'aliments, però també amb l'avidesa, la discriminació, les guerres i altres tragèdies». Després d'afirmar que «avui, un infant mor de fam al món cada sis segons», es va

preguntar: «Què es pot fer per alleugerir la humiliació, el dolor i la injustícia de la fam? Hi ha solucions que ajudin les persones a fugir de la trampa de la fam d'una vegada per sempre? La resposta és clarament "sí". Tenim mitjans i la tecnologia per fer-ho; i s'ha fet en molts llocs del món.»

Josette Sheeran va posar els exemples del Darfur (Sudan), on «el món ha impedit —per menys de 50 cèntims per persona al dia— una mort en massa per fam», i del Senegal, on «l'augment mundial de preus dels aliments va exposar el 40% de les famílies camperoles al risc de la fam i la malnutrició». Per contrarestar aquestes i altres crisis el PMA va comprar aliments per un valor de més de mil milions de dòlars per als programes propis, directament als països en desenvolupament, ajudant-los a arrencar de soca-rel el cercle viciós de la pobresa.

«Els programes d'alimentació escolar del PMA arreu del món —va subratllar— (...) representen un mitjà eficaç i sostenible per proporcionar instrucció i aliments,

i reforçar alhora el paper social de les dones i de les noies», com passa per exemple amb el programa que s'està aplicant a l'Afganistan. La directora executiva del PMA va explicar que aquest organisme «col·labora amb institucions caritatives i ONG d'arreu del món». Per exemple, «treballa amb les Càritas locals a les diòcesis de gairebé 40 països en programes d'"aliments a canvi de feina", metges i mestres. Treballem també amb el Servei Catòlic per als Refugiats, col·laborant a quinze països».

Per la seva part, el cardenal Cordes va assenyalar que «any rere any, les paraules del Papa ens recorden el compromís d'obrir el nostre cor i les nostres mans als qui ho necessiten», tot observant que, «per no degradar-se a ideologies o a pur exercici mental, l'ajuda ha d'esdevenir sempre concreta per afrontar directament la misèria». El purpurat va citar en aquest sentit el seu viatge recent a un dels barris més pobres de Manila (Filipines) i la seva exhortació als bisbes d'aquest país a «no rendir-se davant de la misèria de la humanitat, sinó intentar mitigar-la en la mesura que sigui possible», i va afegir: «Aquesta perspectiva de realisme em permet col·locar el document pontifici en l'horitzó més ampli de la fe i de la seva relació amb l'estil de vida actual.»

En una època caracteritzada per l'atenció al benestar i a la bona forma física, a primera vista «el missatge quaresmal entra d'alguna manera en contradicció amb aquesta tendència social», però «el cos pot esdevenir un tirà» i «el seu desig de benestar i plaer pot reduir la llibertat, i la voluntat de l'ésser humà no podrà gestionar-ho». «El dejuni vol fer un tall net a la nostra vida, (...) transcendeix la dimensió terrenal i persegueix un objectiu més enllà d'aquest món», que en altres religions, com la budista o la musulmana, és «l'entrada en el Nirvana o l'obediència a Al·là, Senyor del cel i de la terra». «Això no obstant, el dejuni en aquestes dues religions no pot identificar-se amb el dejuni cristià», va explicar el cardenal, perquè en totes dues «és la lluita contra el poder de la matèria sobre l'ésser humà» i

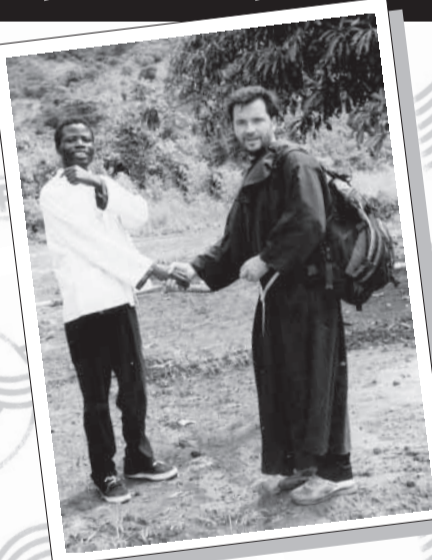
Un infant mor de fam cada sis segons.

«està influït per una concepció dualista. El dejuni té una connotació negativa: es tracta d'alliberar-nos de la càrrega de les coses creades. Però així hi ha el perill d'aïllar l'ésser humà, tancant-lo en ell mateix. Per al cristià, en canvi, el desig místic no és mai el davallament en l'ésser mateix, sinó el davallament en la profunditat de la fe, on troba Déu».

Per això, «el dejuni en aquesta Quaresma no és negatiu: com podríem menystenir la nostra carn si el Fill de Déu la va assumir tot fent-se germà nostre? Desposseir-se i negar-se un mateix és plenament positiu: apunten a la trobada amb Crist». Finalment, el president de Cor Unum va recordar el naixement, després de la Segona

Guerra Mundial i de les exhortacions del Concili Vaticà II, de les «Accions quaresmals», amb les quals les diòcesis més benestants ajuden les més pobres a través de col·lectes realitzades en el temps de Quaresma. Malgrat tot, «el bé immens i (...) l'esperança» que aporten aquestes iniciatives, va observar el cardenal, «seria superficial si el sentit de la preparació per a la Quaresma es limités només a la col·lecta». D'aquí la importància de «l'aspecte espiritual» del missatge d'aquest any, amb el qual el Papa «no vol simplement afegir una més a les múltiples iniciatives humanitàries dels nostres dies». Per als fidels, donar el que s'ha estalviat tot renunciant «al que és bo i útil (...) ha de tenir un significat cristià: contenir el propi jo ha de deixar espai per oferir-se a Déu, perquè només Ell és, al cap i a la fi, la felicitat que desitgem».

Saps què sent un missioner quan rep notícies de casa?

APADRINA UN MISSIONER

Amb la teva aportació, ells o elles i encara més persones llegiran CATALUNYA CRISTIANA cada setmana

Marqueu amb una "x" les vostres preferències:

Preu d'una subscripció missionera: **Amèrica i Àfrica: 217,06 €**
Àsia i Oceania: 290,38 €
Missioner **Missionera**
 (Es pot mantenir correspondència)

Nom i cognoms .....
 Adreça .....
 Població ..... Província ..... C.P. ....

FORMA DE PAGAMENT:

Adjunto xec nominatiu Domiciliació bancària
 Títular ..... Data .....
 Entitat ..... Oficina ..... DC ..... Compte .....

Envieu aquesta butlleta a: CATALUNYA CRISTIANA
 Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona - Tel. 934 092 810 -Fax 934 092 820

ESPANYA

El patriarca Kiril, un home obert i ecumènic

■ El jesuïta Emilio Benedetti analitza la nova etapa de l'Església ortodoxa russa

Rosa María Jané Chueca
Barcelona

L'1 de febrer va ser entronitzat com a nou patriarca de Moscou i de totes les Rússies el metropolita de Smolensk i Kaliningrad, Kiril. El nou patriarca, que substitueix el traspasat Alexis II, ha estat fins ara el president del Departament per a les Relacions Eclesiàstiques Externes del Patriarcat de Moscou i de totes les Rússies. El jesuïta Emilio Benedetti va conèixer el patriarca Kiril el novembre del 2007 a Altea (Alacant), quan va venir per inaugurar i beneir la primera església del patriarcat ortodox de Moscou a Espanya. Del nou patriarca, Benedetti en destaca que «és un home molt agradable, molt ecumènic, molt obert, amb una gran capacitat de diàleg, que s'ha mogut molt per Occident, la qual cosa li ha donat una visió molt àmplia». Això no obstant, reconeix que haurà d'anar amb compte «perquè l'Església ortodoxa russa és molt tancada, està dominada pels monjos, la majoria d'ells són molt conservadors». I afegeix: «Al llarg de la història, els monjos sempre han estat els gurus de la comunitat cristiana ortodoxa, la majoria d'ells amb pocs estudis. El monacat rus no es pot comparar amb el monacat occidental, que als segles XI-XIV va aportar llum i cultura. En canvi, els ortodoxos no, s'han concentrat més en la pietat, en la contemplació, en la pregària i en la litúrgia, que és una cosa de la qual tenen cura moltíssim i que fan molt bé, però fins avui no han anat més enllà».

El patriarca Kiril va ser elegit per majoria, això no obstant, Emilio Benedetti insisteix que «l'Església ortodoxa és molt conservadora i, per això, Kiril haurà de ser molt prudent amb les passes que fa, perquè sent molt oberturista podria provocar una divisió a l'Església ortodoxa russa». Per a aquest jesuïta, coneixedor de l'ortodòxia russa, «molts cristians ortodoxos creuen que tot el que ve d'Occident és perillós i herètic. D'aquí que el patriarca Kiril no podrà ser gaire oberturista i haurà de mesurar molt la seva relació amb l'Església catòlica». En aquest sentit, assenyala que «un dels grans reptes de Kiril

Kiril, quan encara no era patriarca, en la seva visita a Altea, Alacant.

és la unitat i la comunió amb l'Església de Roma. Això és molt difícil perquè hi ha grans problemes estructurals, no doctrinals. Jo crec que la relació entre el Vaticà i Moscou va canviant de mica en mica, no es pot fer de cop i volta, i crec que estem en el bon camí. Des del punt de vista dels sacraments i dels principis evangèlics, estem d'acord, no hi ha problema, però tant Roma com Moscou hauran d'anar fent concessions». En aquesta tasca ecumènica, Emilio subratlla els esforços del mateix Kiril, així com del cardenal Walter Kasper (president del Consell Pontifici per a la Promoció de la Unitat dels Cristians), de Mons. Paolo Pezzi (arquebisbe catòlic de la Mare de Déu a Moscou) i de Mons. Antonio Mennini (nunci apostòlic a Rússia).

Benedetti afirma que «l'Església ortodoxa treballa amb l'Església catòlica per defensar els valors cristians a Europa. Avui dia totes dues Esglésies han de lluitar contra el relativisme, la secularització, el materialisme i per defensar la justícia social. Hi ha coses que ens separen pels avatars històrics, però cal potenciar aquelles que ens uneixen».

L'Església ortodoxa russa inicia una nova etapa, però Emilio Benedetti no oblidia l'anterior patriarca Alexis II: «Ell

va fer coses molt bones i extraordinàries. Va recuperar les esglésies, monestirs i altres edificis eclesiàstics, que estaven

desfets. En aquest sentit els ha ajudat molt l'associació Ajuda a l'Església Necessitada, tot i que públicament no ho reconeixen a Rússia per por dels fonamentalistes. I una altra cosa molt positiva que va fer

Alexis II va ser reconciliar les dues Esglésies ortodoxes.» Amb la Revolució russa molts cristians, sacerdots i bisbes van fugir i es van establir a l'estranger, mentre que l'Església que quedava a Rússia feia una mica el joc al govern comunista. Aquesta Església a l'exili es va considerar l'autèntica i la que havia guardat l'essència, i acusava l'Església de Moscou d'haver-se doblat al comunisme. «Amb la perestroika, el patriarca Alexis II», indica el jesuïta, «va dedicar esforços per reconciliar l'Església de fora amb la de dins. I ho va aconseguir».

De l'etapa d'Alexis II també es recorda de la tensa relació amb el Vaticà i l'acusació que l'Església catòlica fa proselitisme a Rússia. Actualment hi ha uns 400.000 catòlics a la Federació Russa, entre una població de 140 milions d'habitants, «i procuren tenir bones relacions amb els ortodoxos, encara que ells continuen tenint el prejudici que els catòlics fan proselitisme, però no és així». Com explica Benedetti, «els catòlics no ens preocupem pel proselitisme. I en poso un exemple. L'arximandrita Makari Rosselló és el vicari general per a Espanya i Portugal de l'Església ortodoxa russa. És un home fantàstic, formidable, que era catòlic!, i es va passar a l'Església ortodoxa. Ell és mallorquí i té molt bona relació amb l'Església catòlica de Mallorca. El bisbe de Mallorca li va cedir una església que no es feia servir perquè pogués celebrar la seva litúrgia. Va ser un gest molt ecumènic d'aquest bisbe».

Any Paulí

Agustí Borrell
Professor de la Facultat de Teologia de Catalunya

Un jueu de cultura grega

«Jo sóc jueu, nascut a Tars de Cilícia» (Actes 22,3)

En temps del Nou Testament, ja feia segles que hi havia més jueus fora d'Israel que no pas en el país de la Bíblia. És el fenomen conegut com «la diàspora». Uns tres-cents anys abans de Jesús, la majoria d'ells van quedar integrats dins del territori ocupat per l'imperi grec, i per això es parla del judaisme grec o hel·lenístic. Les comunitats jueves mantenien les seves creences i les seves formes de vida, i s'agrupaven generalment en barris propis, al voltant de la sinagoga, que era el seu lloc de reunió, de pregària i de formació. De mica en mica, tanmateix, van anar adoptant elements de la cultura del seu entorn, especialment la llengua grega.

Pau pertany a aquest judaisme grec i, a més, ha nascut en una ciutat típicament hel·lenística, un lloc de cultura i de pensament, pàtria de filòsofs i d'escriptors. Tars era una mena de «ciutat universitària» d'aquella època. Aquest ambient dóna al futur apòstol un coneixement directe de la cultura grega. Des de jove està en contacte amb el món grec: la filoso-

la, la literatura, la vida de les ciutats... Pau, que coneix bé els llibres bíblics i la cultura jueva, també coneix perfectament la llengua grega i les seves formes literàries i retòriques pròpies.

Per això, quan es dediqui a anunciar l'evangeli, sabrà traduir la fe cristiana en formes comprensibles a les persones del món grec. Per exemple, allò que Jesús havia expressat amb imatges típiques del món rural de Galilea (sembrats, pesca, vinya...), Pau ho formula amb imatges característiques de les ciutats gregues (esports, esclaus, edificis...). Pau realitza allò que en podríem dir la inculcació de l'evangeli a l'ambient hel·lenístic. Aprofita tots els mitjans positius que hi troba i també, quan convé, adverteix contra tot allò que resulta incompatible amb el missatge cristià. L'apòstol és un bon exemple de com l'evangelització no passa per una repetició mecànica de les formes, sinó per una adequació dels continguts a les formes lingüístiques i culturals de cada poble.

VATICÀ

El Papa recorda que l'eutanàsia no és digna de l'home

SIC / Ciutat del Vaticà

En la seva al·locució prèvia a l'Àngelus de l'1 de febrer, el Pontífex va recordar que a Itàlia se celebrava la Jornada per la Vida sota el lema «La força de la vida en el patiment». Per això, va assenyalar que l'eutanàsia és «una solució falsa al drama del patiment, una solució no digna de l'home». «L'autèntica resposta no pot ser

deixar morir, encara que sigui una «mort dolça», la resposta és testimoniar l'amor que ajuda a afrontar el dolor i l'agonia de forma humana. Perquè estem segurs que cap llàgrima, ni del qui pateix, ni del qui n'està a prop, es perd davant de Déu. Rere d'aquesta crida el Papa va confiar a Maria totes les persones que pateixen i totes aquelles que treballen cada dia al seu costat.

MONS. RAMÓN DE LA ROSA, ARQUEBISBE METROPOLITÀ DE SANTIAGO DE LOS CABALLEROS

Mónica García

Mons. Ramón Benito de la Rosa y Carpio va visitar fa uns mesos Barcelona amb motiu de la XXXII Assemblea de la Renovació Carismàtica Catòlica de Catalunya. Des del juliol del 2003, és arquebisbe metropolità de Santiago de los Caballeros, a la República Dominicana. A més, va ser durant sis anys el president de la Conferència Episcopal del seu país. El seu entusiasme és contagiós, la seva alegria creixent i el seu rostre transmeten una gran serenitat. Va escollir la seva vocació al sacerdoci als 14 anys i ara que en té 63 sembla tenir més energia que mai. Per això no deixa de plantejar-se nous reptes a complir amb un ministeri amb el qual se sent plenament realitzat.

—Com ha començat el segle XXI l'Església dominicana?

—L'Església de la República Dominicana ha iniciat el segle marcada pel nostre tercer pla pastoral. Com tota l'Església, estem treballant amb plans pastorals des del 1982. Aquest tercer pla, que estem treballant amb entusiasme, està pensat per a trenta anys. En els pròxims tres anys tenim previst treballar una etapa kerigmàtica. Més endavant, treballarem la iniciació cristiana i la formació de petites comunitats. L'Església a la República Dominicana és molt viva i molt organitzada. Quan dic «viva» em refereixo a la participació del laïcat tant dins com fora de l'Església. És un treball que es veu reforçat i potenciat per les inspiracions de la V Conferència de l'Episcopat Llatinoamericà i del Carib a Aparecida. El nostre treball s'adreçarà sobretot als batejats que s'han allunyat de l'Església. El 1992 ja vam començar a treballar aquesta nova evangelització. Per a nosaltres aquesta és una línia d'actuació molt clara.

—Com es porta a terme aquesta nova evangelització que Joan Pau II va definir com a «nova en ardor, en mètodes i en expressions»?

—Pel que fa a les noves «expressions», puc dir que l'Església de la República Dominicana és molt oberta a tots els moviments, noves comunitats i nous ministeris. Estem oberts a tothom. Pel que fa als «mètodes» seguim el mètode prospectiu: observem el que tenim en el present i fixem la meta on volem arribar, parlant com si ja l'haguéssim assolit. Fins i tot així, estem oberts a diferents mètodes que ens poden ajudar. I pel que fa a l'«ardor», penso que efectivament hi ha un nou ardor en tota la gent de la República Dominicana: en els bisbes, preveres, diaques permanents, laïcs. Jo crec que és molt bonic...

—Com afecta la influència d'Occident en la fe dels dominicans?

—Davant de la influència occidental, que és inevitable, nosaltres fem dues

«L'Església de la República Dominicana és molt viva»

paraules molt actuals: hem decidit ser més «proactius» que no pas «reactius». En lloc de reaccionar en contra de tot el que hi ha, volem proposar l'Església: «Aquest és l'Evangeli, aquest és Jesucrist, aquest és el nostre missatge.» Per exemple, sabem que hi ha tota una ideologia al voltant de la família i gent que diu: «La família està en crisi.» És una frase que es repeteix i que sentim molt. Nosaltres volem proclamar el valor de la família i els nostres laïcs diuen: «La meua família no està en crisi.» D'aquesta manera diem que hi ha famílies que viuen una vida familiar molt satisfactòria i que són felices.

—Què representarà la Missió Continental definida pel document d'Aparecida per a la República Dominicana?

—La Missió Continental és una opció de tots els bisbes d'Amèrica Llatina de comprometre's en una missió. Cada Conferència Episcopal ha d'aplicar aquesta missió a la realitat concreta del seu país. Igualment, cada diòcesi ho ha d'aplicar al seu cas concret. Però tots hem optat per unes línies comunes d'actuació al continent durant aquests tres anys. A la República Dominicana l'hem adequat al nostre pla pastoral. Així, el que teníem planejat de fer d'aquí a sis anys, ho hem avançat per adequar-ho a la Missió Continental. D'aquesta manera no sortim del nostre pla. Per això diem que Aparecida no ens canvia en res però sí que ens reforça en el pla que teníem previst. Per tant serà una gran ajuda: ens motiva, ens anima.

—Amèrica Llatina continua sent el continent de l'esperança?

—Crec que sí. Fem una important tasca eclesial però tenim també l'objectiu que tot el que fem en l'Església influeixi en la societat i en la manera de viure de la

societat. Respectem l'autonomia social de cadascú, però formant millors deixebles volem oferir a la societat homes i dones capaços d'aconseguir un món millor. No ens separem ni defugim la realitat. Amèrica Llatina és, evidentment, en la seva majoria, cristiana. Dic cristiana perquè hi ha una presència evangèlica però som tots cristians. I això és molt interessant. Malgrat aquesta majoria, continua existint una realitat d'ateus, d'agnòstics i d'indiferents. És una realitat del món d'avui. A més és un continent que, a causa de la pobresa, molta de la nostra gent emigra. La dificultat sorgeix a l'hora de fer-ne un seguiment. Això també pesa en les famílies. Per això la Missió Continental incideix també perquè cadascú visqui la seva realitat i per viure els canvis que es produeixen a la seva vida.

—Què està cridada a aportar Amèrica Llatina a l'Església d'avui?

—Amèrica Llatina es va proposar des del 1968 de manera molt conscient aplicar el Concili Vaticà II. D'aleshores ençà hem mirat d'implementar una eclesiologia —que el Concili Vaticà II va actualitzar— de comunió i de participació. Una manera pràctica de fer-ho són les petites comunitats. Per això definim la parròquia com una comunitat de comunitats i moviments. Portar a la pràctica tota aquesta teologia porta molt de temps... Alguns diuen que fins a 60 anys! Una altra aportació d'Amèrica Llatina és la seva opció preferencial pels pobres i la teologia de l'alliberament. És cert que hem tingut corrents de la teologia de l'alliberament amb què l'Església no combrega, però sí que tenim en la teologia de l'alliberament una opció molt clara. Aquesta és una aportació molt important per a la vida de l'Església a

Amèrica Llatina. Hi ha un compromís molt clar de defensa dels pobres i dels drets humans. Una altra aportació, també del Concili Vaticà II, és que intentem que la litúrgia sigui viva... Intentem treballar per una evangelització integral, des de la proclamació que Jesucrist viu fins a la missió per transformar la societat.

—Com cal presentar Jesucrist als qui no practiquen o no hi creuen?

—Nosaltres presentem un Jesucrist que és viu, que viu, però no únicament en els Evangelis, sinó que va sortir dels Evangelis i viu en les persones. L'objectiu és que les persones puguin dir: «Jesucrist és viu perquè viu en mi, perquè m'ha transformat a mi, el meu ambient, la meua comunitat. Viu aquí i ara, que salva aquí i ara i que allibera.» I que no únicament sigui una doctrina, sinó un testimoni. Insistim molt en el testimoni de vida, en els fets.

—Aquests fets que vostè esmenta

comporten una coherència de vida...

—No ens podem presentar com a perfectes o com un *superman* de la vida, però sí que podem dir: «M'ha canviat, m'ha transformat. Jesucrist influeix en la meua vida, en la meua família, on sóc.» Cal

que la gent tingui un encontre personal amb Crist i que a partir d'aquí puguin tenir una formació sòlida. És molt interessant veure com després d'aquesta vivència forta, la gent vol preparar-se. I estan sorgint de manera increïble escoles de formació de laics i també de més nivell amb estudis de teologia, etc.

—Vostè és un bon amic de la Renovació Carismàtica, com la va conèixer?

—És una història que va començar el 1974 quan el meu bisbe em va cridar i em va dir: «Ramón, la Renovació Carismàtica és present a la República Dominicana i sembla que no és una cosa tan dolenta perquè una de les meves germanes, que era dura com una pedra i que mai no anava a l'església, s'ha transformat.» I de fet, es va transformar de manera que 34 anys després continua sent una persona molt compromesa. «Aquesta Renovació arribarà a la diòcesi», va continuar el bisbe, «i en lloc que ella vagi davant nostre, nosaltres anirem davant seu i la guiarem. A Puerto Rico hi ha un recés de Mons. Uribe Jaramillo. Vols anar a veure què és la Renovació i després m'ho expliques?» Jo vaig anar-hi, i m'hi vaig ficar de ple. En tornar li vaig dir: «Monsenyor, res del que s'hi ha dit és nou. Jo vaig estudiar-ho tot en teologia, és pura teologia tomista. El que és nou en la Renovació és que ha posat sobre la taula veritats de fe sobre les quals nosaltres no insistíem i també la metodologia. La resta és tan antic com el

cristianisme.» Em va proposar de nou treballar amb la Renovació Carismàtica i així vaig començar. I fins avui... A la República Dominicana ha estat d'una gran ajuda, i des del principi ha tingut el vistiplau de la Conferència Episcopal. També el P. Emiliano Tar-diff, amb el seu testimoni de vida, va donar-li un grandíssim impuls. Ara estem introduint-ne la causa de beatificació.

—Quins són els reptes de la Renovació?

—Fonamentalment el de recordar algunes veritats com el kerigma, el valor del baptisme en l'Esperit i un seguit de carismes que teníem oblidats: el do de llengües, de profecia, de discerniment, de sanació... Tot això es va posar de nou en marxa. I la pregària com a força i com a ministeri. Però insisteixo en el fet que no descobreix res de nou, sinó que recupera la fe en aquestes realitats. La renovació és per evangelitzar, complint allò que va dir Jesús: «Aneu per tot el món, prediqueu el regne i acompanyeu-lo amb senyals.» Aquestes són les línies fortes de la renovació. Va prendre les nostres veritats de fe i va posar l'accent en algunes coses com la força sanadora de la penitència i de l'eucaristia.

«Treballem per una evangelització integral, des de la proclamació del kerigma fins a la missió per transformar la societat»

Paraula i vida

Lluís Martínez Sistach
Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Diàleg entre fe i cultura

Veus autoritzades en el camp del diàleg entre la fe i la cultura han insistit recentment en la necessitat de recuperar la metàfora dels dos llibres de la natura, que el mateix Galileu i els autors medievals utilitzaven: entre els dos llibres, el de la Revelació bíblica i el de la Naturalesa, no hi pot haver contradicció, perquè ambdós tenen un mateix autor.

Per tant, si hi ha una contradicció o un conflicte és perquè no sabem llegir l'un o l'altre, perquè en fem una interpretació literal o esbiaixada, o bé perquè no comprem les dades que se'ns hi ofereixen. La clau rau en el fet que la veritat de la fe no es pot contradir amb la veritat de la raó.

Quan parlem de diàleg entre ciència i fe, normalment pensem en els problemes de la bioètica o de la biomedicina. Tanmateix, aquestes són només una part concreta d'aquest diàleg, tot i que com que afecten directament l'home, tenen una urgència major.

Per dialogar és oportú que cadascuna de les parts sigui conscient de la seva identitat, dels seus límits i també, per

descomptat, de la seva legítima autonomia. Avui les ciències senten amb especial sensibilitat aquesta seva autonomia. El Concili Vaticà II cregué oportú reconèixer la legitimitat d'aquesta autonomia.

Això té una aplicació especial en diversos debats actuals sobre els conceptes de creació i d'evolució. No respectar els límits de les ciències i els límits de la teologia només pot conduir a situacions equívokes. El papa Benet XVI ha parlat, davant del recent Sínode dels Bisbes, de la legitimitat d'una interpretació històrico-crítica de les Sagrades Escripures, tot i que aquesta aproximació a elles no esgoti la seva fecunditat, i calgui compaginar-les amb una lectura creient i orant del seu missatge.

La Bíblia no és un llibre de ciència i no s'ha de llegir com una descripció científica de l'univers i del seu desenvolupament. El Concili Vaticà II ho explicà molt bé quan diu que les Sagrades Escripures contenen tota la veritat necessària per a la salvació. Sant Agustí té una frase molt significativa quan diu que la Bíblia ensenya

com anar al cel, però no pas com van els cels. En aquest sentit, per exemple, és compatible l'existència d'un Déu creador amb la descripció que del món ens ofereix la biologia evolucionista.

Tot mirant el present amb realisme, hom constata allò que va dir Pau VI: que el divorci entre la fe i la cultura és un dels drames del nostre temps. És forta la temptació que empeny els creients a l'aïllament, a tancar-se en l'àmbit de la vivència de la fe, a dedicar totes les energies al treball intraeclesial. Ho he dit en diverses ocasions i ho repeteixo ara. Tot i que els laics, homes i dones, tenen sens dubte una missió en la comunitat eclesial, el seu àmbit propi d'actuació és el món, el secular, les realitats laiques, des de les ciències a l'economia, la política i les diverses manifestacions culturals.

No podem tancar-nos en un gueto. Això fóra anar contra la tradició secular de l'Església, que sempre s'ha confrontat amb les cultures de les diverses èpoques. Malgrat que sigui molt inhòspit el camp en el qual ens hem de moure, no podem pas renunciar a donar testimoni de l'esperança que hi ha en nosaltres. Amb humilitat i realisme. Però també amb il·lusió i confiança.

Als quatre vents

Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe de Tarragona i Primat

Un disegni etern

Continuant els comentaris al Compendi del Catecisme de l'Església catòlica hem arribat ja a l'últim dels sacraments, el matrimoni. Em permetreu que el comentari als punts corresponents els faci més detingudament, donada la importància que avui té una recta comprensió de la institució matrimonial per a la vida de l'Església i de tota la societat.

A l'hora d'escriure aquests comentaris em balla pel cap si no seria més adequat començar pel final, és a dir, no pel matrimoni, sinó per la família, que n'és la conseqüència, la comunió de persones més primària, més natural i més estesa. Penso que si s'entén què és la família potser és més fàcil entendre què és el matrimoni. El cristianisme és una religió eminentment familiar, des de molts punts de vista, teòrics i pràctics; té una idea forta de família i una gran estimació per aquesta institució natural que ha estat santificada per un sacrament de

Crist. Amor, matrimoni i família seran, doncs, els eixos d'aquests comentaris.

El primer dels punts del Compendi sobre el matrimoni es refereix al disegni de Déu sobre l'home i la dona; és a dir, porta la qüestió als principis. Hi ha un disegni de Déu sobre l'ésser humà: el que l'home és, la seva naturalesa, els valors essencials com l'amor, l'amistat, la donació, la manera de viure les relacions interpersonals, etc., es poden viure millor o pitjor, però nosaltres no decidim què són ni com són. Puc tenir més o menys amics, puc cuidar-los o maltractar-los, però no puc decidir pel meu compte què és l'amistat.

El matrimoni i la família pertanyen al disegni etern de Déu, que és qui ens ha creat, i que és un Déu trinitari que, no ho oblidem, també viu en família. De la mateixa manera que el qui consumeix una medicina no decideix com l'ha de prendre ni quins efectes ha de tenir, nosaltres

hem de descobrir també els disgnis de Déu per a l'home i per a la seva felicitat. Un disegni etern, deia, però també salvífic: no oblidem que Jesús mateix quan s'encarna ho fa en el si d'una família. Les accions de Jesús, com les seves paraules, són font d'ensenyament per a tots els homes, ja que ell és Déu veritable però també home veritable.

Déu és amor, crea per amor i crida l'home a l'amor, a estimar. Per tant, en crear el matrimoni com a institució natural crida l'home i la dona a una íntima comunió de vida i d'amor, de manera que, com ho recull l'evangeli, ja no són dos, sinó una sola carn, una família.

La institució matrimonial i la seva conseqüència necessària, la família, no es mouen només en el camp de la sociologia o dels instints; pertanyen al pla de Déu que vol la nostra felicitat. Que des del punt de vista històric i concret aquests plans estiguin alterats per la força pertorbadora de les pròpies febleses o pels condicionaments socials no hi fa res perquè puguem conèixer aquest disegni de Déu i, amb la seva ajuda, portar-lo a terme.

La Bona Notícia també a internet

www.catalunyacristiana.com

Catalunya Cristiana col·labora amb
www.flama.info

FLAMA
AGÈNCIA CRISTIANA DE NOTÍCIES

opinió

Punt de vista

Llucià Pou Sabaté

Historiador i teòleg

Probablement Déu

«**P**robablement Déu no existeix. Deixa de preocupar-te i gaudeix de la vida», diu la frase publicitària davant la qual hi ha persones que no saben si pujar o no a aquest autobús. La manca d'evidència sobre l'existència de Déu es presta a aquestes «probabilitats», ja que mentre per a uns quants les meravelles de la naturalesa canten la grandesa del Creador, altres es limiten a dir «potser no»... Pascal va dir que, si apostem pel «sí», hi sortim guanyant una vida «plena» aquí i en el més enllà; en canvi, si apostem contra Déu i Ell existeix, la ruïna podria ser total. A més, sense la idea religiosa és difícil la convivència i el respecte als altres. «Si Déu no existeix, tot està permès», deia Dostoievski. A més, aquest «gaudeix de la vida...» és molt pobre quan arriba el patiment o pensem en ell i després, què?

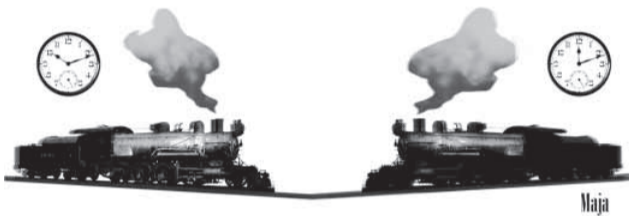
Aquests dies he llegit coses curioses com ara que «la ciència ja ha donat el cop de gràcia al Déu personal... i a la creació divina dels éssers vius». No sé si, en realitat, la ciència d'aquests senyors és l'astrologia perquè, que jo sàpiga, la veritat científica i la religiosa van per canals diferents, i expressen realitats de plànols que no es toquen... Les ciències naturals parlen de coses com ara l'origen de la vida, i les ciències religioses, d'altres, com el seu disseny intel·ligent i que Déu acompanya l'esdeveniment de la creació amb la seva providència. Són com dos rails d'un tren, que no interfereixen mai, i per a una persona de fe, si alguna cosa es contradia, és que ens han parlat malament de Déu o de la ciència. Qui cerca la veritat no té por ni de la ciència ni de la religió.

També n'hi ha que diuen que la religió fomenta la violència, que ha estat i és motiu de patiment i mort, i que aquests aspectes negatius superen els positius. Que jo

sàpiga, les grans catàstrofes del segle XX amb prop de 100 milions d'exterminats s'han donat en sistemes ateu; sense treure importància als morts en nom de Déu, igualment crims, però estadísticament hi ha diferències de xifres; de tota manera són tots criminals, els uns i els altres, els que prescindeixen de la religió per matar i els que utilitzen el nom de Déu per a aquest fi (que és un pecat contra el segon manament).

Amb motiu d'aquestes polèmiques es parla d'un «Estat laic», que reclama el laïcisme de relegar el que és religiós a l'àmbit privat. És una pena que s'exclouï de la democràcia la lliure participació de les idees, perquè sense elles —amb respecte a la llibertat dels altres— la democràcia és fada... a més, es converteix en una secta. Com deia E. González: «Si no creus en Déu, què hi farem, tu t'ho perds.» Si Déu no existeix,

pots gaudir de la vida? Els països cristians tenen —a més del vi— una alegria especial en el caràcter. Tot i que n'hi ha que van entendre que la vida és una vall de llàgrimes i que en aquest món només hi ha moments aïllats de felicitat, el que és cert és que la trobem sovint en les coses senzilles, en el cant d'un ocell o en el somriure d'un nen, però, sobretot, quan arriba l'amor es palpa aquesta cosa divina, i quan el dolor i la mort truquen a la porta cerquem una ajuda d'esperança, «un no voler morir del tot. En aquests moments, en aquests moments difícils, gratem en les interioritats a la recerca d'Allò transcendent... Si no creus en Déu, tu t'ho perds. Déu no està per fastiguejar-nos la vida. Déu vol que en el paisatge variat de la vida gaudim dels cims meravellosos i, a més, ens regala un bastó magnífic perquè puguem travessar els barrancs difícils, que de tot hi ha a la vida».

Saber escoltar

El bou mut

El 28 de gener és la festa de sant Tomàs d'Aquino. D'aquest savi dominic en tinc dos records dels quals em plau escriure.

El primer record —inoblidable— s'ha de situar en la meua infantesa. Tenia vuit anys. El mossèn de la parròquia posseïa una gran dedicació a la formació dels infants. Ens aplegava setmanalment per ensenyar-nos el catecisme i per cantar a la missa major. Cada acte valia per una assistència útil per anar al cinema parroquial, per uns premis de final de curs i per una excursió. Un cop al mes, ens donava una modesta revista —de dos fulls— on hi havia, entre altres coses, una pàgina amb vinyetes. En recordo, a més d'una sobre els màrtirs d'Uganda, la referent a sant Tomàs. Era presentat com un estudiant un xic taciturn. Estudiava amb intensitat i no parlava gaire amb els altres estudiants. I, per allò que els estudiants són gent de gresca, li deien que era un bou mut. Apareixia el mestre —sant Albert el Gran— que sentenciava: «Els mugits d'aquest bou ressonaran, temps a venir, arreu del món.»

El segon record es produí quan jo era estudiant de teologia. Remunta al dia en què vaig poder comprar-me la *Summa Theologica*. Cinc volums en llatí! He de dir que un servidor estudià la filosofia i la teologia en llengua llatina. La *Summa* em va impressionar d'una manera especial. Una obra estructurada i que tractava tots els temes teològics. La tinc en un lloc d'honor a la meua biblioteca. De tant en tant, recorro als plantejaments de sant Tomàs, perquè són útils per situar-se en determinades qüestions de la teologia.

Joan Guiteras i Vilanova
Degà del Capítol Catedral
de Barcelona

Sant Tomàs (1225-1274) va escriure aquesta oració per obtenir les virtuts:

«Déu totpoderós, que ho sabeu tot, font de tota bondat, instal·leu-me sobre el sòlid fonament de la fe, empareu-me amb l'escut de l'esperança, cobriu-me amb el vestit de la caritat.

Feu que la justícia m'acosti a Vós, que la prudència m'aparti del mal, que la templança em mantingui en la justa mesura, i que la fortalesa m'ajudi a suportar pacientment les adversitats.

Concediu-me el bé que no tinc, o que el cerqui amb humilitat, que reconegui amb sinceritat els errors comesos, que no envegi el bé del proïsme i que sàpiga agrair sempre els vostres dons.

Instaureu en mi, Senyor, les virtuts, perquè sigui apassionat en les coses espirituals i prudent en les tasques humanes.

Feu que la meua vida estigui orientada vers Vós, que el meu comportament afavoreixi la meua santificació i serveixi d'edificació per als altres, que no em complaguin les estupideses que hi ha al meu entorn i que avorreixi tota mena de grolleria.»

A propòsit de...

P-J Ynaraja
Capellà del Montanyà
(ynaraja@ynaraja.e.telefonica.net)

A Santa Maria

Fa poc vaig escriure sobre això. Va ser un dia que explicava que a Natzaret vaig visitar una institució dedicada a fomentar-ne universalment la devoció i que ajuda a mantenir-la cada dia mitjançant una reflexió anomenada «Un minut con María» (la trobareu a Google, escrivint-hi l'expressió.) Personalment, cada matí, després del rés de la Litúrgia de les Hores, entro a internet i lleixo tot el correu electrònic que m'arriba. Òbviament, no puc assegurar que cada dia em resulti un encertat moment de pregària, però sí la gran majoria i que renova diferents aspectes de la meua estimació per la Mare de Déu. Fa poc explicava els orígens antics de Lourdes, en temps de Carlemany a través de la imatge de la «verge negra» de la catedral de Le Puy a Velay i ara, quan escric, relata part de les memòries de Don Bosco, on explica somnis marians que van condicionar la seva vocació d'educador. Demà, quan ja hagi enviat l'article, llegiré el corresponent i meditaré un altre aspecte.

Vull recomanar un altre recurs. Vaig rebre, com tants altres, un *power-point* titulat *Càntic de Maria*. Quan el vaig veure vaig quedar sorprès. L'he enviat a diferents persones, com a *power-point* i passat a DVD perquè qualsevol, amb l'ordinador o el reproductor, el pogués veure. He fet més coses. Passat a impressora i a paper fotogràfic, és un preciós àlbum de nou làmines, que et permet tenir-lo en qualsevol lloc i meditar-ne el contingut, o regalar-lo a una persona estimada. Aquí volia arribar. Abans de Nadal, una amiga, seguint indicacions meves, va enviar l'àlbum i el DVD, entre altres coses de més valor econòmic, a l'insigne bisbe Casaldàliga. En copio textualment un paràgraf del justificant de recepció: «De tot cor et vull donar les gràcies per tant d'afecte, records i regals. Han estat uns Reis esplèndids. Gràcies especials per aquest àlbum de fotografies i CD amb el *Càntic de Maria*. Al bisbe Leonardo li ha agradat molt...»

Ara m'adono que he escrit molt sense explicar res. Rectifico el meu error.

Els destinataris i elaboradors del *Magníficat*, himne que ens arriba en l'evangeli de Lluc, eren cristians de primera fornada, habitants de Jerusalem i amb un ric acerb bíblic. Els que coneixem una mica l'Antic Testament, descobrim de seguida el record del càntic d'Anna, la mare de Samuel, i sabem alguna cosa del patriarca Abraham. Però avui dia hi ha menys cultura bíblica i el text pot resultar, en algun moment, difícil d'entendre. L'autor d'aquest *power-point*, que voldria saber qui és, ja que, de segur que deu haver fet alguna cosa més, no ha parafrasejat ni canviat el text revelat. En unes precioses imatges belles i simpàtiques, que corresponen amb molta precisió al paisatge i abillaments de l'època, ha introduït el text, que expressa els sentiments continguts a l'Evangeli. Amb tota seguretat, el contingut del *Magníficat* és molt més ric, però amb el que diu el muntatge em conformo. En diferents moments de la meua tasca davant l'ordinador, obro l'arxiu i el torno a veure, emparat en la senzilla música que l'acompanya. Són moments de pregària i em sembla que es tracta de fotografies fetes a la Mare de Déu i que sento els seus sentiments personals. Només són quatre o cinc minuts, després continuo treballant. Aquest *power-point* no desplaça ni el rés del Rosari, ni els pelegrinatges, ni altres recursos. Busqueu a: www.iglesia.cl/especiales/dia-mujer2008/links.html.

Victòria Molins,
s.t.j.

Finestra a la vida

Carta a un nen que pateix

Estimat Àngel, el teu dolor ens ha arribat a l'ànima, perquè té el color blanc de la infantesa. El mateix color del taüt de mig metre en el qual van enterrar la teva germaneta. Recordo les guspides de joia que veiem als teus ulls quan parlaves d'aquell ésser petitó que havia arribat a ser, per a tu i per a la teva germana, el millor regal de Nadal. És veritat que — amb els teus dotze anys — oblidaves aviat els problemes econòmics de la teva mare per tirar endavant ella sola i amb un PIRMI una família amb tres fills. Perquè tu sabies molt bé que el teu pare fa temps que és a la presó i has sentit moltes vegades parlar la teva mare de les seves dificultats. Però, l'alegria d'un nadó fa oblidar moltes coses. També a la mare, que es mirava la teva germaneta com el seu gran tresor.

No hauries pogut imaginar mai el dolor d'aquell divendres. La teva germana de set anys et va avisar: «Mira, no sé què té la nena.» I tu la vas veure tan blanca com el paper que tenies davant teu en aquells moments... La vas agafar als teus braços uns instants sense saber què pensar d'aquells llavis morats i aquella expressió desconeguda per a tu.

La resta va ser com una pel·lícula angoixant que no et podràs treure mai del cap. Cercar la teva mare, córrer cap a l'ambulatori, veure com intentaven fer-li bategar el cor, com se l'emportaven embolicada en una mena de funda; després, la policia, els interrogatoris, els plors de la mare. Tot això és massa per a un nen.

I tres dies després —calia esperar l'au-

tòpsia— l'espectacle terrible d'un enterament esperpèntic. A l'angoixa habitual d'aquests moments, s'afegia la visió del teu pare emmanillat i custodiat per quatre mossos d'esquadra.

Qui pot mesurar el teu dolor i la teva capacitat d'oblit? Perquè les imatges d'aquests dies difícilment s'esborraran del teu cap i, sobretot, del teu cor.

En tornar a l'escola el teu gran amic, una mica més gran que tu, parlava de la terrible injustícia divina... No podia entendre aquell fet que atribuïa, potser per influència dels grans, a un déu terrible que s'emporta una nena innocent amb un mes de vida.

No era el moment de debatre sobre la qüestió. També a mi em sortia de dins dir aquelles paraules que Maria, la de Betània, va dirigir a Jesús davant la mort del seu germà: «Si haguessis estat aquí, el meu germà no hauria mort.»

Àngel, la mort no és cap injustícia, és un accident propi de la nostra naturalesa. Potser la veritable injustícia és la que fa que tu i la germana que et queda hagueu de viure la pobresa i la marginació que porta conseqüències a voltes irreparables. No hi ha injustícia divina, hi ha oblits humans.

Potser quan passin els anys i recordis aquella germaneta concebuda darrere les reixes d'un centre penitenciari, hauràs de pensar que va tenir la sort de no viure ni veure el que la vida de molta gent com tu ha de patir dia rere dia, a causa d'una injustícia que dura molt més que la crisi actual.

Lluís Serra Llansana
(llserrall@gmail.com)

Signes d'avui

Dos trets preocupants de ZP

José Luis Rodríguez Zapatero, president del Govern espanyol, va ser el protagonista del programa *Tengo una pregunta para usted*, presentat i moderat per Lorenzo Milà, i celebrat a TV1 la nit del 26 de gener. No entro a considerar el perfil polític de les seves respostes, aplaudides pel seu partit i criticades per l'oposició. No em vull aturar en els temes que hi van aparèixer, majoritàriament sobre la crisi econòmica, ni en els que hi van mancar, per l'estil de la selecció del públic participant. No considero si va ser valent per entrar en el joc de les preguntes o si desplaça el centre de l'activitat política dels escons del Congrés a un plató de televisió. Deixo de banda si es va tractar d'un plantejament estratègic per recuperar el protagonisme polític, enfosquit a causa de les adversitats econòmiques, o de reactivar una campanya publicitària i de màrqueting. Més enllà de tot això, es van evidenciar, sense cercar-ho, dos trets negatius de la radiografia del president.

A la web de TVE (www.rtve.es/votaciones/zapatero/) s'hi recullen 16 preguntes i es convida els usuaris d'internet que votin la millor pregunta per a Zapatero. El resultat que hi figurava l'1 de febrer, a dos quarts de set de la tarda, era el següent. En primera posició, «Creu que l'embrió o fetus és un ésser humà?», proposada per Javier Quevedo Muñoz, obtenia 965 vots. En segona posició, «Per què Espanya ven armes a Israel?», proposada per Rafael Lafuente Blanco, aconseguia 371 vots. La tercera, «Contractaria per al seu Govern una persona amb síndrome de Down?», proposada per Izaskun Buelta Serrano, aconseguia 43 vots, a gran distància de les dues anteriors. Les dues primeres de la llista em serveixen per destacar dos trets humans del president de Govern, que no són conjunturals sinó que pertanyen a la seva radiografia personal.

Primer tret. Javier Quevedo Muñoz, de 44 anys, sacerdot d'Alcázar de San Juan, Ciudad Real. Abans que formulés la seva pregunta, quan va ser presentat com a sacerdot, Zapatero va dir: «Això s'anima.» En aquest moment, crec que els assessors del president devien quedar atònits. Aquest incís ve a dir que tot el diàleg anterior sobre la crisi econòmica o sobre els problemes socials era molt avorrit i sense cap interès. Greu distanciament del president pel que fa a les preocupacions dels ciutadans. Més enllà, aquest incís radiografia Zapatero en les seves relacions amb la religió, més concretament amb l'Església, en confondre aconfessionalitat amb laïcisme. Ha cercat un enfrontament calculat des de l'inici del seu mandat per promoure una imatge d'esquerra a preu zero. La seva política econòmica no ha marcat cap perfil progressista. L'Església ha estat l'instrument que ha fet servir per escorar-se a l'esquerra. Aquesta sortida tan espontània reflecteix mecanismes profunds. La jerarquia eclesial faria bé de no oblidar-ho per no caure a la trampa. Zapatero no va respondre la pregunta. Es va evadir en consideracions generals.

Segon tret. Rafael Lafuente Blanco, de 29 anys, solter, treballa com a traductor a Granada. Després d'acusar d'hipocresia un Govern que parla de drets humans, de compromís per la pau, d'aliança de civilitzacions i que es dedica a vendre guerra, mort i destrucció, que van associades a les armes, pregunta: «Té una idea de quants civils palestins deuen haver mort les nostres armes?» La resposta, surrealista: «Estic convençut que els nostres components o l'armament que venem a Israel no s'ha utilitzat per a això.» La rèplica de Rafael no es va fer esperar: «Com ho pot demostrar?» Durant el programa hi va haver diferents intervencions que acusaven Zapatero d'enganyar, de mentir, d'ocultar la crisi. La resposta a Rafael reafirma en la mateixa percepció. La falsedat, la mentida, l'engany, sempre degudament edulcorats pel tarannà, són un altre tret fonamental de la seva radiografia. No és estrany que el 17% de la quota de pantalla, aconseguida a Catalunya, només la meitat de la resta d'Espanya, sigui un reflex del desencís i de tantes promeses incomplertes. Sense la veritat, les relacions socials es deterioren i es dinamita la confiança.

Dos trets preocupants.

Zoom

Eduard Brufau

L'ONU ha declarat aquest 2009 l'Any Internacional de l'Astronomia, per celebrar que fa exactament 400 anys Galileu va fer servir per primer cop a la història un telescopi. El Vaticà també s'afegeix a aquesta efemèride a través del Consell Pontifici per a la Cultura, que organitza per als mesos propers un seguit de congressos sobre el diàleg entre ciència i fe cristiana coincidint amb els 150 anys de la publicació de «L'origen de les espècies», de Charles Darwin

CASA GAY

SERVEI DE LLOGUER
Des del 1860

C/ Puigcerdà, 100-102
08019 Barcelona

Tel. 933 080 104 - Fax 933 087 193

Lloguer de: cadires, taules, tarimes, passarel·les, tanques metàl·liques, parament de taula, estovalles, peanyes per a protocol, penja-robes...

Muntatge de: festes, concerts, reunions, exàmens, congressos, conferències, desfilades de modes, banquets i tota classe d'actes a petita o gran escala.

CASA GAY Vendes Hostaleria: c/ Roger de Llúria, 12-14 - 08010 Barcelona - Tel. 933 181 495
Servei de lloguer: c/ Puigcerdà, 100-102 - 08019 Barcelona - Tel. 933 080 104

CARTES DEL LECTOR

■ Així, no

En relació amb l'assignatura d'Educació per a la Ciutadania, una vegada més, i tants cops com calgui, caldrà recordar que l'Estat, i especialment l'Estat Democràtic i de Dret, és incompetent en la formació de la consciència i l'ànima dels ciutadans, independentment del que digui el Tribunal Suprem. Ni els escolars pertanyen a l'Estat en matèria educativa, ni es pot violar el dret dels pares a educar els fills d'acord amb les seves conviccions morals i religioses. L'Església catòlica ensenya que tots els ciutadans tenen el dret i el deure de prendre part activa en la promoció del Bé Comú. Però aquesta missió no pot ser dissenyada per les institucions polítiques de l'Estat. Per aquesta raó, podem dir: «Ciutadania sí, però no així.»

VALENTÍN ABELENDIA CARRILLO
Salt

■ Tancar Guantánamo

La vergonya de Guantánamo per a la humanitat no té parí. Per la sofisticació dels mitjans tècnics de tortura és molt pitjor que qualsevol gulag modern o presó medieval. La primera mesura important que ha pres el nou president és tancar-la. Ara caldrà veure què fan amb aquestes persones, amb aquests presos, perquè els canviaran de presó, quan en realitat els haurien de jutjar com abans millor. Recordem que fa anys que estan tancats sense judici previ, i en les noves destinacions continuaran privats de llibertat, encara que els millorin les condicions.

ISABEL ESTEBAN GÜELL
Barcelona

■ Contra la pena de mort al món

L'associació Dret a Viure (DAV) va demanar al president del Govern, José Luis Rodríguez Zapatero, que inclogués l'avortament en la seva campanya contra la pena de mort al món.

Durant la seva recent visita oficial a Nova York, Rodríguez Zapatero va adreçar a Nacions Unides un discurs en què va incloure la idea d'impulsar una

Can Banús ens visita!

Les instal·lacions de Ràdio Estel i Catalunya Cristiana van rebre el 28 de gener una visita molt especial. Eren algunes de les persones acollides a Can Banús, un servei que ofereix una llar alternativa a persones amb VIH/sida i amb problemes d'exclusió social que necessiten ajuda per establir la seva situació de salut o poder-se inserir socialment. El centre, ubicat a Badalona i promogut per la Fundació Acol·lida i Esperança, té capacitat per a 22 persones i funciona des de l'any 1996.

moratòria de la pena de mort. Dret a Viure (DAV) va aplaudir el compromís del president amb el dret a la vida i li va demanar que inclogués la vida dels nens en el si matern.

La portaveu de la iniciativa DAV, ha manifestat que «el president tenia una oportunitat magnífica de dur a la pràctica la seva declaració contra la pena de mort davant de les Nacions Unides. Només havia de ser conseqüent i ordenar a la ministra d'Igualtat que retirés el pla per instaurar l'avortament lliure a Espanya». La petició no va tenir èxit, ZP continua amb la seva incoherència: «Pena de mort, no, avortament lliure, sí.» Tampoc a *Tengo una pregunta para usted* va respondre el que pensa sobre l'embrió, però sí que va donar a entendre la culpabilitat dels que penalitzen la dona que avorta.

XUS D. MADRID
Palamós

■ Sabrà Obama entendre el missatge?

Davant de la presa de possessió d'Obama com a 44è president dels Estats Units, alguns s'han emocionat; uns altres s'han passat en elogis: «carnet de socialdemòcrata pur» li ha donat el nostre ZP. En canvi, el Papa, oportú com sempre i amb la grandesa de la seva ànima de Pastor universal, va assenyalar a Obama el camí que ha de seguir en desitjar-li que, amb

la seva presència, el poble nord-americà continuï trobant les seves herències, religioses i polítiques; els valors espirituals i ètics necessaris per a la construcció d'una societat justa i lliure, marcada pel respecte de la dignitat, la igualtat i els drets de cadascun dels membres. I tot per què? Perquè totes les nacions i pobles del món puguin compartir el banquet de la vida que Déu desitja per a tota la família humana. Déu n'hi do!: el banquet de la vida quan ja sabem com es nega la vida mateixa a qui ni tan sols es pot defensar... Sabrà Obama defensar el missatge? De moment ha enlluernat tothom, però ja se sap que aquesta capacitat de seducció és el signe principal de qui està en contradicció amb les virtuts que se li atribueixen. En altres paraules: que bonic que seria tot si tot fos tan bonic!

ENRIC BARRULL CASALS
Girona

■ Tinc una pregunta

Jo li preguntaria, Sr. president, en quin article de la nostra Constitució diu que la dona té «dret» a avortar, o sigui, a matar el seu fill?

Els drets humans tampoc no en diuen res. És evident que no hi haurà resposta... com passa normalment.

M. TERESA DELÁS
Barcelona

■ «Matrimoni amb rodatge»

Vam ser convidats, com a matrimoni «amb rodatge», a la IV Trobada Anual de Matrimonis, que han fet cursos prematrimonials o que han preparat aquest sacrament a la parròquia de Sant Fèlix en els darrers anys per explicar les nostres experiències, a grans trets, acumulades al llarg de 42 anys junts. Va tenir lloc al Casal de la Visitació, a l'Ametlla del Vallès.

Ens situem, hi ha un abans i un després de conèixer-nos. Vivíem cadascú a 1.000 km de distància. La història comença a partir del mateix dia que ens vam conèixer.

L'hem dividida en tres parts: 1-preàmbul: la casa buida; 2- la casa plena; i 3- la casa buida de nou.

I comença l'aventura. Som la nit i el dia. I van naixent els fills, un rere l'altre, vuit en total. Ens toca aprendre a marxar forçades. Anar a la una tots dos, i amb els col·legis escollits, segons la nostra manera de pensar, seguint la mateixa línia.

La casa plena. L'objectiu: intentar transmetre la fe cristiana. I ajudar-los a ser ells mateixos, i ben aviat, per volar.

Vam tenir la sort de trobar bones escoles, professors, tutors i especialistes en educació que ens van ajudar en aquesta tasca. Amb la gràcia de Déu i el nostre esforç vam arribar a aconseguir que cadascú volés, al seu temps.

Pel que fa a la parella, sincerament, crec que el pitjor enemic som nosaltres mateixos, el «jo». Per això és millor no arribar mai a discutir. Ha de callar el que estigui més serè, i esperar quan hagi passat el moment, per parlar amb calma, i fer les paus de seguida.

A continuació, la casa buida: a mi em costa molt veure-la buida, però la veritat és que és per poc temps; sempre en ve un o uns quants que necessiten ajuda, i ens omplen de vida els nés! És per donar gràcies per aquesta aventura meravellosa!

ANA M. DEL VALLE BUENO
Barcelona

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Sobre l'existència de Déu (I)

—Es pot demostrar l'existència de Déu a partir del desig de Déu que té l'home? És la fe cristiana una opció privada de raons, un salt al buit? Què podem respondre als ateu i agnòstics que ens demanen una justificació de la nostra opció de fe?

—Preguntes difícils i sempre actuals, les que em plantegen abundantment aquests dies. Per respondre-les adequadament caldria un tractat de teologia fonamental. Les intentarem tractar en l'espai limitat de què disposem. Crec que la pregunta sobre Déu s'ha de situar en el context adequat. No és una pregunta ociosa, per passar l'estona i fer com si res. La pregunta sobre Déu pren densitat i sentit quan ens plantegem en el context de la pregunta sobre el sentit de la vida, la nostra vida. És evident que la qüestió del sentit ens pertoca enormement: val la pena la nostra vida, els nostres esforços, el nostre amor i sacrifici, o tot és en va? La resposta que donem a aquesta pregunta condiciona totalment la nostra vida. Llavors veiem que la pregunta sobre Déu i la seva resposta ens afecten molt de prop. En paraules d'un filòsof: s'ha de plantejar Déu com a «misteri» que ens envolta i no com a «problema» al marge de la nostra existència. Des d'aquí podem dir que l'home necessita un sentit per viure, per lluitar, per patir i per morir. En la seva actuació, l'home dona per descomptat que aquest sentit existeix, ja que si creguéssim que no hi ha un sentit últim que sostingui els sentits parcials del que emprenem, no valdria la pena esforçar-se per res. No seria tràgic pensar que, al capdavall, tant és ser una bona persona com un criminal recalcitrant. L'opció més natural de l'acció i del cor és optar per Déu. Ara bé, cal dir que és evident que de l'existència del desig de Déu (indubtable en l'existència humana) no es dedueix l'existència de Déu, de l'experiència de la set no es dedueix l'existència de l'aigua. Sant Tomàs deia que el desig de la naturalesa no pot ser absurd. Això s'ha de tenir en compte per no dir que l'home és una «passió humana», és a dir, un esforç sense sentit. Viure així només conduirà a la tragèdia, al suïcidi, al cinisme més pervers, o a una existència incoherent i d'una gran superficialitat. La fe catòlica ensenya que la raó humana pot conèixer amb certesa l'existència de Déu. És cert que molts incrèduls no accepten que es puguin donar proves de l'existència de Déu, però això és deu, no al fet que no hi hagi aquestes proves, sinó a la seva incapacitat en un moment donat per veure-les o acceptar-les.

• Si voleu enviar les vostres consultes al Dr. Mateo, podeu adreçar-vos a: elconsultori@hotmail.com www.balmesiana.org apartat de correus 121 25620 Tremp (Lleida). Cal indicar sempre «Consultori».

«Per Nostre Senyor Jesucrist» (Romans 5,1)

Pere Tena
bisbe auxiliar emèrit de Barcelona

«Opus Misericordiae»

Amb aquesta expressió—*opus misericordiae*=obra de misericòrdia— referida a Déu, es parla, en la litúrgia del Divendres Sant, del misteri pasqual de Crist. Aquesta mateixa expressió pot definir el contingut dels primers paràgrafs del capítol 5 de la carta als Romans, en el que es considera segona part del text de l'Apòstol.

Les primeres frases —versets 1-5— són alhora síntesi del que ha dit sant Pau fins aquest moment, i anunci del que serà la seva explicació posterior. És un text esplèndid, on es descriu l'obra de la Trinitat en la salvació dels homes, i alhora la col·laboració que, per la gràcia de Déu, realitza l'home en aquesta dinàmica. En el centre hi ha Jesucrist; per ell estem reconciliats amb Déu i per ell l'amor de Déu ha estat vessat en els nostres cors, en donar-nos l'Esperit Sant. Creient en l'Evangeli/Jesucrist hem estat salvats, fets justos. Això ens ha donat la pau, i l'esperança que no enganya. L'Esperit Sant en nosaltres és la penyora (Romans 8,22) del que esperem: la glòria dels fills de Déu. En aquesta esperança, fins i tot les tribulacions són oportunitat per la paciència i la virtut provada.

L'amor de Déu que ens ha estat donat s'ha manifestat en la creu i la resurrecció de nostre Senyor Jesucrist. Aquesta és l'obra de la misericòrdia divina. Les afirmacions de sant Pau s'emparenten aquí amb les de sant Joan. L'amor de Déu és un amor que no espera

que l'altre estimi; ell sempre precedeix, estima primer! (Val la pena comparar Romans 5, 6-11 amb 1 Joan 4, 9-10). La mort i la resurrecció de Crist —el misteri pasqual— són la mediació de la nostra salvació. Amb tota la raó l'Església no deixa mai de pregar «per nostre Senyor Jesucrist».

Adam, desobediència, pecat, mort, condemna...

La reflexió de sant Pau busca l'entrellat d'aquest misteri de salvació que és la mort i la resurrecció de Crist. Ell ha mort per nosaltres quan encara érem pecadors, diu. Des del començament, des d'Adam, el pecat ha entrat en el món, amb totes les conseqüències, entre elles, la primera, la mort més enllà de l'aspecte biològic, i tota persona humana neix en aquest «estat que li correspon com a fill del primer Adam», diu el Concili tridentí, doctrina sobre la justificació, capítol 4.

Cadascú de nosaltres neix amb el verí de la desobediència, que es manifesta més o menys aviat, amb més o menys intensitat, i que d'alguna manera és l'aspecte negatiu de l'afirmació pròpia. Però la desobediència porta a la ruptura de la relació, a la visió egoista de la vida, i finalment a una situació de privació de felicitat. No és gens difícil comprovar això en el nostre entorn, i en les nostres mateixes experiències. Quan cadascú «vol ésser com Déu», és a dir, decidir en solitari sobre el bé i el mal al seu antull, el

conflicte amb els altres està assegurat, sigui perquè els impossem el nostre criteri, sigui perquè quedem aïllats i solitaris. Aleshores la vida arriba a fer-se insostenible, plena de fantasmes, o disbauxada amb plaers immediats que ofeguen la buidor.

Crist, obediència, sobreabundància de gràcia, vida, salvació

El misteri de Crist és incomparable, de fet, amb el que va fer Adam i amb la situació que se'n va derivar. Sant Pau no fa una simple comparació en el mateix nivell, perquè no és legítim fer-la. L'obra d'Adam fou una obra humana. L'obra de Crist és una obra divinohumana. «Jesucrist, que era de condició divina, no volgué guardar gelosament la seva igualtat amb Déu, sinó que es va fer no-res, fins a prendre la condició d'esclau... S'abaixà i es feu obedient fins a acceptar la mort... Per això Déu l'exalçà...»

L'obediència de Crist és l'obediència del Fill de Déu fet home. El do de Crist és sobreabundant, destinat a tots aquells amb els qui Ell, per la seva encarnació, s'ha unit en una aliança eterna, és a dir, tots els homes. Aquest do és l'Esperit Sant, amor, pura gratuïtat. És comunió de vida amb Déu, salvació de tota condemna derivada del pecat.

Tot això és per a cadascú, en la mesura en què passem de la desobediència del pecat a l'obediència de la fe en Crist. Per a això predica Pau!

Per Eduard Brufau

El sant de la setmana

- Va néixer al segle I a Terra Santa
- Parent de Jesús i bisbe de Jerusalem
- Va guiar la comunitat cristiana a l'exili durant la destrucció de la ciutat
- Crucificat per ordre de l'emperador Trajà l'any 106

L'any 63 el primer bisbe de Jerusalem, Jaume el Menor, moria màrtir i per succeir-lo va ser escollit sant Simeó. D'ell sabem que era un parent força proper de Jesús, i recerques recents apunten que es podria tractar d'un cosí germà seu. Altres fonts històriques també asseguren que el segon bisbe de la ciutat santa era un dels deixebles d'Emmaús.

El que se sap del cert, però, és que sant Simeó es va convertir en el cap de la primitiva comunitat cristiana de Jerusalem, que a diferència de les altres que s'anaven formant a la resta de l'imperi, estava integrada de mane-

ra gairebé exclusiva per persones pertanyents al poble jueu. El fet peculiar de ser cristians de tradició hebrea va comportar que sovint fossin doblement víctimes en els diversos conflictes que va viure la regió als segles I i II. Així, quan l'any 70 Roma va arrasar Terra Santa i va destruir el temple de Jerusalem, Simeó i tota la comunitat, com a fills del poble d'Israel, es van haver d'exiliar a l'altra banda del Jordà.

Al cap d'uns anys la comunitat va poder tornar a Jerusalem, on, la tradició diu que sant Simeó va predicar i va fer nombroses conversions. L'any 98, però, va pujar al poder l'emperador Trajà, que considerava els cristians un perill públic. Encara que a diferència dels seus successors no va ordenar persecucions generals, sí que va manar castigar personalitats cristianes destacades. Sant Simeó, arran d'una denúncia, va ser arrestat, torturat i finalment executat per crucifixió.

Sant Simeó de Jerusalem

CALENDARI DE LA SETMANA

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions
(Cicle litúrgic B; ferial I)
Temps de durant l'any
(Salteri: setmana 2)

FEBRER

15. Diumenge

VI de durant l'any, Verd. Lectures: Levític 13,1-2.44-46 / Salm 31 / 1 Corintis 10,31-11,1 / Marc 1,40-45

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Faustí i Jovita, mr.; Claudi de la Colombière, prev.; Joan Baptista de la Conversió, prev.; Santes, Geòrgia, vg.

16. Dilluns

Fèria, Verd. Lectures: Gènesi 4,1-15.25 / Salm 49 / Marc 8,11-13

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Onèsim, b.; Honest; Porfiri, mr.; beat Joan de Sant Domènec, mr.; beat Simó de Càscia, prev.; Santes, Juliana, vg. i mr.

17. Dimarts

Fèria, Verd. Lectures: Gènesi 6,5-8;7,1-10 / Salm 28 / Marc 8,14-21. Si es vol: *Els set sants fundadors Servites* (MLI), Blanc.

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Ròmul, mr.; Silví, b.

18. Dimecres

Fèria, Verd. Lectures: Gènesi 8,6-13.20-22 / Salm 115 / Marc 8,22-26

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Simó de Jerusalem, b.; Eladi, b.; beat Joan de Fiésole, prev.; beat Francesc de Regis Clé, prev. i mr.; Santes, Bernadeta Soubirous, vg.

19. Dijous

Fèria, Verd. Lectures: Gènesi 9,1-13 / Salm 101 / Marc 8,27-33

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Gabí, prev. i mr.; Conrad de Piacenza, erm.; Jordi, monjo; beat Àlvar de Còrdova, prev.; Santes, beata Elisabet Picenardi, rel.

20. Divendres

Fèria, Verd. Lectures: Gènesi 11,1-9 / Salm 32 / Marc 8,34-9,1

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Nemesi i Potami, mr.; Eleuteri, b.; beat Maurici Proeta, rel.; Santes, Amada, rel.

21. Dissabte

Fèria, Verd. Lectures: Hebreus 11,1-7 / Salm 144 / Marc 9,2-13. Si es vol: *Sant Pere Damià* (MLI), Blanc.

ALTRES CELEBRACIONS: *Festa de la Misteriosa Llum de Manresa*. Sants, Claudi, mr.; Dositeu, monjo.

Lectures bíbliques

Diumenge VI de durant l'any

Lectura primera

Lv 13,1-2,45-46

Tan bon punt m'ho he proposat, Senyor, m'heu perdonat la culpa comesa. **R.**

Els leprosos han de viure sols, fora del campament

Alegreu-vos, justos, celebren el Senyor; homes rectes, aclameu-lo. **R.**

Lectura del llibre del Levític:

El Senyor digué a Moisès i a Aharon: «Si algú té a la pell una inflor, crostes o erupcions que facin témer el mal de la lepra, serà portat al sacerdot Aharon o a un dels seus fills sacerdots. Els qui pateixen del mal de la lepra han d'anar escabellats, amb els vestits esquinçats, tapats fins a la boca, i han de cridar: "Impur, impur!" Mentre el mal persisteixi, són impurs, i han de viure sols, fora del campament.»

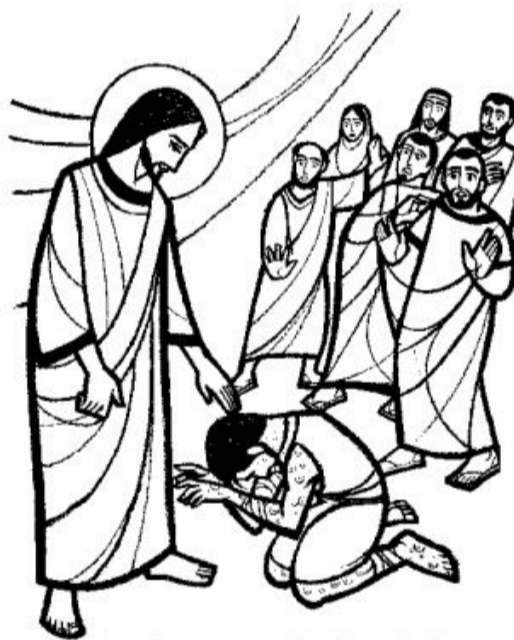
Lectura segona

1Co 10,31-11,1

Seguiu el meu exemple, tal com jo segueixo el de Crist

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint:

Germans, quan mengueu o begueu, o feu alguna altra cosa, feu-ho tot a glòria de Déu. No sigueu mai ocasió d'escàndol, ni per als jueus, ni per als grecs, ni per a l'Església de Déu, tal com faig jo, que en tot procuro d'adaptar-me a tots, i no busco allò que em convé a mi, sinó allò que convé als altres, perquè se salvin. Seguiu el meu exemple, tal com jo segueixo el de Crist.

Al·leluia

Lc 7,16

Ha aparegut entre nosaltres un gran profeta, Déu ha visitat el seu poble.

Evangelí

Mc 1,40-45

La lepra desaparegué i quedà pur

Lectura de l'evangelí segons sant Marc:

En aquell temps es presenta a Jesús un leprós, s'agenolla i li diu, suplicant-lo: «Si voleu, em podeu purificar.» Jesús, compadit, el tocà amb la mà i digué: «Sí que ho vull: queda pur.» A l'instant la lepra desaparegué i quedà pur. Tot seguit Jesús el va fer marxar, després de recomanar-li seriosament de no dir-ho a ningú, sinó d'anar-se a fer examinar pel sacerdot, oferir per la seva purificació el que Moisès havia ordenat, i certificar que ja era pur. Però ell, així que se n'anà, començà de proclamar-ho davant la gent i de fer-ho conèixer pertot arreu, tant, que Jesús ja no podia entrar manifestament als pobles, i havia de quedar-se a fora, en llocs deshabitats. Però la gent venia a trobar-lo de tot arreu.

Salm responsorial

31,1-2,5,11

Feliç el qui ha estat absolt de la falta i ha vist sepultat el seu pecat.

Feliç l'home a qui el Senyor no té en compte [la culpa, i dintre seu ja no manté l'engany.

R. En vós he trobat el meu recer, vós em guardeu del perill.

M'he decidit a reconèixer la falta, no us he amagat més el meu pecat.

PUBLICITAT A:

CATALUNYA CRISTIANA

(EDICIÓ SETMANAL)

BUTLETÍ DE L'ARQUEBISBAT DE BARCELONA

(EDICIÓ MENSUAL)

GUIA DE L'ESGLÉSIA DE L'ARXIDIÒCESI DE BARCELONA

(EDICIÓ ANUAL)

RÀDIO ESTEL

24 H. AL DIA

Informe-vos al telèfon **934 092 810** / Fax: **934 092 775**
c/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 — 08014 Barcelona — publicitat@catalunyacristiana.cat

Barcelona

diòcesis

«Al costat de la Rosa tocàvem trossets de cel»

■ Joan Deulofeu i Montserrat González, pares de Rosa Deulofeu

Samuel Gutiérrez

Com els pares de santa Teresa de Lisieux, també els pares de Rosa Deulofeu són un exemple per a l'Església de la importància de la fe viscuda, de manera senzilla i pregona, en el si de la família. Poques setmanes després que l'arquebisbat anunciés l'inici del procés de beatificació de la seva filla, Joan i Montserrat ens reben cordials a casa seva. Viuen amb goig immens la possibilitat que la Rosa pugi als altars, convençuts que el seu testimoni d'amor i seguiment de Jesús fins a la mort pot aportar una alenada d'esperança per a l'Església de Barcelona.

—Abans que res, com han rebut la notícia de l'inici del procés de canonització de la seva filla?

—Amb molta emoció! Quan la vigília de Reis el cardenal ens va trucar i ens va dir que tenia un regal de Reis per a nosaltres, ens va emocionar moltíssim i fins i tot ens costava articular paraula. Tot seguit, vam anar a l'habitació de la Rosa i ens vam desfogar, resant-li i plorant. Les nostres llàgrimes, però, no són de tristesa sinó d'emoció, d'alegria. L'inici d'aquest procés és la constatació d'una persona que ha viscut confiada totalment a Déu. Durant la seva malaltia, la Rosa es va abandonar totalment als braços de Jesús i ens ha ensenyat a nosaltres a tenir aquesta confiança.

—Suposo que l'inici del procés no els ha agafat del tot per sorpresa...

—Se'n parlava des de feia temps, però tampoc no hi pensàvem gaire. L'any passat vam fer el trasllat de les seves despulles a un nínxol propi perquè volíem posar una placa amb una frase que va dir durant la malaltia: «Jo sé que Crist vol el millor per a mi.» També vam celebrar una missa a l'església del patriarca Abraham, presidida pel bisbe Joan Carrera, que era el seu confessor i amb el qual tenia una relació molt profunda. Vam fer això perquè vèiem que a la celebració que fèiem cada any el dia 7 de gener venia molta gent. El record era molt viu i al mateix temps sabíem que hi havia molta gent que li resava. Fins i tot hi ha gent que assegura que ha trobat ajuda en ella. Nosaltres, mentre ella vivia, no hi pensàvem mai en això. Però després, una vegada morta, ens vam adonar que hi havia quelcom que ens sobrepassava. La nostra filla no era únicament nostra! La nostra filla tenia molta gent que l'estimava. D'alguna manera, quan érem amb ella, tocàvem trossets de cel. Fins i tot quan estava molt malalta, nosaltres no estàvem tristos al seu costat. I com era això possible? Sempre hem pensat que era perquè ella estava amb Déu i ens donava pau.

—Aquesta fama de santedat en la qual va morir, també la percebien vostès en vida?

—Potser no amb la mateixa intensitat. A nosaltres ens feia una companyia extraordinària. Per això la seva presència i el seu consell els trobem molt a faltar. Ha deixat un buit molt gran, tot i que ha quedat compensat amb alguna cosa que, sense saber el que és, ens omple molt. Era una noia molt alegre, molt vital, però alhora molt reservada. Ella deia: «Jo no dic res, però també tinc molts problemes.» Suposem que feia referència al seu patiment per l'Església, per la seva situació actual de divisió i refredament. Una cosa molt maca del funeral és que hi van assistir gent de totes les tendències. Ella s'escol-

tava tothom. Ella s'estimava tothom, perquè per a ella el més important era Crist, era Déu, i tota la resta estava en relació amb aquesta experiència vital.

—Què representava Jesús per a ella?

—Ho era tot! La Rosa li tenia un amor total a Jesús. Quan li van donar el diagnòstic i li van dir que tenia càncer va dir: «Morir no em fa por, vinc de Déu i torno a Déu; el que em fa por és patir.» Més tard vam entendre que li feia por patir perquè ella volia donar testimoni en la malaltia. Per això tenia tant de valor aquesta convicció seva: «Jo sé que Jesús vol el millor per a mi.»

—El seu testimoni més gran d'amor a Jesús va ser la manera d'afrontar la malaltia?

—Ella no es va acomiadar mai. Suposem que no volia entristir ningú, començant per ella mateixa i sobretot pensant en nosaltres. Tot i que per a ella, morir era anar-se'n al cel, la Rosa també tenia esperança en el guariment, perquè estimava molt la vida i no volia morir. En una llarga carta que va escriure durant la malaltia va arribar a oferir el seu patiment i el seu dolor per la diòcesi de Barcelona i pel Pla Pastoral. Encara recordem amb emoció quan va rebre la santa unción dels malalts, petita com era, agenollada amb devoció davant

del seu germà. Va ser un moment molt emotiu que no se'n oblidarà mai...

—No es va enfadar mai amb Déu?

—No, almenys que nosaltres sabéssim, però no ho creiem. Tampoc nosaltres no hem tingut la sensació d'enfadar-nos amb Déu per no tenir-la. En el moment que ella va morir a l'habitació hi havia molta gent. Li vam fer l'últim petó i vam voler dir en veu alta: «Et donem gràcies, Senyor, d'haver tingut la Rosa.» La mort d'una filla no es pot preveure mai, però personalment no volíem que fos un motiu ni de protesta ni de lamentació. El món no s'acaba aquí. Com diu el poeta Maragall:

la comunió. I ella ens deia que en guardéssim una forma en el pixis, perquè així podia dormir en companyia de Jesús i el tindria més a prop. Eren moments especialment intensos! Això és una cosa que ens ha quedat i per això ho hem deixat tot igual com ho tenia ella; també l'arqueta amb el pixis, tot i que ara sense la comunió. Una cosa que cal ressaltar és que ella resava molt. La pregària era per a ella parlar directament amb Déu. I la major part de les seves conferències parlen de l'oració. Sense aquesta sobrealimentació espiritual és molt difícil mantenir-se en aquesta societat nostra, així com entendre tot el que feia la Rosa i com ho feia.

—Tot i la seva intensa activitat, destaquen vostès la seva pregària.

—Sí, per descomptat, perquè tot i que podia tenir molta feina, per a ella el primer era la pregària. «És tan maco el temps del silenci», deia sovint sense precisar molt més. Estem segurs que aquest silenci per a ella era el lloc on es trobava amb Déu més íntimament i hi parlava.

—El bisbe Joan Carrera va arribar a comparar la seva filla amb santa Teresa de Lisieux.

—Són elogis que, com a pares, ens omplen de satisfacció. Ens deixen absolutament astorats! També el cardenal Carles, el dia del seu funeral va afirmar: «La Rosa ha estat un àngel per a nosaltres.»

—Quins altres trets destacarien de la seva personalitat?

—La Rosa era una persona molt entranyable! Una de les coses que tothom recorda eren les seves abraçades, netes i plenes d'amor! També era organitzada, molt ordenada i tenia una autoritat innata. S'apropava a tothom però no per apropar-se canviava la seva manera de pensar. Entenia l'altre, l'escoltava amb amor però es mantenia ferma en les seves conviccions.

—Quin era el secret per mantenir sempre viu aquell somriure contagiós del seu rostre?

—La pregària! Ella va entendre que tenia una missió a fer. Un bon dia, anys després d'haver guanyat oposicions a l'alta direcció de "la Caixa", ens va dir que ho deixava perquè es volia dedicar totalment a Déu. Per l'amor a Déu ella es transformava... De totes maneres, cal deixar clar que ella va viure normalment en aquest món, sense apartar-se'n, convençuda que es podia santificar en

la quotidianitat. Creiem, al mateix temps, que és bo que els models de fe siguin gent normal, com ara la Rosa.

—I com els seus pares, que segur que hi han tingut alguna cosa a veure...

—Humilment, hem de reconèixer que a casa, la fe ha

estat sempre un pilar fonamental i ha estat viscuda amb molta normalitat. Els nostres fills han estimat molt l'Església, la diòcesi i la parròquia, potser com a herència també dels seus pares. Gràcies a Déu, però, tant la Rosa com el Toni han estat després molt superiors a nosaltres. També cal dir que van tenir uns avis molt religiosos, en profunditat, i això els ha marcat de debò. Han viscut l'Església en la família i per això va ser gairebé connatural el seu lliurament total al Senyor.

«La nostra filla no és únicament nostra»

«Sia'm la mort una millor naixença.» El fet que la Rosa ja no estigui físicament amb nosaltres ens ha canviat la manera d'entendre la vida. S'ha refermat en nosaltres el convenciment que després de la mort hi ha vida per sempre. Ara ho vivim tot amb més esperança!

—Tot i que ara s'inicia el procés diocesà de beatificació, segur que vostès ja li tenien «devoció» des de fa temps...

—Sí, des de la seva mort. Durant la malaltia els tres resàvem sempre el Rosari junts. També quan rebia la quimioteràpia resàvem el Rosari, tot i que com que no podia parlar, ens estrenyia la mà. Ara, cada dia, continuem resant el Rosari tots dos junts, amb la Rosa ja al cel, i abans de començar diem: «Amb el record sempre entranyable i lluminós de la nostra estimada Rosa.» També cada dia, al matí, de les primeres coses que fem és anar a la seva habitació i pregar. Li oferim el dia i li demanem per les necessitats de la família, de l'Església i del món.

—L'habitació de la seva filla ha esdevingut ja un petit santuari?

—D'alguna manera així ha estat. Durant la seva malaltia li portàvem cada dia

BARCELONA

«Cal una nova comprensió de la terra com a creació de Déu»

■ **Jaume Aymar, director de «Catalunya Cristiana», entrevista el teòleg ecumènic Jürgen Moltmann**

Els dies 30 i 31 de gener la Facultat de Teologia de Catalunya va acollir un seminari sobre *Teologia de la creació*. Un dels ponents «estrella» de les jornades va ser el teòleg alemany Jürgen Moltmann, un dels mestres de la dogmàtica contemporània i autor de llibres com *Teologia de la esperança*, *¿Què es la teologia hoy?* o *El camino de Jesucristo*. Nascut a Hamburg l'any 1926, Moltmann va passar els tres anys després de la Segona Guerra Mundial en un camp de presoners, una experiència que el va dur, confessa ell, a l'encontre amb Crist.

—Tinc entès que vostè es va convertir al cristianisme ja d'adult. En alguna ocasió ha afirmat que no va ser vostè qui va anar a l'encontre de Jesucrist, sinó que va ser Ell qui el va trobar a vostè. Què ha representat aquesta trobada?

—Al final de la Segona Guerra Mundial em van fer presoner de guerra durant tres anys. En aquells moments Déu ocupava un lloc secundari a la meua vida. Quan encara em trobava al camp de presoners, algú em va regalar una Bíblia, on vaig trobar un text que diu: «Déu meu, Déu meu, per què m'has abandonat?» En aquell moment vaig entendre que Jesucrist em venia a trobar i es preocupava de l'abandó que jo mateix patia en aquella situació. Puc dir que Jesucrist em va venir a buscar en la negra nit de la meua ànima. D'aquesta manera em vaig convertir al cristianisme. Quan vaig sortir del camp de presoners no tenia clar si fer-me catòlic o protestant. Per això puc dir amb humilitat que em sento un cristià ecumènic i que treballo a favor d'una teologia ecumènica.

—Actualment s'està avançant en la causa ecumènica o hi ha encara massa obstacles?

—És clar que no vivim en els dies feliços del Concili Vaticà II, però crec encara que el cristianisme o té un futur ecumènic o senzillament no té futur. Hem de procurar viure junts, comprendre'ns els uns als altres i creure conjuntament també. Crist ens convida a l'Eucaristia tant si som protestants com si som catòlics. Perquè, de fet, Jesucrist convida els pecadors, aquells que porten un farcell pesat.

—Fa 40 anys va escriure *Teologia de l'esperança*. Tenint en compte els canvis que ha experimentat el món d'aleshores ençà, reescriuria avui aquesta obra?

—Potser seria més radical! Als EUA tenim un nou president, Barak Obama, que proposa amb entusiasme aquesta idea d'audàcia amb esperança, com jo ja plantejava en el meu llibre. Quan el vaig es-

criure ara fa 40 anys l'objectiu era que la gent sortís de la seva apatia: «Sí, nosaltres podem!»

—Permeti'm una pregunta estreta d'un dels seus títols: què és la teologia avui?

—Qualsevol cristià que intenta creure i viure allò que creu és un teòleg. Jo

crec per tal de comprendre i comprendre per tal de creure. La teologia és una tasca especial del cristianisme. És un intent d'entendre què podem veure després cara a cara.

—El fet que avui hi hagi tants seglars que es dediquin a l'estudi i a l'ensenyament de la teologia, enriqueix la

ciència teològica?

—Els teòlegs han d'anar a trobar els laics per fer entendre què vol dir fer teologia i els laics han d'aprendre teologia per poder donar raó de la seva fe.

—En el context del seminari *Teologia de la Creació*, tot i la complexitat de la temàtica, podria fer-nos-en algun subratllat?

—Després de 40 anys tothom s'ha tornat conscient de la crisi ecològica que pateix el planeta. Necessitem una nova relació amb la terra. La terra no és el nostre material, sinó que és la nostra mare. Quan fem mal a la terra fem mal a la nostra mare. Per això cal una nova comprensió de la terra com a creació de Déu. Per tant els éssers humans ens hem d'integrar en la creació.

—Què li ha aportat el diàleg amb teòlegs i pensadors jueus?

—D'Ernst Bloch vaig aprendre la filosofia de l'esperança. Els filòsofs jueus contemporanis formen part de la nostra cultura. En aquest sentit, de Martin Buber i Franz Rosenzweig vaig aprendre la valoració del dissabte i la relació jo-tu entre l'home i Déu.

Simposi de teologia-ciència a la Facultat de Teologia de Catalunya

Mn. Emili Marlés
Barcelona

Els dies 30 i 31 de gener la Facultat de Teologia de Catalunya va organitzar un simposi sobre *La teologia de la creació en el si del diàleg Teologia-Ciències*. Aquest esdeveniment s'emmarca dins del Projecte STOQ (*Science, Theology and the Ontological Quest*), una iniciativa impulsada per les universitats eclesiològiques romanes (sota el patronatge del Pontifici Consell de la Cultura) per promoure el diàleg de la teologia amb les ciències empíriques.

Tot i que aquest diàleg no és nou en l'Església catòlica, sí que podem dir que està entrant en una nova etapa. El fet que en les últimes generacions de capellans n'hi hagi que tenen estudis científics ha afavorit la connexió entre aquests dos camps del saber humà. És cert que ciència i teologia parlen sobre el mateix món des de perspectives diferents, ara bé, també cal afirmar que, així com totes dues disciplines tenen un veritable interès per la veritat, els resultats d'una han d'inter-

sar l'altra.

Aquest simposi és una mostra més de l'interès de la Facultat de Teologia de Catalunya (FTC) pel diàleg amb la nostra cultura tan marcada per l'influx de la ciència. Els ponents convidats han estat primeres figures del diàleg teologia-ciència.

El primer conferenciant va ser John Polkinghorne (Cambridge), amb més de 15 llibres sobre aquesta temàtica, traduïts ja a catorze idiomes. Polkinghorne va passar 25 anys de la seva vida treballant com a físic, després va abandonar la seva prestigiosa carrera científica per esdevenir pastor de l'Església anglicana i, des de llavors, s'ha dedicat plenament al camp de la teologia. També ens va acompanyar el famós teòleg alemany Jürgen Moltmann, el qual ens va parlar de com cal entendre l'omnipotència de Déu a la llum de la seva kènosi en el si de la Santíssima Trinitat i en l'obra de la creació.

Una de les ponències que va suscitar més interès va ser la del jesuïta Manuel García Doncel, catedràtic emèrit de Física Teòrica de la UAB, i un dels teòlegs espanyols que amb més intensitat i profit s'ha dedicat al diàleg teologia-ciència. El tema de la seva comunicació va ser el de les

repercussions teològiques i filosòfiques d'una creació de Déu que és evolutiva. El P. García Doncel va fundar, ja fa uns anys, un grup de recerca en el qual científics, filòsofs i teòlegs de casa nostra reflexionen des d'aquesta òptica interdisciplinària (www.sticb.org). El quart ponent va ser William E. Carroll, un professor de la Facultat de Teologia d'Oxford especialitzat en la història de la ciència i que ha investigat a fons el cas Galileu.

La trobada va ser una ocasió excel·lent per reunir tots els professors catalans interessats en aquest diàleg interdisciplinari. El Pontifici Consell per la Cultura, un dels grans impulsors mundials de diàleg fe-ciència, va voler donar suport a aquesta iniciativa amb l'assistència de dos destacats membres: el sotssecretari, Mons. Melchor Sánchez de Toca, i el coordinador executiu del projecte STOQ, el P. Thomasz Trafny.

Un fruit d'aquest simposi serà la consolidació del grup STOQ-Barcelona, promogut per la Facultat de Teologia de Catalunya i format per professors d'aquesta institució i d'altres experts en aquesta matèria, que promouran a casa nostra aquest inajornable diàleg.

TARRACONENSE

Missatge d'esperança davant dels efectes de la crisi econòmica

■ Els bisbes fan una crida a tots els agents socials a no decaure i a treballar d'acord amb els grans valors humans

Redacció
Tiana

Els dies 3 i 4 de febrer va tenir lloc a Tiana la reunió núm. 189 de la Conferència Episcopal Tarraconense. Davant l'actual crisi econòmica, els bisbes van manifestar, en primer lloc, la seva preocupació pels seus efectes dolorosos, especialment en les persones i sectors més pobres de la nostra societat. «És hora de viure —van afegir els bisbes catalans— una particular solidaritat amb tots ells i de col·laborar amb les institucions que com Càritas i moltes altres, de l'Església o d'altres àmbits, es dediquen eficaçment a atendre aquestes persones.»

En la darrera reunió de la Conferència Episcopal Tarraconense, els prelatos van voler transmetre també un missatge d'esperança: «La situació actual —que inclou per a molts una incertesa personal i col·lectiva— ha de ser ocasió i és una crida a viure virtuts humanes i cristianes, com ara l'austeritat, l'ajut als altres, l'esperit de treball, la confiança en Déu. És hora, també, de mirar endavant i de treballar més esforçadament pensant en les generacions futures.» En aquest sentit, els bisbes fan una crida a tots els agents socials —autoritats, empresaris, dirigents, treballadors— a no decaure, malgrat la duresa de les circumstàncies, i a treballar amb esperança, però fent-ho d'acord amb els grans valors humans. «En aquest punt», afegien, «constatem més que mai la vigència i actualitat plenes dels principis de la Doctrina Social de l'Església, dels quals és hora de fer-ne un nou descobriment i una nova difusió.»

Per aprofundir en la problemàtica i en les conseqüències de la crisi econòmica i per fer-ne una reflexió des de la Doctrina Social de l'Església, els bisbes van dedicar la XXIV reunió de treball als professors de les Facultats de Teologia (FTC) i de Filosofia (FEFC) de Catalunya i amb altres experts. Hi va assistir per part de la FTC el degà, Dr. Armand Puig, i els professors Antoni Babra, Manuel Claret, Gaspar Mora i Domènec Valls; per part de la FEFC, el degà, Dr. Joan Martínez Porcell, i el professor Carles Llinàs; així com els professors Josep Mària i Josep Miralles, d'Esade, i Alfredo Pastor, de l'IESE.

El Dr. Pastor va exposar la dimensió financera de la crisi econòmica i les seves causes; els professors Mària i Miralles en van desenvolupar la dimensió social i els professors Babra i Valls, la dimensió magisterial de la Doctrina Social de l'Església i la seva dimensió pastoral. En el diàleg

subsegüent a cadascuna de les ponències, es van precisar diversos aspectes d'aquesta greu crisi econòmica i de valors que estem patint i es va subratllar la necessitat de fer-hi front amb actituds humanes i cristianes.

Davant de l'augment dels avortaments

Una altra qüestió que preocupa, i molt, els bisbes catalans és l'augment del nombre d'avortaments. «Els bisbes volem manifestar, també, el nostre gran pesar —com a creients davant Déu i com a persones davant la societat— arran de les darre-

seqüències de l'avortament, tot fomentant decididament una cultura compromesa a favor de la vida».

En aquestes circumstàncies, els bisbes consideren que és motiu de particular perplexitat i preocupació l'anunciat avantprojecte de Llei de Drets i Oportunitats de la Infància, que prepara el Govern de la Generalitat de Catalunya, i que preveu que les noies menors d'edat puguin decidir avortar sense el coneixement ni el consentiment dels seus pares. «Si s'aprova —diuen els bisbes— aquesta mesura resultaria del tot desorientadora per a la noia menor i, amb ella, s'enviaria a tota la societat —i especialment a les noves ge-

catequètic a la CET, va informar als bisbes de la pròxima publicació de l'edició catalana del catecisme d'iniciació cristiana *Jesús és el Senyor* i els va convidar a assistir a la seva presentació, que tindrà lloc el pròxim 1 de juliol, a Barcelona, en l'inici de les Jornades per a responsables de la Catequesi, organitzades pel Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya i les Illes (SIC). Aquest catecisme, que tindrà caràcter normatiu, es començarà a utilitzar el pròxim curs 2009-2010.

Mons. Saiz, bisbe de Terrassa, va presentar Mn. Josep Monfort, delegat diocesà de Joventut de la diòcesi vallesana, que serà l'encarregada d'organitzar, conjuntament amb el Secretariat Interdiocesà de Joventut (SIJ), el pròxim Aplec de l'Esperit, la trobada interdiocesana de joves de Catalunya i les Illes Balears, que tindrà lloc l'any 2010, concretament el dissabte 22 de maig, vigília de la Pasqua de Pentecosta.

Mn. Monfort va presentar als bisbes el projecte general de l'Aplec i els seus continguts, així com els diversos aspectes organitzatius. Els bisbes van fer-ne diverses consideracions i li van donar el vistiplau, tot animant-lo a ell i a tot l'equip d'organització a fer un treball ben reeixit al servei de la formació i l'evangelització dels joves.

Per completar la redistribució dels àmbits de responsabilitat interdiocesana dels bisbes de la CET, feta en la reunió anterior, els bisbes van acordar que Mons. Pardo, que en aquesta reunió s'incorporava als treballs de la Conferència Episcopal Tarraconense, s'encarregui de la Pastoral Obrera i Mons. Taltavull, nomenat recentment bisbe auxiliar de Barcelona, dels mitjans de comunicació social.

En el capítol de nomenaments, i a proposta de Mons. Vives, els bisbes van reelegir com a vicesecretari de la CET, per a un nou trienni, el diaca Aureli Ortín Maynou, de Barcelona. Com a presidenta de Càritas Catalunya, i a proposta del cardenal Martínez Sistach, encarregat de la Pastoral Social, va ser designada Carme Borbonès Brescó, de Tarragona.

Finalment, Mons. Pujol va agrair als bisbes la seva assistència als actes conclusius de l'Any Jubilar dedicat als màrtirs sant Fructuós, bisbe de Tarragona, i als seus diaques sant Auguri i sant Eulogi, actes celebrats a Tarragona els dies 21 i 25 de gener, en el 1.750è aniversari del martiri dels sants. Mons. Pujol va tenir també un afectuós record per Mons. Joan Carrera Planas (a.c.s.), bisbe auxiliar de Barcelona, traspasat el mes d'octubre passat.

Bisbes i experts van reflexionar sobre la crisi econòmica.

res dades oficials sobre el nombre d'avortaments a Catalunya: 21.871 l'any 2007, que suposen un increment del 8% en un sol any. No és només la injusta pèrdua d'aquest nombre de vides humanes que estaven cridades a néixer —mai no es pot eliminar una vida humana innocent—, sinó també el drama humà i les conseqüències que l'avortament provocat suposa per a la dona, sovint molt jove o sense recursos econòmics.»

Davant d'aquestes dades tan doloroses, els bisbes reconeixen que «les Administracions Públiques i tota

la societat hem de donar molt més suport i alternatives a qualsevol maternitat que hagi estat iniciada, a tota vida humana ja existent, mitjançant una acció positiva d'ajuda i protecció a la dona embarassada —sobretot si es troba amb dificultats—, per tal que pugui dur a terme amb normalitat el procés de la seva maternitat i no pateixi el trauma de l'avortament provocat. Les xifres i la trista tendència a augmentar fan del tot urgent sensibilitzar la nostra societat sobre la tragèdia i les con-

neracions —un missatge radicalment confús i injust contra la vida humana. Suposaria, a més, una nova intromissió de l'Estat en el terreny dels drets dels pares i de la família.»

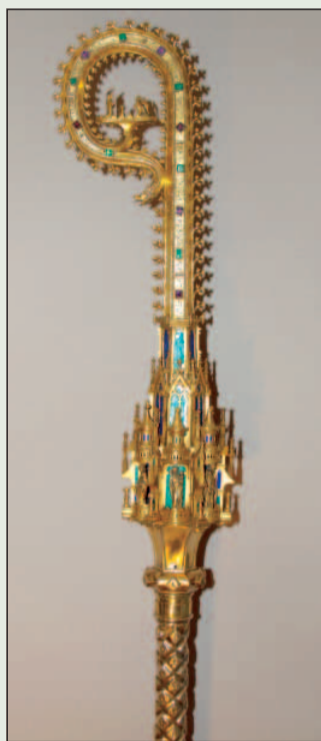
Els bisbes de Catalunya demanen a tots els fidels «una pregària fervorosa i mantinguda per tal que, no només sigui corregida aquesta proposta, sinó perquè es capgiri l'increment a casa nostra d'aquesta trista realitat i torni a revifar, en la nostra cultura, l'amor i l'alegria pel do que suposa tota vida humana».

En aquest mateix sentit, els bisbes fan una crida a la responsabilitat de tots els ciutadans a propòsit del Projecte de Llei en curs que regularà el Codi Civil de Família de Catalunya: «Cal que més fidels i persones de bona voluntat treballin positivament a favor dels béns que protegeixen el més íntim de la persona, com ara el valor de tota vida humana, de la família, de la maternitat i la paternitat, del matrimoni, de la solidaritat amb els més dèbils (i «els éssers humans més pobres són els nens no nascuts»), el valor de la generositat i de la capacitat de compromís.»

Altres temes abordats

Mons. Salinas, responsable de l'àmbit

Sant Pere de les Puel·les 1.000 anys de monacat

El Museu d'Història de Catalunya, situat a l'edifici del Palau de Mar de Barcelona, organitza fins a l'1 de març l'exposició *Sant Pere de les Puel·les, un monestir de dones*. Amb obres, documents i informació facilitats per la comunitat, la mostra dona a conèixer la història i la vida actual d'aquest cenobi benedictí de la Ciutat Comtal. L'exposició ha rebut la col·laboració de la Direcció General d'Affers Religiosos i el Departament de Vicepresidència de la Generalitat de Catalunya.

MONESTIR DE SANT PERE DE LES PUEL·LES
C/ Anglú, 55 — 08017 Barcelona
Tel.: 932 038 915

Eduard Brufau

D'una manera didàctica i al mateix temps rigorosa l'exposició procura ensenyar al visitant què és el monacat —concretament el monacat femení—, la regla de sant Benet i la influència que ha exercit a la ciutat de Barcelona el monestir de Sant Pere de les Puel·les durant més de mil anys.

A l'entrada de les sales unes pantalles tàctils permeten saber fàcilment la situació actual i passada de tots els monestirs situats a les diòcesis catalanes i quins d'ells continuen acollint vida monacal. A les sales següents trobem objectes procedents del fons documental i artístic de Sant Pere de les Puel·les: un capitell romànic, un fragment d'imatge gòtica de sant Pere, l'acta de consagració de l'església del 945, cartes de professió des del segle XII fins a l'actualitat, cantoral i llibres diversos... La peça més preuada, amb tot, és el bàcul de Constança de Corbera, que va ser abadessa del monestir del 1406 al 1421. Es tracta d'una obra d'orfebreria medieval única, feta d'or i esmalts, que destaca per una ornamentació minuciosa i profusa.

L'exposició, però, no només se centra en el passat sinó que també explica la vida actual de la comunitat de Sant Pere de les Puel·les. El visitant es pot assabentar dels horaris de les diferents pregàries del dia i també de les activitats molt diverses que, seguint l'*ora et labora* benedictí, duen a terme les religioses: enquadernació, elaboració d'ornaments litúrgics i sobretot restauració de llibres i documents antics. Aquesta darrera és una feina en què la comunitat s'ha especialitzat, fins al punt que reben llibres centenaris d'arxius, biblioteques i altres monestirs de tot l'Estat. També s'informa de la petita però activa comunitat de Puiggraciós i del servei d'hostatgeria de Sant Pere, obert a tota persona que busqui el silenci i l'espiritualitat durant uns dies al costat de les filles de sant Benet.

Les sales complementen en tot moment la informació amb fotografies actuals de les religi-

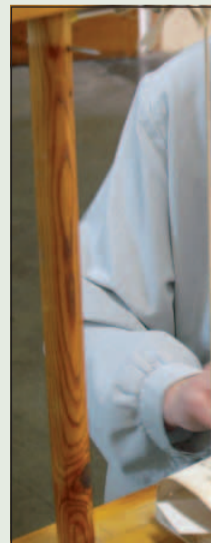
oses de la comunitat —avui una quarantena— i fins i tot amb un vídeo en què s'entrevisten algunes de les benedictines.

Una història mil·lenària

L'església del monestir de Sant Pere de les Puel·les es va consagrar l'any 945, cosa que el converteix en el més antic de Barcelona i un dels més veterans de Catalunya. Ràpidament es va convertir, gràcies a les seves possessions i les concessions reials, en un cenobi influent. Amb el regnat dels Reis Catòlics, però, van començar un període de males relacions amb les autoritats. Els monarques, al marge de la Santa Seu, van impulsar una reforma que incloïa la clausura per als monestirs femenins —sobretot els catalans—, fins i tot per a aquells, com el de Sant Pere, que no ho havien estat mai. La clausura imposada es va confirmar arran del Concili de Trento i va durar pràcticament fins al Concili Vaticà II.

D'altra banda el fet d'estar situat a la vora de la muralla va comportar que a partir del segle XVII el cenobi rebés les conseqüències directes de les diferents guerres que va anar patint la ciutat. Finalment, l'any 1835, arran de les desamortitzacions, les monges el van haver d'abandonar, i la comunitat no va tornar a tenir edifici propi fins al 1877, moment en què es va construir el monestir actual del carrer Anglú. L'antic monestir es va convertir en la parròquia actual de Sant Pere de les Puel·les.

Ja fos històricament al centre de la ciutat o actualment al barri de Sarrià, Sant Pere de les Puel·les sempre ha tingut una relació molt estreta amb Barcelona i ha estat el referent de la vida benedictina per a molts barcelonins.

es, més de femení

EXPOSICIÓ

LLOC: Museu d'Història de Catalunya
Pl. Pau Vila, 3 - 08003 — Barcelona
Tel.: 932 254 700 — www.mhcat.cat

HORARI: De dimarts a dissabtes de 10 a 19 h; dimecres de 10 a 20 h;
diumenges i festius de 10 a 14.30 h; dilluns no festius, tancat
Fins a l'1 de març. Entrada de franc

GERTRUDIS NIN, ABADESSA DE SANT PERE DE LES PUEL·LES

«Per a molta gent és una necessitat trobar un espai de silenci com el que nosaltres oferim»

Des de l'any 2000 Gertrudis Nin està al capdavant de la comunitat de Sant Pere, i continua d'aquesta manera una genealogia d'abadesses que es remunta a fa més de mil anys. Per a la mare Nin el monacat ha de transmetre els valors humans i evangèlics fonamentals, i veu en l'exposició del Museu d'Història de Catalunya una oportunitat excel·lent per fer-ho.

—Com es va gestar la iniciativa de l'exposició?

—Fa un cert temps vam restaurar uns documents valuosos del nostre arxiu i en vam fer una petita exposició aquí al monestir. Algunes persones conegudes nostres que ho van veure ens van aconsellar de fer amb el nostre fons una exposició de més envergadura i adreçada a un públic més ampli. Era un projecte engrescador, però depassava les nostres possibilitats. Finalment, i gràcies a l'ajut del departament d'Afers Religiosos de la Generalitat —que hi han tingut molt interès— i també, és clar, al suport del Museu d'Història de Catalunya, això ha estat possible.

Totes estem molt satisfetes que la iniciativa s'hagi materialitzat, perquè d'alguna manera amb la mostra posem a l'abast de la societat la vida del nostre monestir i de tot el monacat femení, que no és tan conegut. És una oportunitat de transmetre allò que vivim dins la comunitat, sobretot els valors humans i evangèlics. I encara valorem més positivament la iniciativa pel fet que té lloc enmig d'una societat notablement laica.

—Què pot oferir el monestir de Sant Pere de les Puel·les a aquesta societat?

—Primer de tot la pregària, que és un dels aspectes essencials de la nostra vida, un dels valors més importants. Després també hi ha l'acollida, que la fem gràcies el servei d'hostatgeria, que hem ampliat i modernitzat notablement. Creiem que en el moment actual per a molta gent és una necessitat trobar un espai de silenci, de recés i de compartir com el que nosaltres oferim.

El nostre treball també ens relaciona amb la societat. No sempre és fàcil per a les comunitats monàstiques trobar la manera de guanyar-se la vida i nosaltres ens hem especialitzat des de fa anys en la restauració de llibres i documents antics. És un treball que no només ens ajuda econòmicament, sinó que és molt positiu i irradia cultura. També fem ornaments litúrgics, tot i que no tants com abans.

—Quins són els reptes del monaquisme al segle XXI?

—No podem negar que són uns temps difícils per als monestirs, per a l'Església i fins i tot per a la societat en general, perquè d'alguna manera podríem dir que tot està en crisi. Però crec que aquesta crisi ha de ser vista com una oportunitat. Se'm fa difícil imaginar com serà el futur, però crec que el que és important és viure el present amb autenticitat, prioritant allò que és essencial per a la nostra comunitat: transmetre els valors de l'Evangeli.

És veritat que la vida monàstica es pot viure de moltes maneres, i potser s'hauria de trobar la manera d'expressar amb noves formes això que és essencial per a nosaltres, la recerca de Déu. I els homes i les dones d'avui també tenen set de Déu, el que passa és que no sempre ho saben, i aquest és el problema. Tothom necessita una transcendència, aquesta realitat hi continua sent malgrat els canvis, i la gent ho busca.

—Vostès col·laboren activament amb el Diàleg Interreligiós Monàstic (DIM).

—Ho fem des de l'època del Vaticà II, tot i que el moviment va començar en altres països molts anys abans. La finalitat del DIM és la trobada de monjos i monges de religions diferents, conservant allò de més genuí de cada tradició, compartint-ho i trobant punts de contacte, una base comuna. Hi ha una comissió que es reuneix periòdicament en països diferents i que és la que organitza les trobades i les experiències d'intercanvi, sobretot entre monjos i budistes.

A part som la seu d'Acció dels Cristians per l'Abolició de la Tortura (ACAT). Ens hi vam adherir fa més de vint anys perquè vam veure que perseguia un objectiu just. A més, té un caire ecumènic perquè hi prenen part ortodoxos, protestants i catòlics. L'ACAT, mitjançant la pregària i la denúncia directa alerta de casos concrets de tortura i envia cartes d'atenció a les autoritats polítiques. Per a nosaltres és un honor formar part d'aquestes dues entitats.

ràdio estel

la ràdio amable

- Barcelona 106.6
- Tarragona 100.6
- Catalunya Central 93.7

- Girona 103.4
- Tortosa 90.1
- Garraf 96.8
- Vic 91.3

- ■ Lleida 91.5
- Cerdanya 104.4
- Seu d'Urgell 105.0
- Andorra 107.5

URGELL

«L'arrel de tot el que he fet i faig és Meritxell»

■ Mn. Ramon Rosell, rector de Canillo, ha rebut el premi Àgora

Miquel Vigo

La plataforma Àgora Cultural, que aplega la pràctica totalitat de les entitats culturals del Principat d'Andorra, ha atorgat un dels premis Àgora 2008 a Mn. Ramon Rosell en reconeixement a la «vocació didàctica» dels articles que escriu regularment als mitjans de comunicació andorrans des del 1975. Els premis Àgora es van instituir el 2001 amb l'objectiu de guardonar les persones que han dedicat bona part de la seva vida al foment i la projecció de la cultura andorrana. Entre els premiats fins ara figuren el cap del primer govern constitucional d'Andorra, Òscar Ribas Reig; el fotògraf Josep Alsina o el violinista i director de l'Orquestra Nacional de Cambra d'Andorra, Gerard Claret.

—Quina sensació té algú que en diverses ocasions s'ha definit com una persona del poble quan veu el seu nom al costat del de gent tan important per a la història recent d'Andorra?

—A tots ens uneix aquell verb entranyable de Jesús: servir. «No he vingut a ser servit, sinó a servir...» Només que ells ho han fet des de la plataforma de la seva intel·ligència, de l'art i del poder que el poble els ha concedit. Jo he fet únicament treball de formigueta en el ple sentit de la paraula. Però reconec que he estat de sort perquè, així com hi ha formigues que després de treballar tota la jornada passa un peu i les esclafa, a mi em reconeixen la feina feta. A més, contemplo la recompensa d'aquestes disset entitats culturals andorranes des de la convicció que allò que omple de contingut la vida és la relació amb els altres des de l'estimació més sincera i amb passió. La resta (obres materials, estadístiques, honors, enrabiades toves...) és la carcassa de la vida. Davant dels premis repeteixo aquella frase del *Diari del rector rural* de Bernanos: «Si aconseguixo matar tota mena d'orgull en mi, la gràcia de les gràcies serà la capacitat d'estimar-me humilment a mi mateix, com no importa quin membre sofrent en Jesús.»

—El jurat ha destacat la «vocació didàctica» dels seus escrits en premsa. Com entén vostè aquesta vocació?

—Ni jo mateix em crec tanta fidelitat! Des del meu primer article el 13 d'abril de 1975, *La missa m'avorreix*, fins al que he lliurat per al 25 de febrer vinent, *Carnestoltes amb el rector de Vallfogona de Riucorb*, no he faltat a la cita del diumenge amb un o més articles, tret de les dues

setmanes del maig de 1978 que vaig estar al costat de la mare en el seu traspàs al cel. Escriu perquè un full en blanc em fa de veu del meu Mestre de Natzaret, que tenia com a millor pedagogia la pregunta: a Andreu i al seu company, «què busqueu?»; al malalt, «què vols que et faci?»; als dotze, «qui diu la gent que sóc jo?» i «qui diu vosaltres que sóc jo?».

Davant d'un full blanc, com el silenci, em pregunto sempre: on passo? Quina paraula vol la gent sentir de mi? Amb els anys la meua pàgina ha esdevingut aquell banc de la plaça de Montaup on els canillencs fan revisió de vida sense saber-ho; s'hi comenten els meus escrits en negatiu o en positiu, fet que sosté la meua fidelitat «a la plaça». Les meves reflexions han garbellat opinions dels alumnes, dels monitors... La cosa els encoratjava a obrir-se encara més i a mi em permetia il·luminar-les amb l'Evangelí, fet que a la vegada els sorprenia i els alegrava. Escriure m'ha estat en les nits fosques tan negres una saludable teràpia. També estic convençut que si no m'hagués llençat a dir «en plena llum allò que està en el secret del cor», com ho mana Jesús, Aina no existiria!

—Precisament, a través d'Aina, que ha esdevingut molt més que una casa de colònies, ha fet una tasca molt important per apropar el missatge de Jesucrist al jovent andorrà. Quin balanç en fa?

—Ho han recordat els monitors en recollir el premi: «Agraiem aquella frase del dia de cada nit triada pel mossèn amb la qual ens dèiem bona nit.» Molts s'estranyaven que el pensament tan bonic fos de l'Evangelí! Aina adapta l'organigrama de Jesús: a) tres monitors alliberats com ho eren Pere, Jaume i Joan; b) dotze monitors molt implicats com ho eren els dotze apòstols; i c) cada un d'aquests dotze té cura dels altres 75 que s'inicien en la vida d'Aina. No inventem res de nou. Ho tenim tot a l'Evangelí. Aina és avui la llar per a més de deu mil joves durant l'any. Sorgí com a resposta a uns pares que es preguntaven, després d'haver apagat l'in-

cendi al seu pis del Pas de la Casa que havia provocat el nen, sol a casa, mentre pare i mare treballaven al supermercat: què fan el Comú i l'Església per als fills dels pares treballadors durant les vacances d'estiu? Avui les preguntes són unes altres: què fa l'Església per integrar els infants de pares immigrants? Qui fa estimar Andorra des de la muntanya? Qui conrea la convivència, l'espiritualitat...? Aina vol ser resposta a aquestes preguntes.

Mn. Ramon (esquerra), envoltat de monitors d'esplais de la diòcesi durant un aplec a Aina.

—Com defineix la seva implicació en la vida social i cultural d'Andorra?

—De Mestre només n'hi ha un: Jesús. Ell em parla a través dels signes dels temps. Jo ho tradueixo a través de la vida social i cultural d'Andorra. Ho han dit els amics Josep Maria i Maite, que han defensat el meu premi: «El Grup del Dijous, els més de cinc-cents monitors d'Aina, t'hem ensenyat el camí a seguir.» La meua implicació no passa de l'escoltar a tothom. Això vol dir ser present a tots els actes socials i culturals del país cada dia, i esperar que em demanin la meua humil paraula de creient en l'Evangelí de Jesús. Aquesta escolta m'ha permès donar respostes: Grup del Dijous, professor de català per a immigrants, professor als diferents ensenyaments, grup de matrimonis de la Mare de Déu, formacions de monitors, els valors que donen identitat a Aina... I sobretot la pastoral a la parròquia de Canillo.

—Al llarg dels 43 anys que fa que és rector de Canillo i del santuari de Meritxell, han canviat moltes coses a Andorra. Com resumiria l'evolució del

país des que va arribar a Canillo?

—Quan el primer dissabte de juliol del 1966 m'arribà el sobre blau del bisbat on se'm nomenava rector de Canillo, molts ciutadans d'Andorra em van compadir: «A Canillo duen un roc a la faixa.» Me'n defenso signant «mossèn Ramon de Canillo». El poble era quasi sols el carrer Gran i la callissa de Som. Les gallines aviades. Les vaques bevent al còm de davant la rectoria cada dia a la mateixa hora eren el meu rellotge. Tothom era pagès o ramader. Estimaven gelosament la seva terra malgrat que els fos desagraïda. Qui venia un tros de terra, era tingut per un traïdor. El cafè del poble fou la meua escola: vaig conèixer la història del país, la vida de cada família, els usos i costums, el veinatge, la crema... Els parroquians em feien present la dita de sant Vicenç de Paül: «El bé no fa soroll i el soroll no fa el bé.» M'encomanaren l'estimació. Avui, es viu

sobretot de la neu més verge i més blanca. Però lamento que se'ns embruti amb el pecat de l'especulació que ha canviat la fesomia del poble que m'acollí. El gran progrés de l'Andorra postconstitucional ens ha posat al dia en les lleis socials, tot i que encara queda molt camí per fer. L'ha obert al món (amb presència a l'ONU). Ha entrat en la democràcia moderna, la integració dels immigrants... tot això em fa molt feliç.

—El santuari de Meritxell és un lloc de gran veneració a Andorra.

Això li facilita la seva tasca divulgativa als mitjans de comunicació o, ben al contrari, suposa una responsabilitat afegida a l'hora de publicar el que pensa?

—L'arrel de tot el que he fet i faig és Meritxell. Per a mi Meritxell és el pou de Jacob on aprenc l'ètica de la samaritana, del bon samarità i el tarannà de Jesús: «A Déu se l'adora en esperit i veritat.» És el cenacle que m'ofereix l'espai íntim per a la comunió amb l'Estimat i l'Estimada (l'Àgape). És la casa de Llätzer, de Marta i de Maria de Betània: Maria ha escollit la millor part. Veniu els qui esteu afeixugats. És la sinagoga de Natzaret que ofereix un ambó als joves d'avui, com en el seu dia, al jove de cal fuster, el do de prendre la paraula i d'assumir-ne les pròpies utopies. És el temple de Jerusalem, la casa d'oració i signe de la presència de Déu al poble amb la seva història, la seva política, la seva cultura, els seus signes d'identitat. Treballo perquè ho sigui per a tothom amb publicacions, acolliment, records, la Borda de Meritxell per a qui vol fer oració i muntanya, i per a la celebració de la Pasqua Jove.

Fills estimats! També avui us convido a la pregària. Que la pregària sigui com la llavor que poseu al meu cor, i que jo lliuraré al meu Fill Jesús per vosaltres, per la salvació de la vostra ànima. Desitjo, fills, que cadascun de vosaltres s'enamori de la vida eterna, que és el vostre futur, i que totes les coses terrenals us ajudin a apropar-vos a Déu Creador. Jo estic tant de temps amb vosaltres perquè aneu pel camí equivocat. Només amb la meua ajuda, fills, podreu obrir els ulls. N'hi ha molts que quan viuen els meus missatges comprenen que estan en el camí de la santedat cap a l'eternitat. Gràcies per haver respost a la meua crida!

Missatge de la Reina de la Pau, 25 de gener del 2009

Subscripció bimestral gratuïta *Eco Mª Reina de la Pau*: «Amics de Medjugorje»

C/ Sant Ignasi, 26 - 1r - 08700 IGUALADA; Edició en castellà: C/ Mare de Déu dels Àngels, 32 - 08221 Terrassa (Barcelona)

Pelegrinatges Medjugorje: Sandra Barisic Tel. i Fax 936 650 653

www.medjugorje.es www.mensajerosdelareinadelapaz.org

www.virgendemedjugorje.org

VIC

Nova imatge de sant Vicenç per a l'ermita de Castellet

■ Mons. Martí Alanis va beneir l'escultura, obra de M. del Carme Malet

J.C.S.

Sant Vicenç de Castellet

Durant la festa major de Sant Vicenç de Castellet l'escultora Maria del Carme Malet va presentar la nova imatge del patró de la parròquia, que està present a l'ermita de la Mare de Déu de Castellet. L'escultora va expressar la seva il·lusió de poder presentar davant de l'assemblea de fidels una nova imatge per al culte que, en aquest cas, va ser beneïda per Mons. Joan Martí Alanis, arquebisbe, per gràcia de la Seu Apostòlica.

Podem veure altres obres de Maria del Carme Malet a la parròquia de Santa Anna de Barcelona, amb una Mare de Déu. També a Santa Joaquina de Vedruna, amb una imatge de la mateixa santa vigatana. Al monestir de Sant Jeroni de la Murtra hi té un sant Jeroni i un sant Salvador. A l'església del parc de la Ciutadella, hi podreu trobar el sant gitano, el «Pelé», màrtir de Barbastro. A Tarragona, la imatge de la fundadora de Jesús Maria, al col·legi d'aquesta congregació.

Malet està il·lusionada de poder fer arribar la gent a Déu a través d'unes imatges que, un cop pensades, treballades i formades, són destinades al culte i prenen aquesta profunditat per als fidels catòlics que hi acudeixen per demanar-ne la intercessió. Malgrat que es tractava d'un dijous qualsevol, això sí, festa local, l'església era plena de gom a gom i amb una gran pre-

J.C.S.

Foto de família davant de la nova escultura.

sència de veïns i amics del rector, Mn. David de Vargas. Presidia la celebració Mons. Joan Martí Alanis, que va insistir en el fet que en el món present i en el temps que ens toca viure cal triar entre ser testimoni de Jesucrist o bé deixar-se portar per l'apostasia o fins i tot pel lapse, és a dir, deixar passar el temps i els esdeveniments i no prendre part en els debats socials ni morals en els quals es troba immersa la nostra societat.

S'hi van fer presents altres sacerdots com el P. Andreu Guim, carmelita de Barcelona i rector de Santa Joaquina de Vedruna; Mn. Manuel Torrijos Duro, rector de la parròquia de Fàtima de Barcelona. També hi havia el prevere burundès i doctorand a Lovaina la Nova, Mn. Émile Mbazumu-

tima, de visita per recollir fons per a les seves accions a l'escola de Saint Jean de Kiryama, al sud del Burundi, així com Mn. Joan Antoni Vargas, vicari a Viladecans, i el P. Miquel Soler i Òscar Espeche, de la parròquia del convent de la Mercè, de Manresa.

Cal remarcar la presència de l'alcalde i dels regidors de l'ajuntament, així com de Glòria Renom, diputada de CDC al Parlament de Catalunya. Mestra, psicòloga i pedagoga, va prendre la paraula en començar la missa de Festa Major com a pregoneira principal. La mateixa diputada es va comprometre davant dels assistents a aconseguir una ajuda per a la restauració de Sant Pere de Vallhonesta, una església romànica de triple espanya que cal posar en relleu.

Visita de les relíquies dels pares de Teresa de Lisieux

J.C.S. / Vic

El postulant de la causa de beatificació dels pares de santa Teresina de l'Infant Jesús va demanar de poder aturar-se, en el camí cap a Burgos, al monestir de Santa Teresa. D'aquesta manera, les relíquies dels recentment elevats als altars es van aturar a la Ciutat dels Sants per un dia per tal de poder ser objecte de culte com a model de família cristiana. Com va explicar l'actual postulant, el carmelita Antonio Sangali, el matrimoni de Lluís i Cèlia Martin han estat beatificats pel papa Benet XVI com a pares de família, ja que de la seva sang va néixer el nucli de les monges carmelitanes de Lisieux, les quals han estat també senyal de santedat.

El P. Sangali va remarcar als joves presents a l'església de Santa Teresa de Vic, plena de gom a gom, que el matrimoni Martin era un model per a la família cristiana en tots els aspectes: des del nuviatge, passant per l'amor conjugal, arribant a la procreació dels fills i a la seva educació, al seu acompanyament en la descoberta de llur vocació. També acompanyant-los en els esdeveniments de la vida mateixa, incloent fins i tot la seva mort, com va passar en el cas de Teresa.

Com a anècdota, explicarem que Mari Cruz, de Torelló, va demanar al P. Sangali un favor, al peu del presbiteri, un cop acabada la missa. Es tractava del seu fill Agustí, que es troba ingressat per un problema de salut a l'hospital general de Vic. Mari Cruz, preocupada, va demanar al P. Sangali que li beneís el fill perquè els beats Martin intercedissin per ell en aquest afer de salut. Sangali va agafar la foto de l'Agustí i la va passar en contacte primer per damunt del sarcòfag. Seguidament, i demanant l'assentiment de la mare, gairebé va ficar tota la fotografia dins del reliquiari fins que, amb un ímpetu italià, va deixar caure la foto a l'interior provocant una esgarripança d'emoció en tots els presents, començant per la mare mateixa, que va veure com la presència i el record del seu fill malalt estaria en companyia dels beats Martin. Va ser un moment molt especial.

SOLSONA

Presentació del curs Alpha

Ramon Estany / Solsona

L'equip del Servei diocesà de Pastoral per als Allunyats va organitzar, el 16 de gener, el sopar-presentació d'un nou projecte que vol donar a conèixer el curs Alpha. Els membres de l'equip van donar la benvinguda a totes les persones assistents al sopar, més de cinquanta, que van arribar al Seminari de Solsona, lloc de la trobada, provinents de diferents pobles del bisbat. Amb les taules parades i el sopar a punt, va començar la presentació del curs Alpha. Mn. Ignasi Condal i el seu equip, que van venir del poble de Collsabadell, van ser els encarregats d'explicar als assistents en què consistia el curs Alpha.

Aquest curs, que és un mètode de primer anunci de la fe, va néixer a Londres al si de l'Església anglicana, però l'Església catòlica el va adoptar en comprovar-ne el poder d'atracció. El curs està pensat per a les persones batejades, o no, que només entren a l'església els dies de primera comunió, bodes o enterraments. Consta d'un itinerari de deu sessions amb un cap de setmana a l'equador del curs, el

qual dona una nova empremta en la relació entre els assistents. L'objectiu final és que aquestes persones allunyades puguin retrobar la fe i siguin catòlics practicants, cosa que s'aconsegueix, en un 90% dels casos, després d'haver entès el sentit de la vivència religiosa més enllà de la litúrgia dominical o dels ensenyaments rebuts en la infància a l'escola.

El curs Alpha comença amb un sopar, de cuina casolana, i amb les taules preparades amb cura perquè l'ambient sigui el més càlid i acollidor possible. Durant el sopar la gent parla de tot menys de fe, i quan s'acaba el sopar es desplega la pantalla i comença l'exposició del tema que toca aquell dia. Després hi ha un debat sobre el tema proposat.

L'equip de Collsabadell du a terme aquesta pastoral en la seva petita parròquia i els avala l'experiència de dos anys en aquest camp. En aquest temps hi han passat més de seixanta persones, la majoria de les quals ha tornat a la pràctica religiosa, rejuenint les parròquies, ja que la mitjana d'edat de les persones que assisteixen a aquests cursos és de 20 a 40 anys.

Mons. Jaume Traserra rep un bisbe de l'Església copta

R.E. / Solsona

Com a preàmbul de la Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians, el divendres dia 16 de gener, Amba Maximus, bisbe de l'Església copta ortodoxa, va visitar el bisbe de Solsona, Mons. Jaume Traserra. Amba Maximus, bisbe al Caire, és un prelat molt proper al papa Shenouda III i ha estat enviat per ell a les comunitats coptes, durant les festes de Nadal. Amba Maximus va agrair al bisbe Jaume tota la col·laboració que ha trobat a la diòcesi i també va parlar-li d'algunes dificultats que tenen al país. El bisbe Jaume va mostrar tot el seu interès i va manifestar la seva disposició a ajudar-lo en el futur, tot agraint la seva visita.

Amba és un terme que vol dir «pare». En copte s'utilitza com a títol honorífic per designar els bisbes i els sants i monjos més venerats. La llengua copta és la que es parlava a la vall del Nil als primers segles del cristianisme, però actualment només s'utilitza en la litúrgia. A

la ciutat de Cervera, del nostre bisbat, hi ha una petita comunitat copta que va tenir els seus inicis l'any 1990. Va ser la primera comunitat de l'Estat espanyol. Trobades com aquestes són signe i realitat de la reconciliació i unitat entre les Esglésies, i ens animen a fer que les comunitats coptes i catòliques continuïn col·laborant i donant-se suport mútuament.

TARRAGONA

El Pont d'Armentera renova el vot de poble

■ Enguany se celebra el bicentenari del Sant Crist

Joan Boronat / El Pont d'Armentera

La vila del Pont d'Armentera ha celebrat, com cada any, la seva festa major d'hivern, que té els seus orígens en el vot de poble fet ara fa 200 anys, quan els pontarrins van invocar la Creu per lliurar-se de la degradació que flagel·lava la població. Enguany, doncs, la festa del Sant Crist es va viure de forma especial i intensa, en complir-se el bicentenari d'aquella promesa comunitària, feta el 1809 i formalitzada davant notari, l'any 1815.

Els actes centrals de la diada del Sant Crist es van viure el dia 3 de gener amb la processó del pa beneït i l'eucaristia, que va ser presidida per l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Jaume Pujol, i concelebrada per catorze sacerdots més, entre ells diversos antics rectors de la parròquia, amb els cants intepretats per la Coral Santa Maria Magdalena del Pont. En l'homilia l'arquebisbe de Tarragona va exaltar el signe de la Creu i va lloar la devoció i el sentiment de gratitud dels pontarrins.

Acabat l'ofici, celebrat enmig d'una gran devoció, es va procedir a un acte simbòlic i emotiu, el de la renovació del vot de poble, mitjançant un document en què es recorda la signatura estampada fa dos segles, el qual ha lligat a perpetuïtat el Sant Crist amb el Pont d'Armentera. El nou document va ser signat per les autoritats locals, l'arquebisbe Jaume i els representants de diferents institucions, mentre que els veïns

La processó va ser multitudinària.

que ho van voler van poder signar en uns pergamins editats expressament per a l'ocasió.

A les vuit del vespre va sortir la processó del Sant Crist, aquest cop realment multitudinària, que va recórrer un itinerari més llarg de l'habitual, a causa de la celebració extraordinària del segon centenari del vot de poble. Les tres places del municipi van ser engalanades amb catifes al·legòriques de l'efemèride, i hi havia domassos que penjaven de les finestres i els balcons de les cases degudament ornamentades. El seguici processional, amb dues llargues columnes de fidels, portadors de ciris, es va veure solemnitat amb la participació de la banda musical de la Selva del Camp, la coral de Santa Magdalena del Pont i els Armats de Valls.

En la celebració del segon centenari del Sant Crist van tenir lloc un seguit d'actes paral·lels, molts d'ells de caire cultural, d'oci i també d'esbarjo. Destaca el pregó de la festa, que va pronunciar Mn. Francesc Gallart, antic rector del Pont i degà del Capítol de la Catedral de Tarragona. També va ser molt visitada la interessant exposició *200 anys del Sant Crist*, instal·lada a la Casa de Cultura i organitzada per Maria dels Àngels Boada, mostra que recollia dades, imatges i explicacions, que ajuden a entendre el perquè del vot de poble.

En definitiva, una commemoració que ha refermat la fidelitat i el compromís del Pont d'Armentera, que venera, amb especial devoció, la sagrada imatge de Jesús crucificat.

Els periodistes celebren un Sant Francesc de Sales de gran volada

J.B. / Tarragona

Amb una celebració de gran volada, i entre grans campanes, és com els periodistes tarragonins van festejar el patró, sant Francesc de Sales, ja que l'arquebisbe Jaume Pujol els va convidar a pujar al capdamunt del campanar de la catedral.

Enguany la trobada entre l'arquebisbe i la premsa es va avançar al dia 19 de gener a fi i efecte de poder donar compte, per part de l'arquebisbat, dels actes organitzats amb motiu de la clausura de l'Any Jubilar de Sant Fructuós i d'oferir-ne un primer balanç, davant de representants de fins a setze mitjans de comunicació diferents.

La trobada va començar a la capella de la Casa de l'Arquebisbat, amb la missa presidida per l'arquebisbe Jaume i concelebrada pel vicari general de l'arxidiòcesi, Mn. Miquel Barbarà, i l'ecònom diocesà, Mn. Joaquim Fortuny. En l'homilia, Mons. Pujol, després de fer una breu glossa de la figura de sant Francesc de Sales, que va qualificar de «veritable comunicador» i de pioner del periodisme, va incidir en l'important paper dels mitjans de comunicació i en la seva gran responsabilitat. També va agrair la gran cobertura informativa dispensada a l'Any Jubilar.

Després de la roda de premsa va haver-hi temps per departir afablement, arquebisbe, membres de la cúria diocesana i

informadors, tot compartint un pisco-labis. Així mateix es va poder veure exposada una col·lecció de nou peces de baix relleu en fang cru esmaltat que recreen la Passió de Sant Fructuós, obra del destacat escultor Antonio Oteiza, que l'ha regalat a l'arquebisbat. Aquesta creació de baixrelleus, feta amb un llenguatge contemporani i un estil proper a l'expressionisme, pròximament tindrà ubicació definitiva, probablement en una capella, encara per determinar.

Els assistents més agosarats van tenir

Molts periodistes van participar en la trobada.

ocasió, acompanyats de l'arquebisbe Jaume, de pujar al capdamunt del campanar de la catedral de Tarragona —fins a arribar a la campana més alta, la Capona— i gaudir d'una privilegiada i esplèndida vista panoràmica de la ciutat. La visita va comptar amb les explicacions històrico-arquitectòniques de Jesús Martínez, un dels campaners. Ni el mateix arquebisbe no va poder evitar la temptació de fer repicar una campana. Una bona experiència.

Residència Nostra Senyora de Fàtima al Tibidabo

- ✓ Instal·lacions amb espais enjardinats i de bosc molt amplis.
- ✓ Habitacions individuals amb bany i instal·lació per a TV i telèfon.
- ✓ Ampli menjador amb vistes panoràmiques.
- ✓ Capella, gimnàs, etc.

Equip humà de professionals: metge, assistent tècnic sanitari, assistent social, gabinet psicològic, podòleg, fisioterapeuta, terapeuta ocupacional i animació, perruqueria, personal assistencial i auxiliar.

Últims avenços informàtics, en el control postural i la localització de persones.

Disposem d'un nombre de places concertades amb la Generalitat de Catalunya.

La qualitat de vida de les persones grans és la nostra prioritat

FUNDACIÓ B. NOSTRA SENYORA DE FÀTIMA
 Carretera de Vallvidrera al Tibidabo, 102-104
 08035 Barcelona
 Tel. 934 343 630 - 609 101 344
 Fax 934 343 650
 e-mail: fundfatima@terra.es
 web: www.fundacionntrasrafatima.org

MALLORCA

Visita pastoral a Miramar-Vall de Sóller

■ «És un autèntic banc de prova de la caritat pastoral del bisbe», ha manifestat Mons. Jesús Murgui

Cristina Sánchez
Palmanyola

El 15 de gener passat es donava inici a la primera visita pastoral que el bisbe Jesús Murgui farà a les parròquies de l'arxiprestat de Miramar-Vall de Sóller i que es prolongarà fins al 15 de febrer. L'acompanyen el vicari general de Territori, Mn. Rafel Umbert, i l'arxiprest de Miramar-Vall de Sóller, Mn. Marià Gastalver. La primera trobada va tenir lloc a la parròquia de Palmanyola, i va aplegar els catequistes i professors de religió de les comunitats que conformen l'arxiprestat de Miramar-Vall de Sóller: Banyalbufar, Bunyola, Deià, s'Esgleietta, Esporles, Estellencs, Fornalutx, l'Horta, Palmanyola, Sóller, Port de Sóller i Valldemossa.

La reunió va constar de dues parts. En la primera els representants de les parròquies van explicar al prelat l'activitat quotidiana dels grups de catequesi, els projectes i les preocupacions dels agents de pastoral. Acte seguit, Mons. Murgui va encoratjar la tasca dels catequistes: «Sou els vertaders sembradors dels anys que han de venir», va assegurar. Al mateix temps, va recomanar augmentar la formació dels catequistes, a més d'intensificar l'espiritualitat.

En dies posteriors es reunirà amb els consells parroquials i d'economia de les diverses comunitats parroquials, amb els responsables de litúrgia i acció social de les parròquies. Al final de les eucaristies saludarà tots els assistents per encoratjar-los a continuar amb la tasca pastoral que tenen encomanada. També tindrà ocasió de tenir diverses converses amb els preveres de la zona.

Tal com ha comentat el mateix bisbe Jesús, la visita pastoral ofereix una ocasió singular perquè el bisbe pugui, personalment, acostar-se a la realitat de les parròquies i a aquelles persones que, a més dels

El bisbe va visitar Port de Sóller.

preveres, tant feels laics com consagrats, atenen els diversos serveis de la vida parroquial. D'aquesta manera, Mons. Murgui s'ha interessat pels projectes i dificultats, per la incidència dels programes i serveis diocesans, així com per oferir la seva paraula per orientar tasques i animar la renovació constant de la pròpia fe i vida cristiana, personal i comunitària. Mons. Murgui ha assenyalat, en la carta de presentació de la visita: «Demana a Déu que aquesta visita serveixi per conèixer més i fer present el meu ànim als qui estau especialment vinculats a les nostres comunitats parroquials enfortint així la nostra voluntat comuna de servir el Senyor, oferint la llum i l'amor que prové d'Ell als fills d'aquesta estimada terra de Mallorca.»

Amb motiu d'aquest esdeveniment, als arxiprestats se'ls ha ofert la possibilitat d'iniciar la preparació de la visita mitjan-

çant la posada a punt dels documents i llibres parroquials, a través de la realització d'un treball-informe de revisió i anàlisi de la pròpia realitat parroquial en els aspectes més importants, així com de fer partícip el conjunt de cada comunitat parroquial de l'esdeveniment, anunciant-lo i il·lustrant-ne els seus membres.

Un costum que ve d'antic

La visita pastoral és un costum antic, potenciat per múltiples Concilis Provincials d'Esglésies particulars; ara bé, en la forma que ara les coneixem van néixer en el Concili de Trento (1545-1563). A Mallorca aquestes disposicions es van posar en pràctica ben aviat de mà del canonista Dídac d'Arnedo l'any 1553. Hi va residir fins l'any 1572 i és el qui va fer les primeres visites a les nostres parròquies.

Mn. Pere Fiol, historiador, ha repassat les cròniques dels pastors que han passat per Mallorca: «Cada visita ens diu el dia i l'any que la fa. Ens descriu el que hi troba a cada parròquia, església, ermita, monestir, hospital... i entre el que diu, el que mana fer i el que prohibeix que es faci, ens van mostrant la situació material dels nostres pobles, les manifestacions socials que hi havia. De llavors ençà cada bisbe ha fet la visita pastoral.» Actualment la visita es fa de manera un xic diferent, ja que es posa més esment en les persones, en les activitats pastorals que es fan ja en l'àmbit parroquial o arxiprestal, mirant d'encoratjar la vida cristiana dels fidels.

Just començada la visita pastoral, el bisbe de Mallorca ha demanat als religiosos i religioses contemplatius de Mallorca la seva «pregària constant» per la visita pastoral que ha començat a l'arxiprestat Miramar-Vall de Sóller. En aquest sentit, ha ressaltat la vinculació d'aquestes contrades a la vida monacal, «santificades per dos grans contemplatius» i que van fer petjada a les terres d'aquest primer arxiprestat a visitar: el beat Ramon Llull i santa Caterina Thomàs.

La visita pastoral visibilitza el ministeri episcopal d'una forma única, ja que és el bisbe en persona qui presideix l'Eucaristia, predica la Paraula, atén i escolta els sacerdots i els feels cristians en cadascuna de les parròquies. Així, tal com afirma Mons. Murgui, «és un autèntic banc de prova de la caritat pastoral del bisbe, de la seva capacitat de servei a la seva Església, de l'ajuda real a la comunió eclesial envers l'interior de les parròquies i de la diòcesi i envers la sempre fecundatocitat eclesial». Al mateix temps demana una pregària per les comunitats parroquials que seran visitades, «perquè aquest esdeveniment serveixi per confirmar-los a tots en la fe».

Càritas rep 12.000 euros de l'Agrupació de Cadenes Hoteleres

C.S. / Palma

El president de l'Agrupació de Cadenes Hoteleres de Balears, Aurelio Vázquez, va lliurar dos xecs de 6.000 euros al director de Càritas de Mallorca, Mn. Antoni Vera, el dia 15 de gener. Aquesta donació s'emmarca en la crisi econòmica que afecta la nostra societat. L'import es destinarà als projectes d'atenció primària i acollida que intenten donar resposta a les demandes més urgents de persones necessitades: alimentació, allotjament, despeses de la casa, etc. Al mateix temps s'intenta fer un seguiment de les famílies o persones ateses perquè aquella situació de necessitat sigui resolta de la millor manera possible segons els recursos disponibles. Càritas Mallorca agraeix aquest gest «que demostra que la solidaritat avui, a pesar de la crisi, està

arrelada en el cor de moltes persones». A més, valoren aquesta donació com «una crida al món empresarial perquè els ciutadans que es troben en perill de marginació puguin afrontar amb més garanties la crisi que els afecta».

L'escola catòlica, contra les discriminacions a la concertada

C.S. / Palma

Escola Catòlica rebutja l'ordre de concerts que prepara la Conselleria d'Educació, a la vegada que denuncia les contínues discriminacions econòmiques que pateix l'ensenyament concertat i anuncia accions contundents. Marta Montfort, presidenta de la Patronal, afirma que la presentació, per part de la Conselleria d'Educació i Cultura, del text definitiu de l'ordre de renovació de concerts «ha estat la gota que ha fet vessar el tassó». «L'ensenyament concertat i, en conseqüència, el 36% dels alumnes de les Illes Balears, ve patint tota una sèrie de gravíssimes discriminacions tant pel que fa a la inversió en cada lloc escolar com en el finançament de recursos i ajudes a les famílies desfavorides».

Segons dades oferides per Escola

Catòlica, els centres concertats apleguen el 35% de l'alumnat total, però només compten amb un 27% del total de professors de les illes i reben un 23,90% del pressupost del Govern per als col·legis. Montfort va posar de manifest que gràcies a 46.339 alumnes que estudien en escoles concertades l'Administració s'estalvia fins a 51 milions d'euros l'any. D'altra banda, la patronal va recordar que la Llei Orgànica d'Educació recull que el tracte als centres públics i als concertats ha de ser igualitari. Per aconseguir aquesta finalitat, exigeixen acostar el percentatge d'alumnes atesos al de recursos públics rebuts, estendre les beques de menjador i transport als estudiants d'aquests centres, així com millorar la gestió i dotació econòmica dels programes de tercera llengua.

Lourdes

Ressons jubilaris a Lourdes

■ Els Amics de Catalunya Cristiana van celebrar el 150è aniversari de les aparicions de la Mare de Déu a Bernadeta amb quatre pelegrinatges especials al santuari francès

«Quan vaig arribar a Lourdes i vaig veure la imatge de Maria, tan coneguda però alhora tan nova, se'm va fer el primer nus a la gola: la seva túnica tan blanca, immaculada sense màcula, resplendent com el sol, amb el seu faixí blau cel i la corona de dotze estels al cap. La pregària a la capella del Santíssim, el Sant Rosari durant la processó de les torxes, les misses a la Gruta... han estat experiències inoblidables i viscudes amb moltíssima intensitat! A Lourdes passen les hores i els dies gairebé sense adonar-te. Tant és així que el darrer dia, després de la missa internacional a la basílica de Sant Pius X, no vaig poder reprimir les llàgrimes. Era l'emoció continguda de tres dies de pelegrinatge! Per això la tornada a Barcelona va esdevenir com una profunda meditació, que encara dura, de tot el que havíem viscut.»

ENRIQUE CALICÓ
Barcelona

«Anar a Lourdes en peregrinació és una riquesa espiritual immensa. Tornes a casa més acompanyada i commoguda. Per a mi, el moment més colpidor va ser poder assistir a la Gruta de la Mare de Déu, a les onze de la nit, tant a prop de la Verge, on en les intimitats de la nit totes les pregàries que portes al cor flueixen fàcilment. La mirada de la Mare de Déu és captivadora i encara la tinc molt present!»

M. CARMÉ SERRANO
Barcelona

«La sortida a Lourdes va ser molt agradable. En tot moment ens vam sentir molt a gust, amb un grup realment fraterne i un guia que va estar en tot moment pendent de tots nosaltres. De les moltes visites que hem fet al santuari francès, la del 150è aniversari ha estat sens dubte la més completa.»

JORDI SEGARRA I TERESA MIQUEL
Sant Andreu de la Barca

«Molts van ser els moments emotius del pelegrinatge que vaig fer a Lourdes amb els Amics de Catalunya Cristiana, però potser els més especials van ser les eucaristies a la Gruta amb pelegrins d'arreu del món. També em va impressionar la processó de les torxes, amb tanta gent i amb tant de silenci. En general tota la peregrinació va ser una experiència molt agradable. També el viatge i l'ambient del grup va ser realment gratificant.»

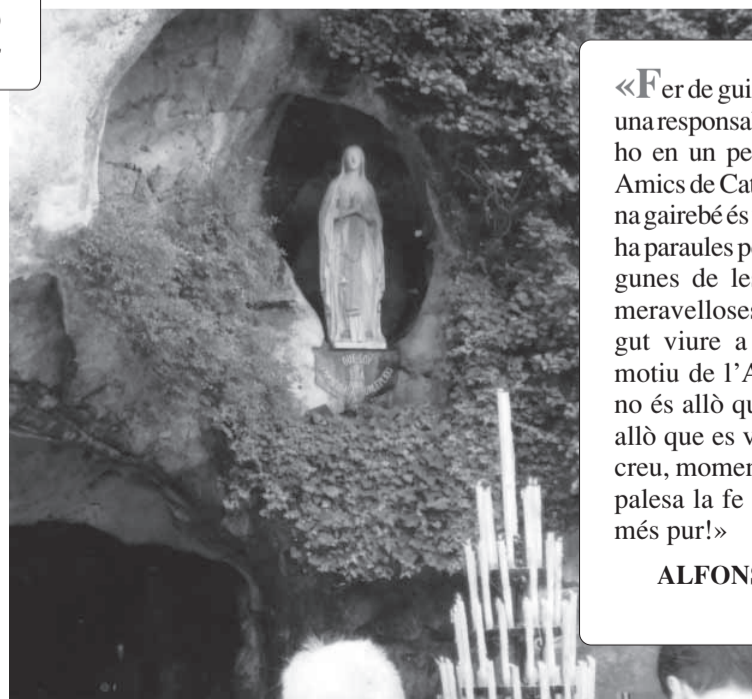
LUCÍA REDONDO
Blanes

«El pelegrinatge amb els Amics de Catalunya Cristiana ha estat per a nosaltres molt positiu, tant des del punt de vista espiritual com turístic. Com a fets més significatius destacaríem la participació en els rosaris. El primer dia vam seguir la comitiva, fent les pregàries, sense veure directament els malalts. El segon dia, en canvi, el vam viure des de l'esplanada del temple, amb la possibilitat de veure com els malalts s'apropaven davant de la Mare de Déu. Va ser una vista panoràmica excepcional! Va ser molt emotiu poder seguir el Rosari des de perspectives diferents, però el més important és pregar i donar gràcies a la Mare de Déu per la seva immensa misericòrdia.»

PILAR NOGUERA I PERE GRAU
Barcelona

«Feia molts anys que no havia tingut l'oportunitat d'anar a Lourdes, tot i tenir moltes ganes de fer-ho. Per això, en un primer moment, em va descol·locar tota aquella munió de botigues de tot tipus al voltant del santuari. Malgrat tot, aquella estranya sensació d'aclapament es va anar apaivagant de mica en mica i vaig poder viure el cap de setmana de manera molt espiritual i molt ple d'experiència interior. Ni la pluja ni la humitat van poder evitar que tingués una experiència encisadora. Tots els dies i en cada moment vaig tenir presents totes les persones estimades, amb problemes o sense, per a les quals desitjo sempre el millor. Vaig tenir la immensa sort de gaudir de Nostra Senyora, en soledat, a la Cova, en intensa comunió, sota una pluja fina i amb llàgrimes de goig. I allà hi eren tots, en aquella meravellosa experiència de «soledat en companyia», compartint pregària i sentiment, compartint amor i fe sota una llum d'esperança... I la Mare de Déu va somriure, en un somriure que era de benedicció!»

M. TERESA MARTÍNEZ
Barcelona

«Fer de guia turístic és tota una responsabilitat, però fer-ho en un pelegrinatge dels Amics de Catalunya Cristiana gairebé és un honor. No hi ha paraules per expressar algunes de les experiències meravelloses que hem pogut viure a Lourdes amb motiu de l'Any Jubilar. Ja no és allò que es pensa, és allò que es viu, allò que es creu, moments en què es fa palesa la fe en el seu estat més pur!»

ALFONS MIRALLES
Barcelona

cultura

La Fundació Joan Maragall publica «Cartes des de Barcelona» de Bonhoeffer

■ El teòleg luterà va liderar la resistència contra el règim nazi

Mónica García
Barcelona

La Fundació Joan Maragall va presentar un nou quadern de la seva col·lecció Cristianisme i Cultura, publicat conjuntament amb l'Editorial Claret, que aplega una selecció de les cartes que el teòleg Dietrich Bonhoeffer (1906-1945) va escriure quan, amb vint-i-dos anys, tot just acabada la carrera de Teologia, exercia com a vicari en pràctiques a Barcelona. Aquesta estada va ser decisiva per al pensament i l'actitud del futur pastor que plantaria cara al nazisme. Els autors de *Dietrich Bonhoeffer. Cartes des de Barcelona* són Josep M. Jaumà i Alexander Fidora. La presentació va anar a càrrec del P. Lluís Duch, monjo de Montserrat, i va comptar amb les intervencions de tots dos autors.

La Sala Casaldàliga de la Llibreria Claret va acollir les més de setanta persones que el 26 de gener es van aplegar per gaudir dels comentaris sobre el pastor Bonhoeffer, cèlebre per les seves cartes des de la presó i executat per Hitler l'abril del 1945. El P. Lluís Duch va fer un repàs de les cartes que el jove Dietrich va escriure a la seva família durant la seva estada a la capital catalana el 1928.

Va destacar les al·locucions que Bonhoeffer va dirigir a la comunitat luterana

Josep M. Jaumà, el P. Lluís Duch i Alexander Fidora.

de Barcelona, en les quals el religiós alemany assenyalava la importància d'una ètica cristològica que tingués com a referència els sentiments de Jesucrist, contextualitzats «aquí i ara». Aquesta contextualització «li costarà la vida en la seva Alemanya natal», va subratllar el P. Duch, tot al·ludint a la seva execució. Ja en la seva etapa a Barcelona, Dietrich Bonhoeffer va deixar en les seves cartes l'empremta d'una maduresa exemplar per un noi de 23 anys que sap el que vol i en qui ha confiat, va assegurar el monjo, «i això té un valor inapreciable avui dia».

Josep M. Jaumà, professor emèrit de

Literatura anglesa de la Universitat Autònoma de Barcelona, va explicar que el 1969 va comprar *Resistència i submissió*, de Dietrich Bonhoeffer, la lectura del qual el va obrir a una nova manera de veure i viure l'Evangeli. Segons el ponent, Bonhoeffer és com un arbre immens —les seves obres completes ocupen disset volums— i és en aquestes cartes de joventut on es pot admirar la força de les llavors que donarà, com a resultat, una vida molt ben travada.

L'autor del llibre va fer unes pinzellades sobre el període del pastor alemany a Barcelona fent referència a les descripcions

que Bonhoeffer fa de les festes de Sant Joan, les sardanes, les curses de braus, la processó del Corpus, els passejos per Collserola, les postes de sol a Montserrat... Per a Josep M. Jaumà, Bonhoeffer es llença amb entusiasme a tot i el centre de la seva activitat a Barcelona és la catequesi de la seva parròquia evangelista, on era feliç. Més tard, privat de llibertat, mantindrà la serenitat gràcies «a les relacions personals fermes i als records, que li permeten aguantar tot el que rep» a la presó.

Per la seva banda, el filòsof alemany Alexander Fidora, que ha prologat l'obra, va observar que, tot i ser una etapa alegre, discreta i despreocupada, l'estada barcelonina de Dietrich Bonhoeffer va tenir una importància cabdal per a l'evolució del seu pensament posterior. Només tres setmanes després d'arribar a Catalunya, el jove pastor alemany va escriure espantat: «La meua teologia s'està tornant humanística, com pot ser?» El prologuista va voler destacar el concepte de *bildung*, entès com a «formació autèntica, basada en l'experiència personal», i que sovint parteix de la vivència produïda per la trobada amb altres persones. Segons Fidora, aquest *bildung* és una part imprescindible de la seva concepció humanística i el dirigeixen cap als seus tres ideals: «L'ecumenisme, el pacifisme i el civisme.»

Es prorroga la mostra d'homenatge a Joan Hernández Pijuan a Montserrat

Redacció / Montserrat

L'exposició d'homenatge a l'artista barceloní Joan Hernández Pijuan (1931-2005), que es va inaugurar el 3 novembre del 2008 a la Sala d'exposicions Pere Daura del Museu de Montserrat (MDM), i que havia de finalitzar el dia 8 d'aquest mes, es prorroga fins al proper 22 de febrer. La mostra *Joan Hernández Pijuan. La distància del dibuix*, que recull algunes peces

inèdites, s'ha convertit en un homenatge pòstum del món de la cultura a un artista que fa de l'espai el gran protagonista. Està comissariada per Elvira Maluquer, vídua de l'artista.

L'obra d'Hernández Pijuan, depurada i profunda, es troba al marge de corrents, tendències o moviments artístics, condició que l'ha col·locat en una posició solitària i distanciada de les propostes dels seus companys de generació.

FILATÈLIA

per Enric Graupera

Abadia d'Einsiedeln

Suïssa va emetre el 2007 un segell dedicat a l'abadia d'Einsiedeln. Hi podem veure una imatge de l'abadia i de la Mare de Déu negra que s'hi venera. De la primitiva església consagrada el 948 hi ha poca informació, però la tradició explica que el bisbe que l'havia de consagrar va veure en somnis com Jesucrist la beneïa. El 14 de setembre se celebra la festa de la Dedicació angelical. Amb motiu d'aquesta festa, van començar a arribar devots de la Mare de Déu. Se sap que el 1466 hi van arribar 130.000 pelegrins. La victòria, el 1571, contra els turcs a Lepant va donar un gran impuls als pelegrinatges. Als segles XVII i XVIII es va construir l'actual monestir. Durant la Revolució Francesa, l'abadia va patir el saqueig. Anys més tard, la imatge de la Mare de Déu, que havia restat en un amagatall, va ser col·locada novament al cambriol.

La bona notícia...

Vetllem pel temple de la Sagrada Família

Francesc Gamissans

L'any 2008, el nombre de visitants al temple expiatori de la Sagrada Família de Barcelona ha disminuït en unes 100.000 persones respecte de l'any anterior, però ha superat per tercer any consecutiu la xifra de dos milions i mig de persones. Més concretament, durant el 2008 van passar pel monument d'Antoni Gaudí un total de 2.731.690 excursionistes, turistes o pelegrins. El temple de la Sagrada Família continua constituint el lloc turístic més atractiu i visitat de Barcelona, per damunt d'altres llocs, com ara el Museu del Barça, el Museu Picasso o el parc zoològic. El salt quantitatiu de visitants es va produir l'any 2002, amb unes 500.000 persones més que l'any anterior.

Ha estat molt discutit el pas de l'AVE per sota o pel costat del prestigiós monument. Una cinquantena de personalitats de l'àmbit econòmic, social i artístic de Catalunya han rebutjat sempre aquest pro-

jecte. Es considera una temeritat i una situació gravíssima que el tren d'alta velocitat circuli tan a prop d'un monument tan extraordinari.

Un expert científic, Josep Mata i Perelló, director del Departament d'Enginyeria Minera i Recursos Naturals, comenta: «Ningú no pot imaginar-se la construcció d'un túnel de l'AVE que passés pel costat de l'Alhambra de Granada o de la mesquita major de Còrdova. Construir un túnel al costat de la Sagrada Família —un dels monuments del Patrimoni de la Humanitat més admirat i visitat arreu del món— és una bogeria de resultats imprevisibles.» Això mateix opinen primeres figures mundials en geologia i arquitectura. Malgrat tot, sembla que el projecte discutit i rebutjat prospera, i la seva realització serà irreversible. Aquí, la bona notícia és que, des del cel, la Sagrada Família vetllí pel seu temple i que els turistes vinguts de tot arreu descobreixin la fe cristiana davant d'aquest santuari, únic en el món.

«L'home no perd la dignitat en el dolor»

■ La periodista Ninfa Watt analitza com el cinema tracta el patiment humà

Redacció / Madrid

«Hi ha un final sempre per a l'esperança en el dolor. En tot moment, també en aquest, l'home mereix respecte» per la seva dignitat, que no perd. A aquesta conclusió es va arribar el 23 de gener passat en la conferència *Dolor, dignitat i cintes de vídeo. L'experiència humana del patiment en el cinema*, que va pronunciar Ninfa Watt, periodista i professora d'Ètica i Deontologia professional a la Universitat Pontifícia de Salamanca. L'acte va tenir lloc al Col·legi Major Moncloa de Madrid, organitzat per l'associació CinemaNet. «El cinema sap explicar molt bé l'experiència profunda del dolor humà», va afegir. Tot i que, com en la vida real, «la clau és com l'afrontem».

La conferència es va desenvolupar en dos apartats. En la primera part, Watt va explicar com, en l'ésser humà, les necessitats i els valors estan jerarquitzats —des del fisiològic fins a l'espiritual— i el dolor és diferent en cada nivell. Així mateix, «la persona que se situa en un nivell superior és capaç» de suportar el patiment en els nivells inferiors. Amb això no feia referència a la fe, tot i que, al final de la conferència, va afegir que, «com a cristiana», situar-se en una perspectiva de fe «ajuda a superar-lo», seguint «el model de Crist».

El primer bloc va acabar subratllant que, davant de l'experiència compartida del patiment, hi ha una pila de respostes. Mentre n'hi ha que es queden en el rebuig i arriben a demanar la mort del qui pateix,

Ninfa Watt i Juan Luis Varela de CinemaNet.

Imatge de la pel·lícula «La escafandra y la mariposa».

d'altres, fins i tot «lluitant contra el que es pot, accepten serenament el que no es pot canviar» i ho assimilen. «Així —va apuntar la conferenciant—, podem viure el dolor amb esperança i fins i tot amb alegria, cosa que no vol dir ni que es busqui ni que se'n gaudeixi.»

Anàlisi de pel·lícules

Ninfa Watt va dedicar la segona part de la seva intervenció a analitzar algunes pel·lícules que són exemple de totes dues postures. *Mar adentro* (Alejandro Amenábar, 2004) reflecteix la fugida del dolor «per la recerca de la mort». Watt va separar el cas concret de Ramón Sampedro, «que resta en la intimitat», del «tractament a la pel·lícula, que és una apologia de l'eutanàsia, manipuladora» que, «amb

sentiments», defensa «que la vida no és digna si té dolor o malaltia». Més recent és *Camino* (Javier Fesser, 2008), que Watt va criticar perquè el director «adapta la realitat als seus prejudicis», en els quals no hi ha lloc per a la transcendència i «quan veu una resposta així, l'explica com l'escapatòria d'una víctima».

En l'altre extrem hi ha una altra pel·lícula recent, *La escafandra y la mariposa* (Julian Schnabel, 2007), basada també en un fet real: Jean-Dominique Bauby, editor d'*Elle*, que, després d'haver patit un infart cerebral, pateix la «síndrome del captiu», en què només pot moure una parpella però manté la seva ment intacta. Al llibre que va «dictar» amb l'ull, afirmava que aquell havia estat el millor període de la seva vida. Altres exemples menys recents són *A propòsit de Henry*

(Mike Nichols, 1991) i *Mi pie izquierdo* (Jim Sheridan 1989). Les tres pel·lícules subratllen el paper essencial que té «el suport familiar i terapèutic».

Amb motiu del col·loqui posterior, Ninfa Watt va aprofundir en el paper dels directors: «No poden aportar-hi el que no tenen, però un dubte ben explicat és molt vàlid.» En tot moment, va mostrar el seu «respecte enorme per l'ésser humà que cerca i no troba. El que no pot ser és el qui ataca allò que troben els altres».

CinemaNet és una associació sense ànim de lucre present a Barcelona i Madrid que es dedica a la promoció dels valors humans, cívics, familiars i educatius en el cinema, mitjançant premis de cinema, cinefòrums, conferències i debats. Aquest acte estava emmarcat en la V Mostra de Cinema sobre la Família.

Estil Estel:

recomanacions discogràfiques

★ Germà Seamus, *Mística celta*. Producciones de la Raíz.

Missatge de pau

El germà Seamus, que viu un estil de vida contemplativa en una comunitat monàstica situada a les muntanyes de Wicklow, a la costa oriental d'Irlanda, és conegut arreu del món pels seus discos de meditació i relaxació. A través de la seva veu melòdica i la seva bonica interpretació de la flauta i del *bodhrám* (tambor irlandès de pell), el germà Seamus transmet un missatge de pau. Els seus concerts captiven el públic en una atmosfera d'espiritualitat i d'art. Les cançons d'aquest disc, de música celta instrumental, van orientades a la recerca d'un mateix i del seu esperit.

★ Madredeus & A Banda Cósmica, *Metafonía*. Resistencia.

Renaixement musical

Un dels grups més emblemàtics de la música contemporània portuguesa, després de dos anys de silenci i rumors de desaparició, es presenta amb una nova formació (deu músics), liderada pel seu fundador Pedro Ayres Magalhães. *Metafonía* és un disc doble que aplega repertori antic i nou, amb atractives novetats tant en les veus (Mariana Abrunheiro i Rita Damásio), com en la instrumentació (l'arpa d'Ana Isabel Diaz, la percussió africana de Ruca Rebordã, la guitarra elèctrica de Sérgio Zurawski...). Com a convidat especial, s'ha comptat amb la participació del violinista Jorge Varrecoso.

★ Frank Sinatra, *Seduction*. Warner Music.

Una veu immortal

Frank Sinatra és considerat una de les icones més importants del segle XX. Cantant, actor, productor, director... va deixar una marca indeleble en la història de l'art. La seva trajectòria discogràfica el va portar a vendre més de 500 milions de discos arreu del món, xifra rècord només igualada per The Beatles, Elvis Presley i Michael Jackson. En aquest disc recopilatori de cançons d'amor, podem delectar-nos una vegada més amb la veu llegendària de Sinatra. S'hi troben temes clàssics com *Then Suddenly Love, I've Got You Under My Skin, A Fine Romance* o *They Can't Take That Away From Me*.

★ Esencia, *La cultura del sueño*. Coagrama Music.

Valors per viure

«Parlen d'un món sense sentiments refugiat en la soledat i la insolidaritat, però, per sort, la resistència de persones que es neguen a deixar d'exercir com a humans fa valorar els temps en què ens ha tocat viure. Els petits detalls són preludi de grans gestes i tot fet o esdeveniment té una base: l'essència.» D'aquesta manera, el grup musical Esencia defineix el seu ideari artístic i l'esperit que amaren totes les seves cançons. A l'àlbum *La cultura del sueño*, els seus sis components ofereixen temes com *Refugiados, Navio do Terra, Brujería* o *El Jardín del Recuerdo*.

Resums recollits dels llibres

*Història de la persecució religiosa a Catalunya 1936-1939 i
Les llàgrimes del cardenal Vidal i Barraquer que oferim a tots els lectors*

El dia 11 de febrer del 1939 tot Catalunya recuperà la llibertat religiosa

El dia 11 de febrer del 1939, després de trenta-dos mesos de persecució a l'Església, la llibertat religiosa onejà en tots els pobles de Catalunya. Però, els perseguïdors de la fe encara deixaren sang calenta al peu de la mateixa frontera, abans de fugir a França. La sang de fra Anselmo Polanco, bisbe de Terol, i el seu vicari general, Mn. Felipe Ripoll, assassinats al barranc dels Tretze, prop de Pont de Molins (Figueres) el dia 7 de febrer, i també cinquanta persones més arrossegades de les presons de Barcelona. Recordem, així mateix, les víctimes del santuari del Collell i de diferents tocoms dels Pirineus. Amb Mons. Polanco sumen cinc els bisbes que sofriren martiri en terres catalanes, per la sola acusació de ser apòstols de Jesucrist. Una vergonya per a la nostra història.

Parlem de fa setanta anys. La sagrant persecució religiosa que sofriren les famílies cristianes durà del 20 de juliol del 1936 a l'11 de febrer del 1939. És la més gran ofensa feta a Catalunya en el transcurs de la història. El dia 20 de juliol del 1936 va esclatar a la nostra pàtria una revolució atea-marxista en la qual una de les seves consignes era la destrucció de la fe cristiana. Els comitès que s'establiren a cada poble i barri de ciutat usurparen tots els poders polítics, judicials, i econòmics, i una de les seves primeres accions fou l'assalt de temples i santuaris, i la destrucció d'altars i imatges, una criminal desfeta de béns històrics, herència dels avantpassats. La consigna de la revolució era desfer la fe cristiana a Catalunya i a tot Espanya.

Els sacerdots i religiosos foren perseguïts a mort i molts d'ells prèviament martiritzats. També centenars de fidels cristians, pacífics ciutadans, pares de família i joves fills del poble, caigueren víctimes de la diabòlica consigna d'esborrar a Catalunya el nom de Déu i de l'Església. A l'Església li foren preses les escoles religioses i perseguïts els professors, molts d'ells assassinats. Una gran ofensa a la cultura del poble de Catalunya.

Per a les famílies cristianes foren tres anys de persecució, de por i d'assetjaments. El seu consol era el rès del Sant Rosari, en silenci, amb les portes tancades, demanant a Déu i a la Verge la pau i la llibertat religiosa. A cada poble i ciutat de Catalunya a mesura que entraven les tropes anomenades «nacionals» el mes de gener i febrer del 1939 quedà garantida la llibertat de culte, i el poble català va poder tornar a obrir els temples i santuaris profanats, i esperar la tornada dels sacerdots amagats i exiliats durant aquells trenta-dos mesos per escapar de la persecució i de la mort.

Les famílies cristianes, amb molta devoció, netejaren els temples requisats, els repararen degudament, i hi feren construir, pas a pas, nous altars i imatges i amb gran il·lusionament rescataren dels amagatalls algunes imatges, especialment de la Mare de Déu, amagades per la fe del poble català en pallers, corrals i barraques. Entre aquestes, recordem la imatge de la Moreneta, guardada en un lloc secret del cenobi per l'abat Marcet, abans de fugir del monestir. El silenci de Montserrat durant trenta-dos mesos és la més gran ofensa a la nostra pàtria.

Jesús Sagrimentat pogué tornar als sagraris. Durant els anys de la persecució, els sacerdots en la clandestinitat feien arribar l'aliment de la fe als devots cristians en la solitud dels boscos i en el silenci de moltes llars. Les famílies, en gaudir de la llibertat religiosa, pogueren recuperar els sagraments, batejar els infants, escoltar de nou la paraula de Déu, pogueren assistir a la santa missa i pregar per totes les víctimes que sofriren d'una forma innocent els terrors de la guerra i de la revolució. Era l'hora de la pau, de la germanor, de l'oblit, unes virtuts difícils de complir en aquells anys tumultuosos.

Milers de sacerdots, religiosos, pares de família i joventut perseguïts per la revolució del 1936, amagats als boscos, exiliats o fugitius a

l'altra Espanya, a partir de febrer del 1939 pogueren tornar a casa amb llibertat i refer les famílies desfetes. Així mateix, l'Església recuperà les escoles que havien estat usurpades a les institucions religioses, i múltiples centres culturals i propietats diverses.

Milers de famílies catalanes aplaudiren la pau amb llàgrimes als ulls. Els joves que havien estat mobilitzats per la guerra civil, tant els que s'incorporaren a la força com els que desertaren, pogueren tornar a casa seva i abraçar els seus pares i la promesa, a treballar i a divertir-se en pau. S'obriren de nou les fàbriques col·lectivitzades per la Revolució social i política, els seus amos pogueren recuperar les propietats robades, el pagès tornà a treballar la terra amb alegria i els pescadors es feren de nou a la mar, sense perill.

Nosaltres, com a catòlics, en aquest 2009 ens hem d'alegrar de la llibertat religiosa aconseguida pels nostres avantpassats. Fou una pena que l'abril del 1938 no fos escoltat el sector moderat republicà que desitjava pactar una pau després que les tropes «nacionals» arribaren a Vinaròs, i deixaren aïllada Catalunya. Tenien la guerra perduda. El sector bèl·lic s'hi oposà. Hauríem estalviat la batalla de l'Ebre, els seus 50.000 morts i hauria facilitat la convivència ciutadana. «Per una sincera pau és preferible un pacte a una derrota», havia dit el cardenal Vidal i Barraquer des de l'exili.

Els catòlics catalans hem de recordar el dia 11 de febrer del 1939, la data en què oficialment s'acabà la guerra a Catalunya i, al mateix temps, la persecució religiosa. Actualment la gran majoria dels catalans, a causa de l'edat, no visqueren aquella efemèride, però els fills i els néts quan posen les mans sobre la història, han de guardar un respecte i un fervorós record als avantpassats, fidels a l'Església i ansiosos de pau i de concòrdia.

Francesc A. Picas

«L'adquisició de coneixements és un fet natural i continu en les persones»

■ **Muntsa Lamúa, coordinadora d'A-12 Estudis i Recerca Interuniversitària**

Miquel Àngel Codina

Muntsa Lamúa és llicenciada en Geografia i Història per la Universitat de Barcelona. A més d'impartir classes, es dedica a la formació permanent de la gent gran des de fa uns vint anys. És la vicepresidenta de l'Agrupació d'Aules de Formació Permanent de la Gent Gran de Catalunya (AFOPA). Parlem amb ella sobre A-12 Estudis i Recerca Interuniversitària, una iniciativa formativa que va néixer l'octubre del 2008 i de la qual és la coordinadora.

—Quins són els objectius d'A-12 Estudis i Recerca Interuniversitària?

—El propòsit fonamental de l'espai A-12 és donar cobertura a les necessitats intel·lectuals i humanístiques d'estudiants amb possessió d'un bagatge cultural desenvolupat i sòlid, que tinguin el desig d'incrementar els seus coneixements de manera compromesa i activa, i que estiguin oberts a la pluralitat de la realitat social que els envolta. Va adreçat a totes aquelles persones que vulguin continuar formant-se, sense fer distincions d'edat, gènere, ètnia, religió, situació física o qualsevol altre condicionant. L'A-12 vol ser un punt d'estudi i d'investigació on convergeixin aquests interessos intel·lectuals i humanístics de grups d'estudiants adults, aplegats per treballar i continuar la seva formació en comú.

—Quins han estat els artífexs que han fet possible aquest projecte?

—D'una banda, la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna (URL), representada pel seu degà, Dr. Climent Giné, i per la professora Dra. Carme Solé i, de l'altra, l'Agrupació d'Aules de Formació Permanent de la Gent Gran de Catalunya (AFOPA), entitat que treballa en la difusió i creació de centres de formació per als sèniors arreu de Catalunya.

—Es tracta d'una iniciativa pionera a casa nostra?

—Sí. L'A-12, tant per la seva ideologia com pel seu plantejament acadèmic i metodològic, és un centre pioner, no només a Catalunya sinó a l'àmbit de l'Estat espanyol. És un projecte ambiciós i agosarat que espera progressar per aportar, amb el seu esforç, una forma nova d'entendre la formació, la informació i, per damunt de tot, afavorir que les relacions entre les persones siguin obertes i basades en la comprensió i la tolerància, aspectes que, sense cap mena de dubte, s'obtenen per l'assimilació d'un coneixement lliure i sense pertinença a cap ens o ideologia exclusivista.

—Neix amb una clara vocació globalitzadora.

—Efectivament. L'A-12, a més d'oferir la possibilitat d'estudi i adquisició de coneixements, obre la porta al camp de la investigació, tant a nivell personal com d'equip. Presenta una clara vocació que ultrapassa l'espai català; una orientació vers altres comunitats, no només espanyoles o europees, sinó d'àmbit mundial, per

la qual cosa fomenta l'aprenentatge i millora de les llengües estrangeres entre l'alumnat per facilitar la comunicació i l'intercanvi personal, cultural i de treball amb altres països. En una circumstància globalitzadora com l'actual, els estudis han d'estar en sintonia per projectar en els alumnes la inquietud de voler saber, d'adquirir una visió més completa i global, per poder comprendre i entendre la societat en què viuen i conèixer aquelles altres societats que, tot i que allunyades geogràficament, incideixen de manera contundent en la pròpia.

—Quins són els seus trets característics?

—Ser una resposta a las necessitats de formació existents en una societat plural; oferir un corpus formatiu bàsic de caràcter superior que afavoreix el coneixement del món actual; coordinar el contingut de les diverses matèries en favor d'un coneixement el més complet possible, evitant la fragmentació i la dispersió; crear les condicions apropiades per a la transmissió dels coneixements i l'establiment de línies de treball i de recerca transdisciplinàries, multidisciplinàries i interdisciplinàries; presentar un tipus de formació on el diàleg, la participació i l'esperit analític i crític siguin factors determinants; promoure la intergeneracionalitat i la interculturalitat en el si de la nostra comunitat d'estudiants, i fomentar la projecció interuniversitària per col·laborar i compartir activitats amb altres universitats i centres de formació superior.

—Per què se l'anomena, abreuja, A-12?

—Per facilitar-ne la denominació. És una forma fàcil i directa. El seu nom complet, A-12 Estudis i Recerca Interuniversitària, conté una significació que la descriu i expressa allò que desitja ser. A perquè és la primera lletra dels alfabetos de les cultures gregues i llatines, de les quals ens hem nodrit i en som referents. També ho és de la paraula *aula*, espai físic de reunió i d'aprenentatge i perquè el seu pictograma es relaciona amb el d'una autopista o autopista traçada per arribar a una destinació. L'A-12 és un camí conductor a fites culturals i humanistes. I 12 perquè és el nombre que expressa la totalitat, el coneixement i

la idea d'allò que és universal.

—Quines són les àrees d'estudi que s'hi duen a terme?

—Les àrees d'estudi de l'A-12, que estan dissenyades atenent les circumstàncies actuals, inclouen qüestions socials (dimensió espacial, cultural, jurídica, política, laboral...), humanístiques, científiques i tècniques, tot remarcant el caràcter interdisciplinari de la formació. Posa també

un èmfasi especial en el foment i desenvolupament de tècniques i habilitats per realitzar treballs intel·lectuals i pràctics. Com a conseqüència, s'incentiva l'adquisició d'habilitats en les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) i en les llengües estrangeres.

—Diu la dita que «mai no és tard per aprendre». Això es fa realitat a A-12?

—Evidentment. Però, què significa mai

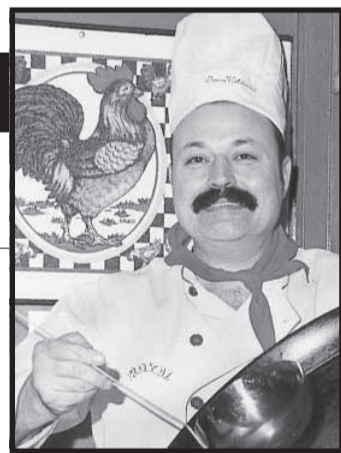
no és tard per aprendre? Els nostres alumnes no tenen a la seva ment la idea de termini que, sovint, la societat ens vol imposar. Per a tots els que formem part de l'A-12, la formació, l'adquisició de coneixements és un fet natural i continu en les persones. Mai no ens hem plantejat si és tard o d'hora. Simplement és un mitjà per fruir aprenent, d'evolucionar i millorar intel·lectualment, personalment i socialment. Una evidència molt aclaridora és com ha evolucionat el terme *formació*. Avui dia entranya un concepte molt ampli: una educació continuada o, si es vol, «educació al llarg de la vida», traduïnt literalment de l'anglès *lifelong learning*. Cal subratllar que tots els alumnes que participen de manera activa en els nostres cursos reben un certificat d'aprofitament. El proper mes de març, iniciarem el segon semestre.

—Qui vulgui més informació sobre el tema, a on es pot adreçar?

—Al nostre despatx, que està situat al carrer Comte Borrell 307, baixos -08029 Barcelona, els dilluns, de 10.00 a 13.00, o dimecres, de 18.00 a 21.00. O bé, trucant al tel. 934 399 459 o enviant un missatge a la nostra adreça electrònica: a12.estudis@gmail.com

LES RECEPTES DE

JOAN
Villaró

Sempre aprenem alguna cosa

Segons em va comentar Pedro, el cuiner de la cambra freda, aquells mesos al restaurant on treballàvem havien estat els més intensos dels seus últims anys. Hi va trobar l'amor de la seva vida, la Patrícia. Hi va viure una gran experiència com a bussejador i va estar de sort amb un dècim de loteria.

A la mateixa cuina hi havia l'ajudant Ramon, que un dia em va preguntar amb certa timidesa: «Xef Joan, per a què serveix el vinagre de Mòdena?» «Ramon, m'agrada molt que preguntis sempre que vulguis saber alguna cosa. Aquest vinagre combina molt bé amb les amanides, les vinagretes i alguna salsa. És una joia dins la cuina.» El jove va agrair molt la meua explicació.

ESCOLA DE CUINA JOAN VILLARÓ

c/ Emili Botey, 5, local 2 - 08400 Granollers

Tots els interessats a adquirir el seu llibre *Aprèn amb mi* truqueu al tel. 938 793 402 • www.joanvillaro.e.telefonica.net

El Vaticà posa en marxa el seu canal a Youtube

■ S'hi reproduïxen discursos del Papa i informació sobre les activitats de la Santa Seu

ACI
Ciutat del Vaticà

Quan es va presentar el 23 de gener passat el missatge de Benet XVI amb motiu de la 43a Jornada Mundial de les Comunicacions Socials, el P. Federico Lombardi, director de la Sala de Premsa de la Santa Seu, va donar a conèixer el llançament d'un nou canal a Youtube (www.youtube.com/vatican) on es reproduïxen els discursos del Papa, així com la informació generada per la Santa Seu.

En la conferència de premsa, el P. Lombardi va explicar que el Centre Televisiu Vaticà (CTV) i Ràdio Vaticana «d'un temps ençà segueixen amb atenció el desenvolupament del món de les comunicacions socials i han vist la importància de col·locar a internet la seva contribució —imatges, so i text— sobre l'activitat del Papa i els esdeveniments vaticans. És una evolució natural que correspon a la presència de l'Església al món».

Després d'explicar l'evolució del treball que s'ha dut a terme per arribar a aquest punt, el sacerdot jesuïta va assenyalar que «ara que la producció de videono-

Imatge de la pàgina web.

tícies és prou estable i està organitzada la traducció de textos d'una manera regular i disponible en llengües diverses, podem fer un pas més enllà, totalment natural, en el qual oferim aquest servei no només a un públic essencialment catòlic, sinó a un públic més ampli, pràcticament global».

El P. Lombardi està convençut que hi ha persones «atentes i sensibles, interessades en els missatges, propostes i posicionaments sobre els grans problemes del món d'avui d'una autoritat moral d'alt nivell com és el Papa i, en general, l'Església catòlica». Així mateix, el P. Lombardi

va precisar que «l'elecció de Youtube com a plataforma adaptada per fer-se present a la xarxa, en un dels grans "areòpags" de la comunicació del món d'avui, i fer-se present amb regularitat, permet oferir una font de referència contínua».

El director de la Sala de Premsa de la

Santa Seu va afirmar també que el canal conté videonotícies sobre l'activitat del Papa i els esdeveniments vaticans que no sobrepassen els dos minuts, serà actualitzat diàriament (una mitjana d'una o dues vegades al dia) i s'oferirà en anglès, espanyol, alemany i italià. Així mateix, la notícia principal tindrà tres *links*: Ràdio Vaticana, el *Bolletino* de la Sala Stampa de la Santa Seu i *L'Osservatore Romano* en la llengua respectiva.

Després de comentar que «el llançament d'un canal com aquest és, evidentment, l'inici d'un camí», el P. Lombardi va manifestar que «amb la col·laboració de Google podem preveure nous desenvolupaments i millores per a l'oferta de continguts, així com en l'aspecte tècnic». Finalment, va assenyalar que «el Papa ha estat personalment informat del nostre projecte i l'ha aprovat amb la seva habitual gentilesa i cordialitat. Això representa per a nosaltres un encoratjament importantíssim».

Segell dedicat a Benet XVI.

Segells amb els rostres de set Papes

AICA / Ciutat del Vaticà

Amb l'objectiu de celebrar els vuitanta anys de l'existència de l'Estat de la Ciutat del Vaticà, el Correu local va emetre el 10 de febrer passat una sèrie de set estampes filatèliques, amb un valor de 0,65 euros, amb els rostres de set Papes. Els segells duen el rostre dels set Pontífexs que es van succeir com a Caps de l'Estat Vaticà des del 1922 fins a l'actualitat: Pius XI, Pius XII, Joan XXIII, Pau VI, Joan Pau I, Joan Pau II i Benet XVI.

L'emissió d'aquests segells va tenir lloc un dia abans de l'aniversari de la signatura dels Pactes del Laterà, l'11 de febrer del 1929, que garanteixen la sobirania plena de l'Estat de la Ciutat del Vaticà. El Correu Vaticà ha emès també un fulletó que reproduïx un mapa de l'Estat, la plena sobirania del qual és garantida pel tractat signat fa vuitanta anys per l'aleshores secretari de l'Estat Pontifici, cardenal Pietro Gasparri, i pel president d'Itàlia, Benito Mussolini. Així mateix, el text original del tractat s'exposarà en una mostra sobre els vuitanta anys de l'Estat Pontifici que s'inaugura el 12 de febrer.

Presentació del catàleg de manuscrits hebreus a la Biblioteca Vaticana

VIS / Roma

El 30 de gener es va presentar a Roma el volum *Hebrew Manuscripts in the Vatican Library: Catalogue* («Manuscrits hebreus a la Biblioteca Vaticana: Catàleg»). A l'acte van intervenir-hi, entre d'altres, el cardenal Raffaele Farina, arxiver i bibliotecari de la Santa Església Romana; Mordechai Lewy, ambaixador d'Israel davant de la Santa Seu; Mons. Cesare Pasini, prefecte de la Biblioteca Apostòlica Vaticana; Mons. Gianfranco Ravasi, president del Pontifici Consell per a la Cultura, i Benjamin Richler, exdirector de l'Institut de Microfilms de Manuscrits Hebreus de la Biblioteca Nacional i Universitària Jueva.

El volum, recentment publicat per la Biblioteca Vaticana, constitueix «un exemple significatiu de cooperació entre institucions culturals de la Santa Seu i d'Israel». Es tracta del catàleg de tots els manuscrits vaticans escrits en hebreu, un total de 800, distribuïts en 11 fons, realitzat per l'equip

Mons. Ravasi contempla alguns dels manuscrits.

científic de l'Institut de Microfilms, que s'ocupa de conservar i estudiar els microfilms de manuscrits hebreus escampats arreu del món.

L'obra, de gran valor, ja que es publica després de més de mig segle de l'inventari analític elaborat per Umberto Cassuto (Moshe David Cassuto, 1883-1951), és el primer catàleg des del *Catalogus* publicat al segle XVIII per Giuseppe Simonio Assemani, «primer custodi» de la Biblioteca Vaticana.

Amanida de patates al pernil amb codonyat

INGREDIENTS:

1 kg de patates,
1 os de pernil, 1 ceba,
herbes (pastanaga,
fonoll, llorer), pebre dolç,
pernil dolç, codonyat,
formatge,
1 litre d'oli d'oliva,
1/4 de litre de vinagre de
Mòdena i 4 anxoves

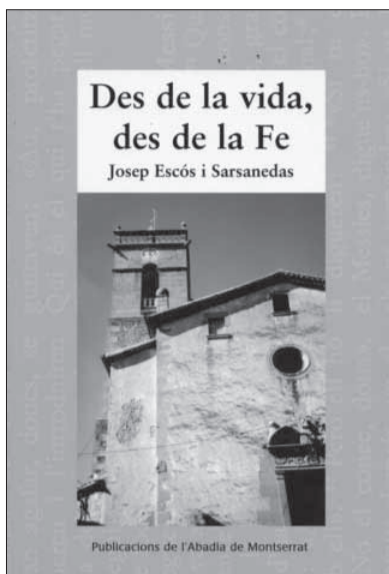
PREPARACIÓ:

Bulliu un quilo de patates amb pell dins d'aigua amb un os de pernil, una ceba i un lligat d'herbes. Quan estiguin al punt, escorreu-les i deixeu-les refredar. Després, peleu-les, talleu-les a rondaxes i poseu-les en cada plat. A sobre, espolvoreu-hi una mica de pebre dolç, i afegiu-hi unes tires de pernil dolç tallat ben fi. Combineu-ho amb uns quants daus de codonyat i uns quants daus de formatge.

Per amanir: en un recipient, poseu-hi un litre d'oli, un quart de litre de vinagre de Mòdena i quatre anxoves ben picades. Sacsegeu bé l'ampolla perquè es barregi tot bé i amaniu cada plat.

Si teniu algun dubte d'aquesta recepta Joan Villaró us atindrà al tel. 938 793 402.

Llibres

Referències evangèliques

Aquest llibre és el recull dels escrits que Mn. Josep Escós va publicar al *Full parroquial* de Navarcles (Bages) entre els anys 1999 i 2005. La temàtica és variada i ben sovint respon a alguna situació política o religiosa del moment. La majoria dels articles tenen alguna referència evangèlica (o bíblica en general). L'estil de l'autor «no es perd per les branques: es concentra en el tronc de l'arbre que aguanta els principis bàsics del cristianisme», afirma al prefaci Anscari Manuel Mundó.

▶ **Josep Escós i Sarsanedas, *Des de la vida, des de la fe*.** Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Montcada i Reixac 2008, 333 pàg.

Memòries de Mn. Josep Dalmau

Josep Dalmau, rector de Gallifa, és un sacerdot controvertit. En aquest llibre de memòries es defineix ell mateix com «un capellà rebel, un sacerdot lliure», perquè ha intervingut en política, ha practicat des de sempre l'ecumenisme religiós, ha estat processat i condemnat per problemes civcopastorals. Amb un estil àgil i amè, aquest primer volum de les seves memòries evoca el temps d'infantesa i joventut, els anys de formació i les primeres actuacions polèmiques com a sacerdot.

▶ **Josep Dalmau, *Un capellà rebel, un sacerdot lliure. Memòries (1926-1969)*.** Proa, Barcelona 2008, 348 pàg.

Anàlisis filosòfiques

En la línia del pedagog Romano Guardini, el filòsof Alfonso López Quintás aplica a qüestions pedagògiques les anàlisis filosòfiques que va realitzar en diverses de les seves obres. Amb un mètode suggeridor, ensenya a descobrir la trobada, els valors, les virtuts i l'ideal veritable de la vida. Aquest quàdruple descobriment ens permet aclarir el que és la llibertat creativa, el sentit de la vida, el llenguatge i el silenci, la funció de l'afectivitat en l'ésser humà i el pensament relacional, entre d'altres temes.

▶ **Alfonso López Quintás, *Descubrir la grandeza de la vida*.** Editorial Desclée De Brouwer, Col·lecció A los Cuatro Vientos, Bilbao 2009, 260 pàg.

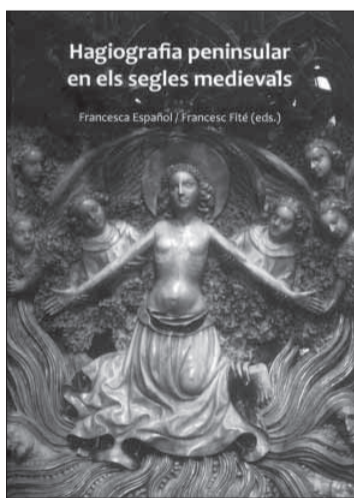
Inventors catalans

Sabeu qui va inventar el telègraf elèctric; la vacuna contra el còlera; el primer submarí *Ictíneo*; l'hidròmetre; el gasogen d'aspiració? Sabeu que tots aquests científics eren catalans? Des dels clàssics medievals fins a l'actualitat, *Inventat en català* fa un repàs de les descobertes fetes per científics del nostre país. El llibre descobrirà figures emblemàtiques de la ciència més recent com Ramon Margalef o Joan Oró, a més de científics en actiu com Valentí Fuster, Anna Veiga, Joan Massagué, Eudald Carbonell...

▶ **Maria Josep Picó, *Inventat en català*.** Editorial Mina, Col·lecció Llibres d'Òmnium, Barcelona 2008, 166 pàg.

Estudis sobre sants

Aquest llibre recull les trobades d'estudiosos de l'art, en el marc de la Universitat d'Estiu (la Seu d'Urgell) en les edicions 2004 i 2005 promogudes per la Universitat de Lleida. Aplega un total d'onze estudis que tracten des de perspectives molt diverses temes medievals en els regnes peninsulars sobre hagiografia, iconografia d'alguns sants (sant Vicenç Ferrer, santa Isabel d'Hongria, sant Lluís de Tolosa, sant Tomàs de Canterbury, etc.), la instrumentalització d'aquests arquetips cristians per part dels ordes religiosos, la naturalesa i culte de les relíquies marianes, etc. (Ramon Ribera)

▶ **Francesca Español y Francesc Fité, *Hagiografia peninsular en els segles medievals*.** Edicions de la Universitat de Lleida, Lleida 2008, 288 pàg.

El llop

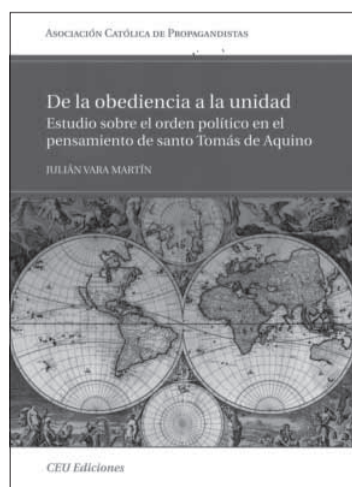
Entre els arbres d'un bosc nevad, dins de la cruera del fred hivern, viu el nostre protagonista: el llop, un predador famolenc. A través dels ulls del llop, el lector viatja pel paisatge glaçat, comprèn la ferocitat de l'animal i l'acompanya en el repte. Tanmateix, un ensopoc desafortunat posa a prova la seva naturalesa, i el porta a batre's entre la vida i la mort. Aquesta novel·la breu és una bonica reflexió sobre l'animal, l'home i la natura.

▶ **Joseph Smith, *El lobo*.** Editorial Mondadori, Col·lecció Literatura Mondadori, Barcelona 2009, 121 pàg.

Obediència política

Aquest llibre té com a finalitat mostrar la condició i naturalesa de l'obediència i, molt singularment, de l'obediència política, en el pensament de sant Tomàs d'Aquino. La seva importància rau en el fet que estableix la mesura real de la virtut de l'home, perquè disposa l'home per obrar bé en el lloc real en què fa la seva vida: l'àmbit comunitari. El seu autor, Julián Vara Martín, és doctor en Filosofia del Dret, professor titular de Teoria i Filosofia del Dret a la Universitat CEU Cardenal Herrera.

▶ **Julián Vara Martín, *De la obediencia a la unidad. Estudio sobre el orden político en el pensamiento de santo Tomás de Aquino*.** CEU Ediciones, Madrid 2008, 143 pàg.

Món de desigualtats

Professor de Sociologia, especialitzat en temes de medi ambient, Joaquim Sempere ens convida a reflexionar sobre viure *Mejor con menos*. El consum massiu propi del capitalisme arrossega centenars de milions de nous adeptes en els països emergents, mentre que milers de milions més resten marginats del festí consumista en un món de desigualtats escandaloses. Aquesta situació, que propicia el tremend impacte de l'empremta ecològica humana, amenaça de portar-nos al col·lapse.

▶ **Joaquim Sempere, *Mejor con menos. Necesidades, explosión consumista y crisis ecológica*.** Editorial Crítica, Col·lecció Noema, Barcelona 2009, 268 pàg.

Libres per als més joves

Un joc molt divertit

L'Edu, el nostre petit protagonista, ha inventat un joc molt divertit: amaga el cap sota un barret; els ulls, sota unes ulleres de sol; la boca, darrere d'un llibre; les orelles, darrere del seu ós de peluix i del seu pallasso de tela; una papallona se situa damunt del seu nas... Què amaga darrere de la seva esquena? Mira, les manetes del petit Edu! Un llibre endevinaller per descobrir el cos, recomanable per a infants a partir dels divuit mesos. Enquadernat en cartoné, les seves pàgines són de cartró plastificat.

Linne Bie (text i il·lustracions), Què amaga el petit Edu? Editorial Joventut, Col·lecció El Petit Edu Barcelona 2008, 12 pàg.

Aventures fascinants

Matthew Henson i el capità Peary emprenen, l'estiu del 1908, el viatge cap a la conquesta del pol nord. Tots dos tenen planejat creuar la immensa terra de Groenlàndia, en condicions de fred extrem, i arribar a llocs recòndits on ho ha estat mai ningú. En aquesta nova col·lecció, la història s'explica com una novel·la. S'hi inclou un quadern de documentació amb fotografies. Altres títols són: *Sota la sorra d'Egipte. El misteri de Tutankamon* o *A la recerca del riu sagrat. Les fonts del Nil*.

Philippe Nessmann (text) i Olivier Audy (il·lustracions), En perill de mort. La conquesta del pol. Editorial Bambú, Col·lecció Descobridors del Món, Barcelona 2008, 144 pàg.

Endevinar paraules

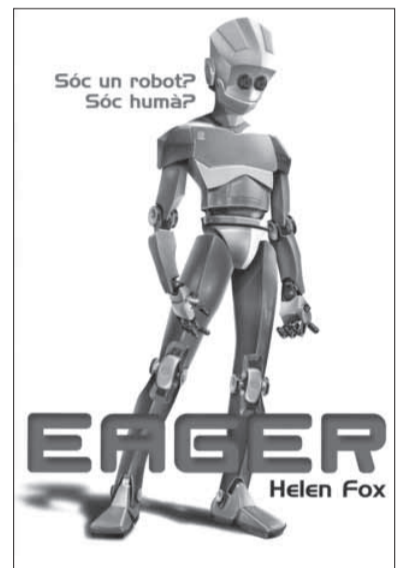
L'objectiu d'aquest llibre és que els més petits de la casa completin els diferents poemes amb la paraula que hi falta. Els poemes estan classificats en quatre apartats: coses de vestir, de menjar, de jugar i de casa. Els infants s'han de fixar molt bé en els dibuixos i jugar a endevinar el mot en qüestió. Els adults també hi poden col·laborar i ajudar-los a completar els poemes. De vegades, la paraula clau és *mitjons, sopa, bicicleta, escombra...* Un volum recomanable per a infants a partir dels sis anys.

Lola Casas (text) i Mercè Arànega (il·lustracions), Tu acabes els poemes. Editorial Edebé, Col·lecció Albums Il·lustrats, Barcelona 2008, 64 pàg.

Robots sorprenents

En un món futur, la tecnologia ha millorat la vida de la humanitat: el treball físic ja no és necessari; els robots se n'encarreguen a les fàbriques i a les cases. Però són màquines limitades i no són capaces de pensar per elles mateixes. És aleshores quan confien l'Eager a la família Bell. L'Eager, el primer prototipus EGR3, és un model diferent, capaç d'experimentar emocions i aprendre... gairebé com el seu amic Gavin, el noi de la família Bell. Junts s'enfronten al misteri que envolta els BDC4, uns robots nous.

Helen Fox (text) i Jordi Nebot (il·lustracions), Eager. Editorial La Galera, Barcelona 2008, 300 pàg.

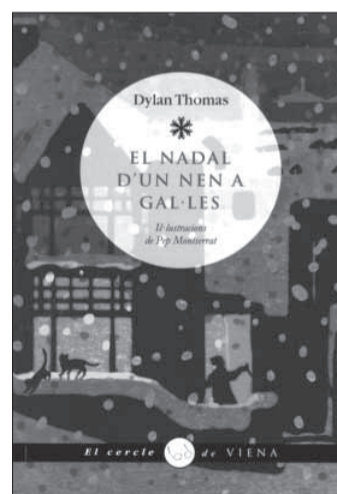
Història commovedora

En Charlot ha trobat un bebè abandonat i, entredit, decideix quedar-se'l per cuidar-lo. Ell no és ric, però és un home bo i cria el nen amb molt d'afecte. Tots dos són molt espavilats i treballen junts: el petit es dedica a trencar vidres i en Charlot, que és un vidrier astut, arriba en el moment oportú per reparar-los. Viuen molt feliços fins al dia que un metge decideix prendre el nen a en Charlot per tancar-lo en un orfanat... Un conte basat en la pel·lícula *El nen* (1921), dirigida i interpretada per Charles Chaplin.

Laurence Gillot (text) i Olivier Balez (il·lustracions), El nen. Combel Editorial, Barcelona 2008, 62 pàg.

Records nadalencs

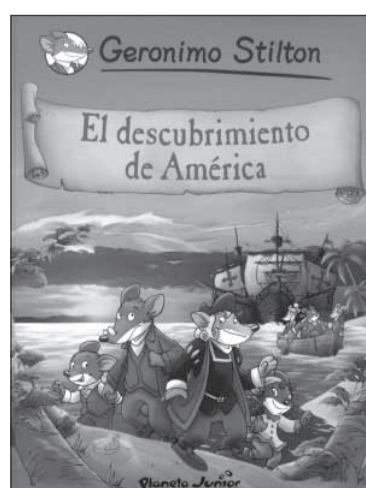

Dylan Thomas, una de les grans veus de la poesia en llengua anglesa, evoca com eren els dies de Nadal en un poblet de la costa de Gal·les a començaments dels anys vint, tal com ell els va viure de petit. Recorda que eren dies coberts de neu, poblats de gats i de carters amb el nas vermell com una cirera, amb cigarrets de xocolata i botes d'aigua acabades d'estrenar que grinyolaven sobre el gel i deixaven unes petjades que eren com d'hipopòtam... Aquest conte es publica en edició bilingüe (català i anglès).

Dylan Thomas (text) i Pep Montserrat (il·lustracions), El Nadal d'un nen a Gal·les. Viena Edicions, Col·lecció El Cercle de Viena, Barcelona 2008, 70 pàg.

Viatge en el temps

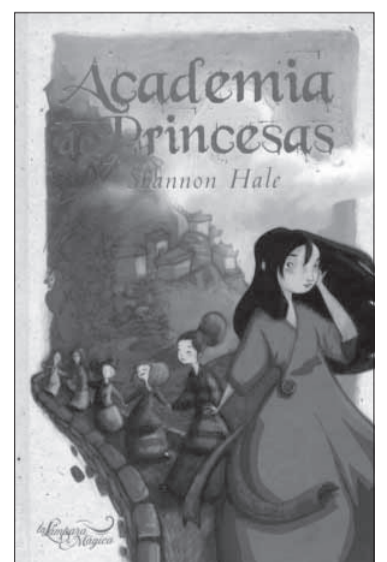
Geronimo Stilton és el director d'*El Eco del Roedor*, el diari més famós de l'Illa dels Ratolins. En el seus moments de lleure li agrada explicar històries d'allò més entretingudes. En aquesta aventura, Geronimo i la seva família s'hauran d'enfrontar als seus pitjors enemics: els Gats Pirates, els quals han descobert una manera per viatjar en el temps i canviar la història del descobriment d'Amèrica per tal d'aconseguir fama i riquesa. Geronimo farà tot el possible per evitar aquesta catàstrofe.

Geronimo Stilton (text) i Lorenzo de Pretto i Davide Corsi (il·lustracions), El descubrimiento de América. Editorial Planeta, Col·lecció Planeta Junior, Barcelona 2008, 48 pàg.

Ofici reial

Dalt dels vessants del mont Eskel, la família de la Miri viu, amb prou feines, de la pedra que extreuen de la muntanya. El somni de la noia és treballar amb els altres a la pedrera, però mai no l'han deixada perquè és molt menuda. Inesperadament, la seva vida canviarà. Des del palau reial, es vaticina que la futura esposa del príncep hereu serà de mont Eskel. El príncep hi viatja per triar esposa, però abans totes les noies de la zona han d'assistir a una acadèmia per rebre lliçons i aprendre a comportar-se com a princeses.

Shannon Hale (text), Academia de princesas. Ediciones Oniro, Col·lecció La Lámpara Mágica, Barcelona 2008, 268 pàg.

La crítica literària d'aquesta setmana

Cristóbal Sàrrias

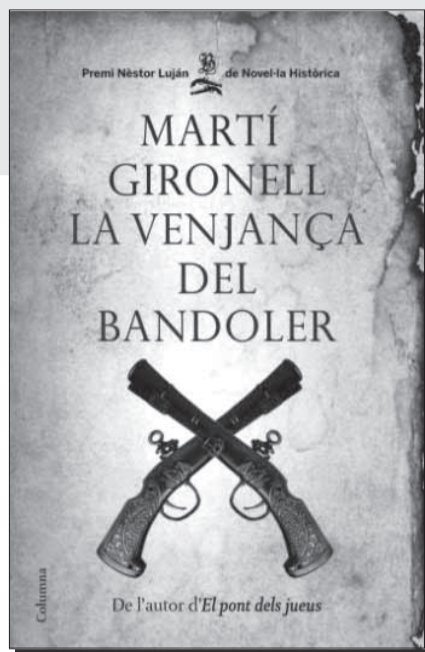
La nostra història

Evocar el passat sempre és enriquidor, no pel fet discutible que recull l'adagi «que sempre va ser millor», sinó perquè ens ajuda a conèixer aspectes que ignorem o que oblidem del nostre *curriculum vitae* col·lectiu.

Ens podem apropar a èpoques anteriors a la nostra de moltes maneres, i un repàs a les preceptives d'història de la literatura, ens mostra les maneres que han utilitzat els escriptors per portar-ho a terme, des de les cròniques als romanços, passant per les narracions crítiques o novel·lades. Això sí, amb matisos de poesia, de romanticisme o de fidelitat estricta al que va passar.

En moltes ocasions assoleix grans èpoques de grans països i grans personatges, reals o ficticis, d'Ulisses i Enees a Ivanhoe o a Tirant lo Blanc, de Rodrigo Díaz de Vivar, el Cid Campeador, a Alonso Quijano, Don Quixot de la Manxa.

Però la història també està plena de personatges secundaris que li atorguen un segell d'autenticitat, que ens ajuda a un coneixement arran de terra. No per prosaica, menys interessant. I això ho exemplifica amb molt d'encert i utilitat el llibre de Martí Gironell, *La venjança del bandoler*.

Quan Don Quixot va entrar en terra catalana, va ensopegar amb els homes penjats als boscos: eren els bandolers ajusticiats dels quals parla amb Roc Guinart. I un d'ells, un temps més tard seria el protagonista d'aquesta narració, evocadora de l'he-

Martí GIRONELL
La venjança del bandoler

Columna, Barcelona 2008, 336 pàg.

roi popular Josep Pujol i Barraca, en Boquica, la peripècia vital del qual explica aquesta obra de l'autor de Besalú.

El Boquica és evocat per les cròniques com un heroi popular a l'estil dels que es van dedicar a redimir de la pobresa els oprimits pels grans senyors del seu temps. Robin Hood? No cal anar a velles històries foranes per trobar-hi estereotips que ens ajudin a evocar aquestes gestes, que sempre aixequen simpaties en uns i repulsa en altres.

El que és important de la feina de Martí Gironell, com ell mateix diu en una entrevista recent, és l'evocació de l'època i, per això se serveix d'un protagonista de l'anomenada guerra del Francès, que va tenir lloc entre finals del segle XVIII i principis del XIX, des del punt de vista d'un bandoler, «un home que neix en el si d'una família de traguiners, molt lligada a la terra i als

costums, però que, per una sèrie de circumstàncies, es veu obligat a participar d'un doble joc, a convertir-se en un giracamises que acaba sent un bandoler mal vist i tractat de traïdor criminal sanguinari.»

Som davant d'una narració que interessa més des del punt de vista ètic i sociològic que no pas de l'estètic. Correcta i clara en el seu estil, no ens distreu amb inútils canvis de ritme narratiu, i confirma un cop més que Martí Gironell té ofici. Sobretot, a més, ens ajuda a comprendre de manera bastant diàfana molts dels racons de la nostra història, feta a través de moments d'heroïcitat i de confusió. Recordem l'origen del que avui són grans cognoms, que van tenir molt a veure amb el bandolerisme. Un passeig per la història comuna és sempre alligona-dor. Li ho hem d'agrair a Martí Gironell, bon mereixedor de l'últim premi Nèstor Luján de narrativa amb aquesta obra.

La sardana i la dansa

Federació Sardanista de Catalunya
web: <http://fed.sardanista.com>

Els sardanistes de Cardedeu homenatgen Josep Solà

La festa anyal d'hivern de l'Agrupació Sardanista de Cardedeu arriba enguany a la 18a edició. És el Febrer Musical que té com a element culminant l'homenatge a un compositor de sardanes. Enguany aquesta celebració estarà dedicada al mestre Josep Solà i Sánchez, fill de la veïna població de Mollet del Vallès, que gaudeix de l'admiració i la popularitat entre els sardanistes cardedeuencs.

Els dies 14 i 15 de febrer del 2009 tindrà lloc aquest 18è Febrer Musical de Cardedeu, amb un intens programa d'activitats musicals, que tindran com a leitmotiv les sardanes de Josep Solà.

Els actes s'inicien el dissabte 14, a les 10 de la nit, al Centre Cultural, amb una representació de l'espectacle *Aleatori*, a càrrec de l'Esbart Dansaire de Granollers, que presenta un conjunt de 19 coreografies sobre cançons de Lluís Llach, dirigit per Carles Morales.

La festa continua el diumenge 15, amb diferents actuacions musicals de la cobla-orquestra internacional Els Montgrins: a dos quarts de 12 del migdia, oferiran una ballada monogràfica amb sardanes de Josep Solà. I a les 6 de la tarda, al Centre Cultural, amb un interessant concert de sardanes i música per a cobla, amb obres de Juli Garreta, Manel Saderra, Vicenç Bou, Antoni Agramont, Max Havart, Conrad Saló, Jordi Molina i Josep Sánchez. De la producció de l'autor homenatjat s'inter-

pretaran l'obra *Offenbachiana*, la glossa *Aires mediterranis* i les sardanes *Mollet Ciutat Pubilla* i *Un dia de març*. El concert serà presentat per Rosa Andreu i Montserrat Pujol.

Josep Solà ha estat compositor i instrumentista de violí i contrabaix, autor d'un bon reguitzell de sardanes i acreditat compositor de música de pel·lícules i de ballables. Va ser assessor musical a Televisió Espanyola (TVE) i actualment és conseller en cap de la Societat General d'Autors i Editors (SGAE) a Catalunya. Aquest compositor ha estat distingit amb la Medalla de la Ciutat per l'Ajuntament de Mollet, que també el va honorar retolant una plaça d'aquesta població amb el nom de plaça de Josep Solà i Sánchez.

Va debutar en el camp de la sardana amb la peça titulada *Al so de la tenora*, escrita l'any 1950, als 18 anys, però la seva dedicació a la música per a cobla vindria molt temps més tard, el 1976, amb les sardanes *Sóc de Mollet*, *Un dia de març* (finalista dels premis Joaquim Serra de 1977), *Al sastre de la plaça*, *Crestes de gall*, *La vall de la calma*, *Roses i crisantems*, *De Mollet a Martorell* i molts altres títols. Però Josep Solà també gaudeix d'un bon prestigi com a compositor de música de pel·lícules, com *Bahia de Palma* o *Un vaso de whisky*, així com de ballables, entre els quals cal recordar els seus mambos *Abrilesco* o *Miniatures*, entre d'altres.

Catalunya Cristiana

Una xarxa per a l'evangelització

Subscribiu-vos-hi ara

per només 111,30€ l'any

Edició en català Edició en castellà

Nom Cognoms

Adreça Població

D.P. Tel. N.I.F.

Desitjo subscriure'm al setmanari CATALUNYA CRISTIANA durant un any (52 números)

Amb un únic pagament de 111,30€ per any

Amb dos pagaments semestralment de 55,65€

Domiciliació bancària (Ompliu l'ordre de domiciliació)

Xec nominatiu que adjunto

Senyors, Els prego que, a partir d'ara, i fins a nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA per la meua subscripció a "CATALUNYA CRISTIANA".

Titular

Data

Entitat

Oficina

DC

Compte

Signatura del titular del compte

Envieu aquesta butlleta a nom de:
CATALUNYA CRISTIANA
 (Departament de Subscripcions).
 Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona
 Tel. 934 092 810 - Fax 934 092 820

Actualitats científiques

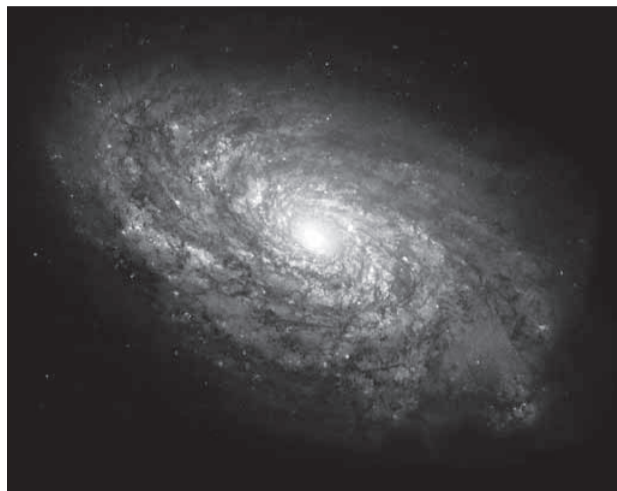

Per Francesc Nicolau
Professor de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Sobre la «gravetat quàntica de bucles»

Segurament no n'heu sentit parlar mai. Es tracta d'una teoria cosmològica que es començà a desenvolupar a la dècada dels noranta i ara va prenent volada. A la revista *Investigación y Ciencia* del desembre passat hi ha un article de Martin Bojowald, investigador de l'Institut per al Cosmos de la universitat de Pennsilvània que en parla. Crec que no us desplaurà que us en digui alguna cosa. Va idear-se per resoldre el problema de la singularitat inicial en l'origen del cosmos. Segons els càlculs de la relativitat general, l'inici del Big Bang s'havia de produir en una singularitat, o sigui, amb tota la matèria condensada en un punt, amb densitat infinita. Com que els infinits en física no poden tenir existència real, calia trobar (i justificar!) una altra explicació (era el problema de compondre relativitat i teoria quàntica, cosa que encara no s'ha aconseguit fins ara). Doncs bé, la «teoria quàntica de bucles», n'ofereix una, de força interessant.

Prediu que l'espai-temps també es compon d'àtoms com la matèria ordinària, però d'uns àtoms molt més petits de 10^{-35} metres (fins ara només s'ha pogut arribar a explorar distàncies de 10^{-18} metres). Això comporta, diu

la teoria, que quan s'empaqueta energia en un determinat volum de l'espai, la longitud d'ona dels transportadors d'aquesta energia es comprimeix i quan la compressió és tan intensa que arriba a la mida dels àtoms d'espai-temps ja no pot arronsar-se més i aleshores si s'hi afegeix

energia, l'«espai es queda sense espai» i es provoca una repulsió. Això vol dir que la gravetat a energies molt altes es converteix en repulsiva. Una ona no segueix cegament la trajectòria cap a l'abisme de la singularitat sinó que es para i retrocedeix tan bon punt entra en joc la «gravetat quàntica de bucles». El nom de «bucles» li ve de les línies de força que origina, anàlogues a les originades per un camp magnètic o elèctric.

D'aquí se'n treu la conclusió que el Big Bang va ser no un inici absolut sinó un «rebot» d'una contracció còsmica anterior d'un univers simètric a l'actual. Si bé no es pot dir ja que això s'hagi repetit infinitat de vegades, perquè la segona llei de la termodinàmica prohibeix un univers etern a causa de l'entropia que sempre creix. A part del fet que l'expansió còsmica actual, com sabem, s'accelera, cosa que exclou una contracció que repetiria el procés.

Què dir-hi? No som qui per jutjar amb autoritat la validesa d'aquesta teoria. Però de qualsevol teoria científica sempre hem de dir que només és això: una teoria. Si s'arribessin a detectar els àtoms d'espai-temps potser en podríem fer cas, però això sembla, ara com ara, impossible.

Cosmologies actuals i fe cristiana

45 Els models cosmològics de la gravetat quàntica

Al capítol 41 dèiem que el model que Hawking exposa a *Història del temps* (1988) és d'aquest tipus i que en parlarem més endavant. El 1983 Stephen Hawking amb James Hartle ja l'havia exposat per primera vegada en l'article *Wave function of the universe* a la revista *Physical Review*. I tingué seguidors. La manera d'enfocar el problema de l'origen i estructura de l'univers es basa en una funció d'ones (a estil mecànica quàntica) que el pot descriure millor que no pas de la manera clàssica. El 1994 A. Borde i A. Vilenkin publicaren a *Physical Review Letters* un article en el mateix sentit, i amb algunes variants: *Eternal inflation and the initial singularity*. És un altre model cosmològic de gravetat quàntica.

El temps com una entitat imaginària

Per què s'anomenen «de gravetat quàntica» aquests models cosmològics? Perquè utilitzen la funció d'ones de la mecànica quàntica introduint-hi la notació del temps de la relativitat general, que es fa en unitats imaginàries (la unitat imaginària és l'arrel quadrada de -1). I què se'n treu? Eliminar la singularitat inicial transformant la hipersuperfície cònica de l'espai-temps clàssic de la relativitat en una hipersuperfície corba contínua sense extrems, igual com passa en una superfície esfèrica. I quin sentit té això?

No és senzilla la resposta. Cal veure si el que es diu en aquesta interpretació correspon a una realitat o és només un instrument matemàtic per descriure en equaci-

ons allò que correspon a observacions. Si s'entén com una realitat ens trobem amb el que diu Hawking a la *Història del temps* (pàgina 151 de l'edició catalana). «La idea que l'espai i el temps podrien formar conjuntament una superfície tancada sense límits té també implicacions profundes pel que fa al paper de Déu en els afers de l'univers. Amb l'èxit de les teories científiques la majoria de gent ha començat a pensar que Déu deixa que l'univers evolucioni segons un conjunt de lleis i no hi intervé per infringir-les. Tot i això, les lleis no ens diuen com havia de ser l'univers en començar, encara que correspondria a Déu donar corda al rellotge i triar com començar l'univers. En la mesura que l'univers necessiti un començament, podem suposar que ha tingut un creador. Però si l'univers és en realitat completament autodeterminat, sense límits ni vores, no tindria ni començament ni final. Simplement seria. Quin lloc quedaria aleshores per a un creador?»

Voldrà dir això que en aquest model s'exclou Déu? Sabem que Hawking sempre ha dit que no és ateu. Ell havia manifestat en l'article del 1983 que va escriure amb Hartle que l'univers segons la gravetat quàntica «hauria estat creat del no-res en sentit plenament literal: no del buit sinó del no-res absolut, perquè no hi ha res fora de l'univers» (s'entén res material), per això exigeix un Déu creador, perquè només ell pot fer que existeixi alguna cosa a partir de no haver-hi res. Ara bé, el que no podem oblidar és que el temps imaginari que s'introdueix en la fórmula que exclou la singularitat inicial és un simple valor

matemàtic per expressar una equació que salva la singularitat inicial. Com ens diu el mateix Hawking a la pàgina 150 de l'obra citada: «En temps real, l'univers comença i acaba en singularitats que limiten l'espai-temps i en les quals les lleis de la ciència deixen de valer. Però en temps imaginari no hi ha límits ni singularitats. Podria ser, doncs, que el que anomenem temps imaginari fos en realitat més bàsic, i que el que anomenem real fos tan sols una idea que inventem per ajudar-nos a descriure la forma com creiem que és l'univers. Però, segons la definició donada per mi al primer capítol, una teoria científica és tan sols un model matemàtic que fem per descriure les observacions: només existeix en les nostres ments. Així, doncs, no té cap sentit preguntar: què és real, el temps "real" o el temps "imaginari"? Només es tracta de saber quin d'ells ens proporciona una descripció més útil.» I, per més claredat podem citar el que diu el mateix Hawking al llibre *The nature of space and time* (1996), escrit amb Penrose: «Accepto el punt de vista positivista que diu que una teoria física és simplement un model matemàtic i no té sentit preguntar si es correspon amb la realitat.»

L'opinió de Roger Penrose

Aquest company i col·laborador de Hawking en un article publicat el 1982, *Some remarks on gravity and quantum mechanics* afirma: «Jo he anat passant de mica en mica cap a l'opinió que diu que és erroni demanar que les singularitats de l'espai-temps de la relativitat clàssica ha-

gin de desaparèixer quan s'apliquen les tècniques estàndard de la teoria quàntica (de camps).» I a continuació dóna la raó per la qual creu que no pot eliminar-se la singularitat inicial, ja que «aleshores hauríem perdut el que em sembla que és la millor oportunitat que tenim d'explicar el misteri de la segona llei de la termodinàmica», referint-se al fet que l'entropia (que una mesura del desordre) no para de créixer amb el temps.

Els càlculs donen que l'entropia actual de l'univers té un valor de l'ordre de 10^{88} i l'entropia d'un univers col·lapsat seria de 10^{123} cap al seu final. Tot això tenint en compte que el nombre total de barions (protons i neutrons) existents és d'uns 10^{80} (com va calcular Eddington). Això demostra, segons els càlculs, que l'estructura del Big Bang ha d'haver estat obligada a tenir una termodinàmica com la que observem, ja que l'entropia en el camp gravitatori parteix de zero en la Gran Explosió i es va augmentant a poc a poc a través de l'acoblament gravitacional.

Per això afegeix Penrose, en dit article, que si eliminéssim la singularitat inicial «hauríem de tornar allà on ens trobàvem abans en els nostres intents de comprendre l'origen de la segona llei». Dit més planerament: l'existència d'una singularitat cosmològica inicial sembla que és una necessitat imposada pel que ens diu la termodinàmica. I si es vol eludir la singularitat, el fet que l'univers ha d'haver tingut començament en la seva existència continua sent una afirmació indefugible per a qualsevol interpretació realista dels models de la gravetat quàntica.

Resumint: els models cosmològics de la gravetat quàntica són un artifici matemàtic per descriure l'univers de manera que no calgui pensar en la singularitat inicial, però no l'exclouen en la realitat. Segueix també sent inqüestionable que l'univers ha tingut un començament.

RÀDIO

GRAELLA DE PROGRAMES

De dilluns a divendres

06.50-08.00 Santoral, El tren de les set, Sant Rosari, Evangeli, Laudes des de Montserrat
08.00-09.30 El primer cafè
09.30-13.00 Radiofórmula
13.00-13.08 Cant de la Salve i el Virolai
13.08-17.50 Radiofórmula
14.55-15.00 Espurna d'alba
15.30-15.35 Evangeli
15.00 i 21.00 Comentari general
22.00-23.00 Finestra oberta

Dilluns

19.00-20.00 Vida sana
21.00-22.00 Coneixes Jesús?
23.00-00.00 Planeta blau
00.00-00.15 Completes des de Santa Maria de Solius
01.00-02.00 Resson
02.00-02.10 Evangeli, Dietaris, Espurna d'alba
02.10-06.50 Música instrumental-Radiofórmula

Dimarts

19.00-20.00 Parlem d'empresa
21.00-22.00 Buscant la llum
23.00-00.00 Paraules d'amor
00.00-00.15 Completes des de Santa Maria de Solius
01.00-02.00 Resson
02.00-02.10 Evangeli, Dietaris, Espurna d'alba
02.10-06.50 Música instrumental-Radiofórmula

Dimecres

18.00-19.00 Amb els ulls de Maria
19.00-20.00 De cap i de nou
21.00-22.00 Temps d'escolta

00.00-00.15 Completes des de Santa Maria de Solius
01.00-02.00 Resson
02.00-02.10 Evangeli, Dietaris, Espurna d'alba
02.10-06.50 Música instrumental-Radiofórmula

Dijous

19.00-19.20 Estel solidari
19.30-19.45 Els germans orientals
19.45-21.00 Radiofórmula
21.00-22.00 Mirades
23.00-00.00 Projectes
00.00-00.15 Completes des de Santa Maria de Solius

02.00-02.00 Evangeli, Dietaris, Espurna d'alba
02.00-02.10 Música instrumental-Radiofórmula

Divendres

18.00-19.00 Amb els ulls de Maria
19.00-20.00 Catalunya sense barreres
20.00-21.00 Radiofórmula
21.00-22.00 A peu de carrer
23.00-00.00 Amb llum pròpia
00.00-00.15 Completes des de Santa Maria de Solius

01.00-02.00 Resson
02.00-02.10 Evangeli, Dietaris, Espurna d'alba
02.10-06.50 Música instrumental-Radiofórmula

Dissabte

06.50-07.30 Santoral, El tren de les set, Sant Rosari, Evangeli, Laudes des de Montserrat
10.00-10.30 A tota costa
10.30-12.30 Trotamundos
15.00-15.05 Cuina a Ràdio Estel

16.00-16.05 Llibres a l'abast
17.00-17.05 Clip de teatre
18.00-20.30 Vida sana

00.00-00.15 Completes des de Santa Maria de Solius
01.00-02.00 Resson
02.00-02.10 Evangeli, Dietaris, Espurna d'alba
02.10-06.50 Música instrumental-Radiofórmula

Diumenge

06.50-08.00 Santoral, El tren de les set, Sant Rosari, Evangeli, Laudes des de Montserrat
08.00-09.00 La Cantata i Dietari
09.00-10.00 Tot sardana
10.00-10.05 Avui és festa
10.30-11.00 La taula de l'Evangeli
11.00-12.30 Missa de Montserrat
12.30-14.30 Rutes per Catalunya
15.00-15.05 Cuina
16.00-16.05 Llibres
17.00-17.05 Crítica de teatre
18.00-18.30 La taula de l'Evangeli
18.30-20.00 Avui és el dia del Senyor amb la carta dominical (prèvia i Eucaristia des de la catedral de Barcelona)

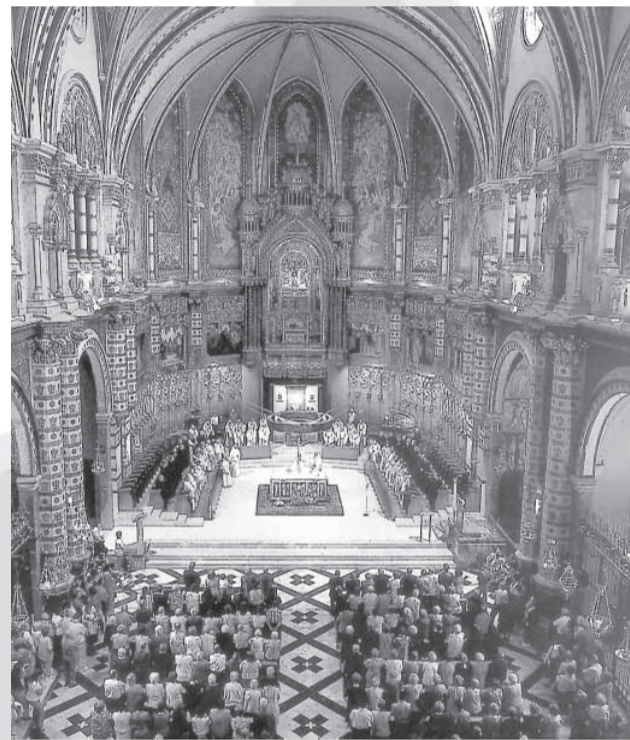
20.00-20.30 Església Viva
20.30-23.00 Melodies de fe
23.45-00.00 Moments a mitjanit
00.00-00.15 Completes des de Santa Maria de Solius

00.30-01.00 Jazz
01.00-02.00 Resson
02.00-02.10 Evangeli, Dietaris, Espurna d'alba
02.10-06.50 Música instrumental-Radiofórmula

«De Montserrat, estel»

us ofereix en directe des de la basílica de la Mare de Déu de Montserrat

de dilluns a diumenge, a les 7.30 h, la pregària de Laudes

Cada diumenge, a les 11.00 h, la Missa conventual

I ara cada dia, de dilluns a divendres, a les 13 h, Cant de la Salve i el Virolai a càrrec de l'Escolania de Montserrat

■ Barcelona 106.6
■ Tarragona 100.6
■ Catalunya Central 93.7
■ Girona 103.4
■ Lleida 91.5
■ Tortosa 90.1
■ Garraf 96.8
■ Vic 91.3
■ Cerdanya 104.4
■ La Seu d'Urgell 105.0
■ Andorra 107.5

www.radioestel.com

Desconnexions de Ràdio Estel

De dilluns a divendres:

09.00 Informatiu matí + el temps + agenda
10.30 Agenda
12.00 Butlletí informatiu
14.00 Informatiu migdia + el temps + agenda
16.00 i 18.00 Butlletí informatiu
18.30 Agenda
20.00 Informatiu vespre + el temps + agenda
20.30 Música Principat (Dl., Dm., Dc.)
La Taula de l'Evangeli (Dj.)
Església d'Urgell (Dv.)

Dissabte

08.00 Agenda
14.00 Agenda
16.00 Agenda
17.30 Agenda

Diumenge

08.00 Agenda
14.00 Agenda
16.00 Agenda
17.30 Agenda

RÀDIO BARCELONA (OM 666)

Diumenge - De 22.00 a 23.00h, Objectiu, l'home
Programa de valors humans: fets, el cas de la setmana; un espai per a la solidaritat; entrevista; suggeriments per viure millor la vida i la «Carta Dominical» del Dr. Lluís Martínez Sistach, cardenal-arquebisbe metropolità de Barcelona. (Edita i presenta: J.M. Alimbau.)

TELEVISIÓ

La 2

Diumenge 15

08.45 Shalom
Programa de la comunitat jueva.
Director: Benito Garzón.
09.00 Islam hoy
Programa de la comunitat islàmica.
Director: Mohamed Chakor.
09.15 Buenas noticias TV
Programa de la comunitat evangèlica.
Director: José Pablo Sánchez.
10.00 Últimas preguntas
Programa religiós catòlic per a gent que té dubtes.
Directora: M. Àngeles Fernández.
10.25 Testimonio
Reportatges en els quals el denominador comú és el testimoniatge, en primera persona, de la vivència cristiana dels seus protagonistes.
Director: Isidro Catela.
10.30 Santa Missa
Amb la participació d'una coral convidada.
Director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra. Coordinador: Ignasi Miranda.
11.20 Els camins de la calma
Programa documental que proposa itineraris per llocs de Catalunya amb les esglésies com a eix central.
Director: Ferran González.
11.30 Pueblo de Dios
Programa de reportatges en què es pretén donar a conèixer l'acció missionera de l'Església, el sentit de la vocació religiosa, la importància del voluntariat i el destí dels diners procedents de la solidaritat, canalitzats a través d'ONG i entitats.
Director: Julián del Olmo.

TV-3

Diumenge 15

09.00 Signes dels Temps
Magazín sobre temes d'Església que inclou diferents seccions com ara reportatges, entrevistes, comentaris de llibres, comentari de l'Evangeli, secció de cinema, etc.
Director: Francesc Rosaura.

Cada divendres

20.00 Creure avui
Programa de notícies, reportatges culturals i entrevistes des del vessant religiós. Cada setmana ofereix també l'agenda d'activitats de l'arxiprestat de Mataró i l'espai Temps de reflexió. El programa es repeteix el dissabte a les 12.30 h.

Canal Català Televisió Tarragona

Als quatre vents
Espai escrit i dirigit per Mons. Jaume Pujol que s'emet cada diumenge a les 10.00, 12.00 i 14.00 hores.
El programa també s'emet pel Canal Reus TV a les 8.30 i es repeteix cada quatre hores.

Camí de Vida, magazín setmanal que produeix la Delegació diocesana de Mitjans de Comunicació Social de la diòcesi de Girona, presentat per Jordi Callejón i Maria del Mar Ribé. S'emet per: Televisió de Girona, diumenges i dilluns, a les 9.30 h; Televisió de l'Escala, diumenges, a les 13.00 h; Televisió de Tossa de Mar, dissabtes, a les 17.00 i diumenges, a les 21.00 h; Canal Nord Televisió, diumenges, a les 11.00 h; Televisió Costa Brava, dilluns, a les 00.30 h; Canal Català la Selva, diumenges, a les 9.00 h; Canal Català Girona (Banyoles), dissabtes i diumenges, a les 8.00 h.

FEBRER ÉS EL MES CONSAGRAT A LA PURIFICACIÓ DE LA MARE DE DÉU

INTERNET

• **ÀFRICA.**— Nigrizia Multimedia ofereix informació sobre Àfrica des d'un punt de vista multimèdia: serveis de vídeo i una ràdio *on line*: www.nimedia.it.

ALTRES BISBATS

• **VIA CRUCIS.**— El 21 de febrer, Via Crucis de pregària i desgreuge des de Sangüesa fins a Xavier: a les 10.30, sortida des de Sangüesa; a les 12.00, eucaristia a Xavier.

• **SANT PAU.**— El 22 de febrer, a les 10.30, conferència *Aproximación històrica a la figura de san Pablo* impartida per Jacinto Núñez. Organitza: Institut Sant Fulgenci d'Estudis Teològics Pastoral i Formació Permanent del Clergat de Plasència. Serà a la seu de l'Institut, pl. la Catedral, s/n - Plasència. Més informació: tel. 972 417 772.

• **CENTRE D'HUMANITZACIÓ DE LA SALUT.**— Del 27 de febrer a l'1 de març, curs sobre *Intervenció en crisis y catástrofes*, a Tres Cantos (Madrid). Més informació: tel. 918 060 698, a/e: formacion@humanizar.es, web: www.humanizar.es.

• **EXERCICIS ESPIRITUALS PER A SACERDOTS I RELIGIOSOS.**— De l'1 al 6 de març, dirigits per Manolo Barco, a la Casa Hitzur (Eguino, Àlaba). Més informació: tel. 945 314 637.

BARCELONA

• **CRISI.**— El grup de solidaritat de les parròquies de Can Vidalet i Pubilla Cases organitza unes jornades sobre *Crisi també alimentària*. Seran els dies 12, 19 i 26 de febrer, de 19.30 a 21.30. Més informació: a/e: grup_ayllu@hotmail.com.

• **COMUNITAT DE L'ANYELL.**— Escola de la Paraula: el 13 de febrer, a les 20.00, sobre Mc 1,40-45, i el 20, sobre Mc 2,1-12, al carrer Comtessa de

Sobradíel, 5 - Barcelona; el 21, «Dis-sabte de l'Anyell»: a les 12.30, missa i dinar compartit; a les 18.00, vespres, i a les 21.00, vetlla d'adoració; el 25, Dimecres de Cendra: a les 7.00, ofici de lectures i adoració; a les 12.00, ofici d'adoració; a les 19.00, missa amb imposició de la cendra. C/ Ferran, 28 - Barcelona, tel. 933 170 937.

• **PASTORAL OBRERA.**— El 14 de febrer, de 9.30 a 18.00, XXI Jornada d'Estudi de la Pastoral Obrera de Catalunya i les Illes sobre *La crisi, temps d'esperances i alternatives per al món obrer i els pobres*. Serà al carrer Diputació, 231 - Barcelona (Seminari Conciliar).

• **CAIXAFORUM.**— El 14 de febrer, a les 17.30, cinema familiar *Els genials dibuixos de Heikki Prepula*; el 15 a les 19.30, concert de Giovanna Marini, Patrizia Bovi, Francesca Brecho i Patrizia Nasini (quartet vocal); el 16, a les 17.00, tarda de música *Franz Joseph Haydn (2a part)*; el 17, a les 19.00, conferència de Zorica Becanovic-Nikolic (assagista sèrbia, professora de la Universitat de Belgrad) sobre *La imatge d'Europa des dels seus marges orientals: Andrich, Crnjanski i la literatura contemporània sèrbia*; el 19, a les 19.30, Sofía Rodríguez Bernis (sotsdirectora del Museu Nacional d'Arts Decoratives) dissertarà sobre *L'Últim Sopar: l'àpat del poderós i l'àpat del ric*; el 20, a les 11.30, matí d'art sobre *Renaixement i Barroc. Vida d'artistes i construcció de la història*; a les 19.00, Miguel Peyró (professor de Lingüística i especialista en llengua mongol, Universitat de Sevilla) parlarà sobre *Rabban Bar Sauma i Marco Polo. L'ambaixador del Cel Eternament Blau. D'Àsia a Europa. Segle XIII*; el 7 de març, a les 17.30, activitat familiar *Acudits de joves realitzadors*; fins al 15 es pot visitar l'exposició «Col·lecció d'Obra Gràfica de la Fundació "la Caixa"». Més informació: Av. Marquès de Comillas, 6-8 - Barcelona, tel. 934 768 635, web: www.laCaixa.es/ObraSocial.

• **FUNDACIÓ PALAU.**— El 15 de febrer, a les 12.30, visita guiada a l'exposició «Xavier Gosé. De la Barcelona d'*Els Quatre Gats* al París elegant», que es podrà visitar fins al 29 de març. C/Riera, 54 - Caldes d'Estrach, tel. 937 913 593, web: www.fundaciopalau.cat.

• **FUNDACIÓ JOAN MARAGALL.**— El 16 de febrer, a les 19.00, reflexió de l'actualitat cultural i religiosa del mes amb Oriol Domingo (periodista de *La Vanguardia*). C/ València, 244, 1r - Barcelona.

• **COSMOCAIXA.**— El 16 de febrer, a les 19.00, conferència *Sociolingüística: per a una mirada complexa*, amb Albert Bastardas (catedràtic del Departament de Lingüística General de la UB); el 17, a les 19.00, activitat *Criminalitat, grups complexos i Matemàtiques: els números que regulen la complexitat*, amb Andrea L. Bertozzi (directora de Matemàtica Aplicada, Universitat de Califòrnia); el 18, a les 17.00, aula de ciència per a gent gran *De la ràdio galena a la nanotecnologia: 100 anys d'electrònica*, a càrrec de Francesc Serra (professor emèrit de la UAB); el 19, de 16.30 a 19.30, jornada sobre *Neurobiologia de l'addicció*. C/ Isaac Newton, 26 - Barcelona, tel. 932 126 050, fax 932 537 473, a/e: savicosmocaixabcn@fundaciolacaixa.es.

• **CRISTIANISME I JUSTÍCIA.**— El 16 de febrer, a les 20.15, escola de pregària *Des del món de la immigració*, amb la col·laboració de la Fundació MigraStudium; el 17, a les 19.30, tertúlia mensual per entendre la realitat a través de la premsa, amb Lluís Sols (catedràtic d'Història, IB); el 2, 9, 16, 23 i 30 de març, i 6 d'abril, de 19.30 a 21.15, seminari *El llenguatge dels místics (XI): Y. de Montcheuil i H. d'Anvers*, amb Ferran Manresa i Elena Andrés. Més informació: c/ Roger de Llúria, 13 - Barcelona, tel. 933 172 338, fax 933 171 094, a/e: info@fespinal.com, web: www.fespinal.com.

• **CENTRE EDITH STEIN.**— El 17 de febrer, a les 20.00, taller «Itinerari musical de l'ànima humana», sobre *Réquiem Alemany*, de Johannes Brahms. C/ València, 244, 4t - Barcelona, web: www.universitaries.net.

• **PARRÒQUIA DELS SANTS GERVASI I PROTASI.**— El 17 de febrer, a les 21.30, Antoni Bentué parlarà sobre *Jesús, «Amén» de Déu, tal com Ell va «prometre als nostres Pares»*. Pl. Bonanova, 12 - Barcelona.

• **UNIÓ ESPIRITUAL DE MARES.**— El 18 de febrer, a les 16.30, missa; a les 17.30, conferència de Mn. Mn. Marcel·lí Carreres amb el tema *Els valors en la*

malaltia. C/Riera de Sant Miquel, 1 bis - Barcelona.

• **BALMESIANA.**— El 18 de febrer, a les 19.00, el Dr. Joan Antoni Mateo amb ocasió del quarantè aniversari de la proclamació del Credo del Poble de Déu per Pau VI, parlarà sobre *Pau VI, confessor de la fe*. Serà al saló d'actes de Balmesiana, c/ Duran i Bas, 9 - Barcelona. Organitza: Institut Sant Tomàs de Balmesiana. Més informació: tel. 933 026 840, www.balmesiana.org.

• **UNIVERSITAT RAMON LLULL.**— El 19 de febrer, d'11.00 a 19.00, V Jornada de Cooperació sobre Nicaragua. Lloc: Rectorat URL, c/ Claravall, 1-3 - Barcelona, tel. 936 022 200, fax 936 022 249, a/e: info@url.edu, web: www.url.edu.

• **CARLES DE FOUCAULD.**— El 19 de febrer, a les 19.00, Llibreria Paulines, el Centre Horeb Religions i la Facultat de Filosofia de Catalunya, amb motiu de l'Any Paulí, presentaran el llibre *Vivir Nazaret. Un mes con Carlos de Foucauld*, de José Luis Vázquez López. Hi intervindran, juntament amb l'autor, Pedro I. Fraile Yécora, director del Centre Regional d'Estudis Teològics d'Aragó, que pronunciarà una conferència sobre *Para mí la vida es Cristo*, i Pedro Miguel García, sotsdirector de l'Editorial San Pablo. Serà a la Sala Sant Jordi del Seminari Conciliar, c/ Diputació, 231 - Barcelona.

• **LA SALLE.**— El 19 de febrer, a les 19.00, conferència de l'arquebisbe de Barcelona, el cardenal Lluís Martínez Sistach, sobre *Una escola cristiana acollidora i oberta al món d'avui*. Cal confirmar l'assistència: tel. 934 183 500.

• **PALAU DE LA MÚSICA CATALANA.**— El 19 de febrer, a les 19.30, concert amb el tema *La herència del madrigal en la Europa del siglo XX*. Jordi Armengol al piano, dirigit per Josep Vila; el 22, a les 18.00, concert d'Ensemble Mediterrain amb peces de Dohnányi i Beethoven. C/ Palau de la Música, 4-6 - Barcelona, tel. 902 442 882, fax 932 957 208, a/e: palau@palaumusica.org, web: www.palau musica.org.

• **«ESTACIÓ D'ENLLAÇ».**— El 20 de febrer, a les 22.00, a l'església de Sant Agustí de Barcelona, *Jo també visc a Barcelona... i mai no sortiré a cap anunci! Descoberta del Quart Món*.

• **TIBIDABO.**— Del 20 al 23 de febrer, recés de Quaresma per als adoradors i totes les persones que vulguin participar-hi. Més informació: tel. 934 175 686.

NECESSITEN UN PADRÍ! VOLS SER-HO TU?

DIRECTAMENT I A TRAVÉS DE MISSIONERS CATÒLICS DE MÉS DE 40 ORDES RELIGIOSES, EN 1.100 PROJECTES DE 26 PAÏSOS DEL TERCER MÓN.

QUÈ SIGNIFICA UN APADRINAMENT?

Per a un nen: aliment cada dia, atenció sanitària dental, roba, l'oportunitat d'anar cada dia a l'escola, i sentir-se estimat per vostè.

Per a la família del nen: instrucció sobre nutrició, higiene, alfabetització, educació en la cura del nen, i formació professional.

Per als missioners/es: rebre amb alegria la vostra col·laboració en la tasca humanitària que porten a terme a favor dels pobres, dels humils, dels malalts i necessitats. Per amor, lliurament i servei a l'Evangelí.

20 euros mensuals ho poden fer possible

DELEGACIÓ DE LA FUNDACIÓ CRISTIANA
PER A NENS I GENT GRAN

C/ Arrabal, 13, bajo A - 47140 Laguna de Duero (Valladolid)
Tel. 983 544 750 - 983 545 206 - Fax 983 544 750 e-mail: fcna@fcnaes.org

LLAR D'ANCIANS P. MIRALLES

per a grans persones grans

El bé de les usuàries és el nostre motor

Trafalgar, 39, 5è - 08010 Barcelona Tel. 932 681 867 - Fax 932 684 356
NIF: G-08862781 - *Els donatius desgraven un 20% del total de l'IRPF (Llei 30/94)*
www.residenciapmiralles.org e-mail: residenciapmiralles@telefonica.net

ORIOI CASALS, DIRECTOR I PRESENTADOR DEL PROGRAMA DE RÀDIO ESTEL «DE CAP I DE NOU»

Amb poc més de 40 programes en antena, «De cap i de nou» ha esdevingut ja un espai de capçalera de la graella de Ràdio Estel. Dedicat a un tema tan actual com el de la salut mental, el programa dirigit i presentat per Oriol Casals (El Masnou, 1970), que s'emet cada dimecres de 19.00 a 20.00 h, va néixer amb una clara vocació de servei. Vol oferir eines per ajudar les persones a superar els obstacles de la vida i a créixer personalment. La seva important tasca educativa i social va ser reconeguda recentment per l'Ajuntament de Barcelona amb el lliurament, el 2 de febrer passat, del premi del Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació.

Josep M. Guix i Ferreres
Bisbe emèrit de Vic

Un deixeble devotíssim de Verdaguier

El propassat mes de novembre un bon amic em féu arribar un llibre eminentment verdaguierà de Mn. Joan Colom Grau (Santpedor 1905-Vic 1991), en la lectura del qual he pogut rabejar el meu esperit i fruit del seu contingut deliciós. Abans, però, de parlar del llibre, deixeu-me dir quatre paraules sobre l'autor. Prevere des del 1929, fou professor d'Humanitats al col·legi Sant Josep de Vic (1930-1936), capellà del santuari de la Gleba i professor del seu Seminari Menor (1940-1952), ecònom-arxiprest de Ripoll (1952-1955) i rector de Tona (1955-1983). El darrer trimestre de 1983 vaig demanar-li que es jubilés, perquè en alguns moments ja el traïa la senilitat; li dolgué la meua petició, però va acceptar-la amb una promptitud exemplar. Morí a la casa sacerdotal, el 29 d'abril del 1991, i l'endemà vaig celebrar-li la missa exequial a Tona.

El llibre esmentat, imprès el desembre del 2007, conté dues obres de Mn. Colom: *Estrofes de Passió* i *Sant Amand*. La primera recull trenta-tres poesies breus (640 versos en total), escrites en un amagatall, que compartia amb set homes més —un o dos d'ells felipons—, dissimulat enmig d'un alzar de difícil accés del Brull (la Solella del Saní), des de l'agost del 1936 fins al maig del 1937. Aquestes poesies inèdites fins al 2007 —llevat d'onze, publicades a la *Hoja parroquial de Ripoll* (1953-1954), a *Santpedorenques* (1979) o a *Pelegrí de la muntanya* (2005)— traspuen tristesa per la situació iconoclasta i persecutòria que es vivia a casa nostra. La inseguretats personal i el fet de no poder celebrar de manera litúrgica adient les festes del Senyor, de la Mare de Déu i dels sants esdevingué una espina que fiblava dolorosament el cor de Mn. Colom. L'obra escrita al bosc acaba amb una emotiva poesia titulada «Pare, perdoneu-los!». Una altra poesia-apèndix, afegida trenta anys més tard (2-II-1967), així com la titulada «Oh, quina cançó» del llibre *Gleves d'or* (1974), sintetitzen les emocions experimentades per l'autor durant els deu mesos que visqué emboscats al Brull, amb la complicitat i l'ajut de la família de la Sala, que proporcionava als emboscats menjar i carbó.

L'altra obra aplegada en el llibre —reproducció facsímil de la primera edició (1963)— és *Sant Amand*, escrita entre 1953 i 1955 i publicada pel club «Sant Amand» de Tona, que volgué obsequiar així el seu rector. Aquesta obra de 1.035 versos, gairebé tots consonants, que es reparteixen en onze poemes —el més llarg consta de 246 versos i, el més curt, de 38— és un cant a la muntanya, especialment a la de Sant Amand, el cim de la qual s'alça entre el coll de Jou i el coll del Vent, però també a les muntanyes veïnes: el Taga, la serra Cavallera, el Montseny... Els protagonistes del poema són la creu i el faig gegant; la font del Pi, el Pla de Faixera i la tomba del Bagauda; les esglésies rurals d'Ogassa, Bruguera, Saltor i Vidabona, i la Verge Maria venerada al Puig de França, i a les dues darreres esglésies esmentades. Els qui hem recorregut els indrets citats en les dues obres i hem celebrat la missa en molts d'ells, la lectura del llibre ens posa a flor de pell una suau esgarripança d'emoció i de tendresa.

«Acollir la malaltia pot esdevenir una font de vida»

Samuel Gutiérrez

—Com va sorgir la idea de fer a Ràdio Estel un programa sobre salut mental, un tema que no és gaire habitual en els mitjans de comunicació...?

—De cap i de nou ha estat una resposta de Ràdio Estel, amb el patrocini de la Fundació Roca i Pi, davant del buit mediàtic que hi ha actualment pel que fa al tema de la salut mental. Sensibles a la problemàtica social i l'estigma que generen aquest tipus de malalties, s'ha volgut apostar per un espai divulgatiu i testimonial que sigui capaç de sensibilitzar la societat sobre la necessitat de cuidar la salut mental i integrar millor les persones que pateixen aquestes malalties.

—Com abordeu un tema encara tabú com el de la malaltia mental?

—Bàsicament des de dues perspectives. La primera és donar una informació el més acurada i científica possible, tot i que sense perdre mai el to divulgatiu, sobre una malaltia o problemàtica social. Per això convidem al programa un psicòleg o psiquiatra que parla sobre la malaltia i especialment sobre el tractament i les

possibilitats de millorar la qualitat de vida de les persones. L'altra perspectiva del programa és un acostament a la persona, que o bé viu directament aquesta realitat o bé la viu molt de prop. D'aquesta manera, *De cap i de nou* cerca l'equilibri entre una informació més científica i una altra de més vivencial, perquè des d'aquestes dues perspectives es pugui anar esborrant la por que sovint generen aquest tipus de realitats.

—M'imagino que en un món com el nostre el vostre ventall temàtic esdevé molt ampli...

—Així és. A més, una de les coses que hem anat descobrint al llarg dels programes és que la salut mental no és una cosa aïllada sinó que forma un tot amb el cos i fins i tot amb l'esperit de la persona. Tot està interconnectat. Des d'aquesta visió, el camp temàtic del programa esdevé realment gran. Així, qualsevol obstacle que hem d'afrontar a la vida i que ens planteja reptes és digne de ser escoltat i conegut. En aquest sentit, un dels objectius del programa és aportar eines que ens ajudin a un creixement personal i a oferir una millor resposta davant de les dificultats de la vida.

—Quin paper té la dimensió espiritual en la salut mental?

—Si l'entendem en el seu sentit més ampli, des de la recerca del sentit de la vida i la manera com em sento part i em vinculo amb el tot, és evident que pot afectar tant positivament com negativament en la nostra salut mental i fins i tot física. Una bona salut espiritual, que és viure en harmonia amb el transcendent, amb l'entorn i amb el jo interior, pot fer que acullis molt millor la vivència d'una malaltia perquè pots entendre que aquella situació és una invitació a anar més enllà i a créixer personalment.

—Diuen que les malalties mentals seran la plaga d'aquest segle XXI...

—Vivim en un món summament exigent, gairebé antinatural, on ens fixem sovint objectius que ens sobrepassen. És impossible viure tot això sanament. Aquest és el caldo de cultiu en el qual les malalties augmenten tant.

—Suposo que, malgrat tot, al programa intenteu donar motius per a l'esperança...

—Sí, per descomptat! Des del primer programa hem volgut no només transmetre coneixement, sinó també deixar clar que, malgrat els obstacles, la vida continua. De fet, en la mesura que sapiguem abraçar aquestes dificultats i problemes podem créixer i anar més enllà. No és que preferim passar la malaltia, però si quan ve la sabem acollir, això pot ser una font de vida.

L'encert d'una opinió

Eduard Brufau

La setmana passada el ministre de Treball i Immigració, Celestino Corbacho, va afirmar al magazín *Els matins* de TV3 que hi ha programes televisius que haurien de ser eliminats perquè van frontalment en contra de la cultura de l'esforç i que «premiem el no fer res». A la pregunta del periodista Josep Cuní de si es referia a espais com ara *Gran hermano*, Corbacho va respondre afirmativament.

És molt positiu que un ministre s'hagi atrevit a manifestar públicament aquesta opinió tan clara, i encara és més significatiu que pràcticament no hi hagi hagut reaccions contràries, ni tan sols

—almenys obertament— de la mateixa cadena que emet el programa sensacionalista. D'alguna manera comença a quedar clar que el que ha expressat el ministre és d'un gran sentit comú i que és compartit des de fa temps per bona part de l'opinió pública. Més enllà de la ideologia de cadascú, ha arribat un punt en què no ens podem permetre el luxe de mantenir una programació que enterboleix l'enteniment dels telespectadors, fomenta la vagància i atempta contra la dignitat personal. El fet que aquests programes tinguin una audiència no menyspreable, lluny de ser una excusa per mantenir-los, ha de ser un argument de pes per suprimir-los definitivament.